پەیامی قیبلە

زنجیرەی
٣٤

هونەری گفتوگۆ ڕووبەڕووبونەوە

ئەزمونی تاک و پەیام بۆ کۆمەڵ

پەیامی ئیسلام (٢)

د.عومەر عەلی

٢٠١٩

زنجیره (٣٤)

هونەری گفتوگۆو ڕووبەڕووبونەوە
ئەزمونی تاك و پەیام بۆ كۆمەڵ

پەیامی ئیسلام ٢

د. عومەر عەلی
٢٠١٩

پەیامی قیبلە
رۆشنبیریی گشتی و ئیسلامی . زانست و ئیمان

ناوی کتیب: هونەری گفتوگۆو ڕوبەڕوبونەوە ئەزمونی تاك و پەیام بۆ کۆمەڵ، پەیامی ئیسلام ٢

نوسەر: عومەر عەلی

دیزاینی ناوەوەو بەرگ: توانا ئەحمەد

چاپخانە:

تیراژ:

نرخ:

ژمارە (   )ی ساڵی (   )ی
لەبەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکانی پێدراوە

بسم الله الرحمن الرحيم

بۆ پێشەکی:

لە پرۆفیسۆرەوە بە ئیمەیڵ: سڵاو، تەنها دەمەوێت دڵنیابم کە ئەم ئیمەیڵە عومەر عەلی خاوەنداریەتی دەکات؟

عومەر عەلی: سڵاو، هیوادارم ئەم نامە لە کەسێکی دروستەوە هاتبێت و بەدوای کاری خراپەوە نەبێت، گەروابێت ناچار دەبم بیخەمە لیستی سپامەوە!

پرۆفیسۆر: دوبارە سڵاو، خۆشحاڵ بووم کە هەوڵەکانم بە فیڕۆ نەڕۆشتووە، ماوەیەکی زۆرە لە هەوڵدام و بە هاوکاری بەشی تۆماری زانکۆی وەیڵز، تا توانم ئێوە بدۆزمەوە، نازانم دروستی و نادروستی بەلای ئێوەوە چی یە، بەڵام بە گومانی خۆم عەوداڵی کاری دروستم، رێگەم بدە خۆمت بە کورتی پێ بناسێنم، من پرۆفیسۆر (......) لە ئوستورالیاوە ئەم نامە دەنێرم، ئێمە لێرە پەیوەندیمان لەگەڵ زانکۆی وەیڵز هەیە، بۆ کاری ئەکادیمی، ساڵی ٢٠١٠ توێژینەوەکەی ئێوە لە بەریتانیا بۆ من نێردرا تا وەك سەرپەرشتیاری کۆتایی بیخوێنمەوەو

بڕیـاری لەسـەر بـدەم، منیـش خوێندمـەوەو بڕیـار کۆتـای ئێـوەم راسـب کـرد، چـوون دەقێکـی قورئانتـان لەنـاو توێژینەوەکـەدا بەکارهێنابـوو، ئەڵبـەت خـراپ تێمەگـە، بیانـوی مـن ئەوەبـوو کـە توێژینەوەکـەی ئێـوە لـە بـواری ئەدەبـدا بـووە نـەك دیـن، وە ئامـاژەی سیاسیشـی تێدابـوو، بـەڵام دوای ٣ مانـگ شـەوێك رۆشـتمە سـەر جێگـە خـەوم لـێ نەدەکـەوت، توێژینەوەکـەی ئێـوەم هاتـەوە یـادو دەقـە قورئانیـەکان، هەسـتی تاوانـم لـە ناخـدا بەرانبـەر خـۆم بـۆ دروسـت بـوو، زۆر ترسـام لـەوەی وازتـان هێنابێـت، تـا دواتـر ناوتانـم دۆزیـەوە لـە لیسـتی دەرچووەکانـدا، ئەڵبـەت وێنـەو ڤیدیـۆو وەك هەواڵیـش دیـم، بـەڵام بـە وێنـە ئێـوە ناناسـم، ئێسـتە مـن بەرانبـەر ئامێرێکـم، هەمـوو ژیانیشـم زیاتـر لەگـەڵ ئـەم ئامێرانـەدا بـووەو دڵـم ئـاو نـادات، گـەر دەرفەتـم پـێ بـدەن و کاتتـان هەبێـت، بـۆ کاتێکـی کەمیـش بێـت خۆشـحاڵ دەبـم لـە نزیکـەوە بتـان بینـم، لای مـن زۆر خۆشـە کـە خاوەنـی راسـتی ئـەو توێژینـەوە ببینـم، دەزانـم ئـەو پرسـیارەت لا دروسـت دەبێـت کـە چـۆن؟ وەڵامـی ئـەوەش دەدەمـەوە لەداهاتوویەکـی نزیکـدا دێمـە بەریتانیـاو ئـاگادارت دەکەمـەوەو ناونیشـانی هۆتێلەکەشـت پـێ دەدەم، هیـوادارم ئێـوەش کاتتـان هەبێـت و ئـەو دیـدارە سـەربگرێت.

عومـەر عەلـی: سـڵاو، کـە لەگـەڵ نوسـینەکانتدا دەڕۆشـتمە خـوارەوە، بیـرم لـە رۆژەکانـی زانکـۆو نارەحەتیەکانـی دەکـردەوە، ئـەو سـاڵەش ناخۆشـترین سـاڵەکانی ژیانـم بـوو، چـوون منداڵێکیشـمان بـوو هـەر لـەو سـاڵەدا نزیکـی ٤ مانـگ لـە نەخۆشـخانەبوو، بـەڵام شـتی زۆر فێرکـردم سـوپاس بـۆ الله گەشـتم بـە ئەنجـام، فەرمـوون لەگـەڵ ژمـارەی تایبەتـی (٠٧٧) تـا ٣ مانگـی داهاتـووش بەرنامـەی سـەفەرم نـی یـە، هـەرکات هاتـن یـەك دەبینیـن.

دوای ١ مانگ
تەلەفۆنێك هات: سڵاو، دەتوانم لەگەڵ عومەر عەلی قسە بکەم؟
عومەر عەلی: فەرمـوو ژمارەکـە دروسـت لێتـداوە، مـن لەگـەڵ کێـدا قسـە دەکەم؟
من پرۆفیسۆر (....) کە ئیمەیڵمان گۆڕیەوە، ئێستە لە هوتێڵ
Celtic Manor
م عینوانەکـەت دەدەمـێ تـا ٣ رۆژی تریـش لێـرەم، گـەر لـە دوای کاریـش بێـت کاتێـك بـە مـن بدەیـت سوپاسـت دەکـەم.
عومـەر عەلـی: ئـەو هوتێڵـە شـارەزام پێویسـت نـاکات عینوانەکـەی بنێریـت، مەگـەر هـەر ئـەو هوتێڵـە نـی یـە کـە سـەرۆکەکانی جیهـان لـە کۆنفرانسـی ناتـۆی سـاڵی ٢٠١٤ تێیـدا دەمانـەوە؟ یـەك دەبینیـن گـەر دوای سـەعات ٧ بێـت ئاسـاییە؟
پرۆفیسـۆر: بەڵـێ هەمـان هوتێڵـە، بـۆ منیـش باشـترە دوای سـەعات ٧، ئیشـەکانی زانکـۆم تـەواو دەکـەم.
یەکتربینین
چوونـە ژوورەوە لـە پرسـگە، سـڵاو ژووری ژمـارە (٠٠) گـەر تەلەفۆنیـان بـۆ بکـەن و بڵێـن لـە خـوارەوە چاوەڕێـت دەکـەن، خـۆی تەلەفۆنـی کـرد پێشـتر وتـی: میوانێکـم دێـت رێنمونـی بکـەن بـۆ ژوورەکـەم، فەرمـوو لەگەڵمـان وەرە.
عومـەر عەلـی: سـڵاو پرۆفیسـۆر خۆشـحاڵ بـووم دوای ماوەیەکـی درێـژ چاوەڕوانـی و نامـە گۆڕینـەوە لـە کۆتایـدا بەیـەك گەشـتین.
پرۆفیسـۆر: سـڵاو، بـۆ هیـچ شـتێك ئەوەنـدە تامـەزرۆ نەبـوم وەك ئـەم دیـدارە، فەرمـوو لـەو بەرانبـەرە دانیشـە...
دوای کۆمەڵـك قسـەو بـاس و تایبەتمەندیـە کەسـێتیەکان بـەدەم

خواردنـەوەی چـاو شـیر.
پرۆفیسـۆر: هەسـت بـە ئارامـی تـەواو دەکـەم کـە لەگـەڵ تـۆدا قسـە دەکـەم، نازانـم بـۆ؟
عومـەر عەلـی: ئێمـەش مرۆڤیـن، هەسـتمان هەیـە، هەسـت بـە هەسـتەکانی بەرانبەریـش دەکەیـن، راگەیاندنـەکان ئێمەیـان لـە ئێـوە تۆقانـدووە، بـۆ بەرژەوەنـدی سیاسـی خۆیـان مرۆڤـەکان دەکـەن بـە قوربانـی، جیاوازیـەکان قـوڵ دەکەنـەوە، کەسێك ریشـی هەبێـت لێـی بترسـن لەهەمـان کاتـدا هەیـە لـەو ریشیشـی درێـژ تـرە بـەس هەڵگـری دیـن نەبێـت لێـی نەترسـن، حیجـاب لەبـەر دەبینـن وا دەزانـن لـە ژێریـدا قومبەلەیـەك هەیـە، ئـەم راگەیاندنانـە مـەودای زۆری خستووەتە نێوانمان و زیانـی گـەورەی بـە گشـت کۆمەڵگـەکان گەیانـدووە.
پرۆفیسـۆر: مـن وەك خـۆم ئێسـتە قسـە دەکـەم، ژیانـم بـەردەوام لەنـاو ئیلتیزاماتـدا بـووەو لەبـەر پێگەکەشـتم نەڕۆشـتوومەتە هەتـا دیسـکۆو بـاڕەکان، چـوون خـۆت دەزانیـت ئەوانـە زیاتـر کەسـانی سـەرجادەن و دواتـر لەسـەر کەسـایەتیمان دەکەوێـت!
عومـەر عەلـی: بەڵـێ چـاك ئـەوە تێدەگـەم، لەگـەڵ ئەوەشـدا کـە کار ئاسـانی زۆریـش بـۆ خواردنـەوەو رابـواردن دەکرێـت هێشـتا بـۆ کەسـە بـاڵاکان هـەر عەیبـەو لەوەشـدا خەڵکـە ئاساییەکە دەبنـە قوربانـی، بـە هەڵـە لێـم مەگـە، مەبەسـتی شـکاندنی ئێـوەم نـی یـە، بـەڵام مسـوڵمانێکی ئاسایی نەخوێنـدەوار بـە مەرجێـك پابەنـد بێـت بـە دینەکەیـەوە ئاسـتی پرۆفیسـۆری هەیـە!
پرۆفیسۆر: ئەگەر روونتر بڵێن؟
عومـەر عەلـی: مسـوڵمانێك گـەر ئەلفەبـەدی خوێندەواریـش نەزانێـت و تەنهـا پابەنـد بێـت بـە دینەکەیـەوە وەك تـۆی پرۆفیسـۆر بیردەکاتـەوە،

ناڕواتـه ئـەو جێگانـه چـوون دەڵـێ لەسـەر کەسـایەتیم دەکەوێـت!
پرۆفیسـۆر: ئـەم قسـه زۆر گەورەیـە تـۆ دەیکەیـت، کەسـێکی ئاسـایی چ ڕێگریـەك هەیـە لـەوەی بـەدوای ئارەزووکانیـدا بێـت، خـۆ ئـەوان ناسـراو نیـن!
عومـەر عەلـی: بەڵـێ هەمـووی ناسـراوە! نـەك ئـەو ناسـراوەی چـاوی کامێـرای دونیـای لەسـەر بێـت، خوایـەك ئـەو دەناسـێت و ئەمیش هەسـتی ئـەو چاودێریـە دەکات زۆر لـە کامێراکانـی ئێـوە بەهێزتـرە.
پرۆفیسۆر: تکا دەکەم مەڵێ ئێوە! من و تۆ ئێستە دوو بەدووین!
عومـەر عەلـی: داوای لێبـوردن دەکـەم گـەر زمانەکـەم زبـری تێـدا بێـت مەبەسـتی خراپـم نـی یـە، مەبەسـتم واقعەکەیـە ئێـوەش کەسـایەتیەکی گـەورەو ئەکادیمیـن و چـاك لـەوە تێدەگـەن!
پرۆفیسـۆر: مـن لـە وەڵامـی یەکـەم پرسـیارتدا لەبـارەی ڕاگەیاندنـەوە تێگەشـتم و بـاوەڕم بـە قسـەکانت کـرد، ئیتـر واز لـەوە بهێنـە، چەنـد پرسـیارێك دەتوانـم بکـەم؟
عومەر عەلی: دانیشتنەکەمان نا فەرمیەو گونجاوە بۆ هەر پرسیارێك؟
پرۆفیسـۆر: بۆچـی لـە ئیسـلامدا دوو ئافـرەت بـە یـەك شـاهید قبـوڵ دەکرێـت؟ ئـەوە بەکـەم سـەیرکردنی ئافـرەت نـی یـە؟
عومـەر عەلـی: مـن ناچـار دەبمـەوە دیسـان باسـی ڕاگەیانـدن بکـەم، ئـەوەی تـۆ دەیڵێیـت ئەنجامـی کاریگـەری ڕاگەیاندنـە نـەك خوێندنـەوەو توێژینـەوەی دروسـت لـەو بـوارەدا، هیـوادارم وەك کەسـێکی گـەورەو ئەکادیمـی بیربکەنـەوە نـەك وەك کەسـێکی سـەرجادە وەك خۆتـان ئاماژەتـان پێکـرد، گومانـم نـی یـە تـا ئێسـتە سـەدان توێژینەوەتـان خوێندووەتـەوەو نەقدتـان لێگرتـووە لـە بـواری ئەدەبیـدا، کاتیـش بـدەن بـە گـەڕان بـەدوای هـەر پرسـیارێکدا کـە هەتانـە، بـەڵام لـە سـەرچاوە

دروستەکەی خۆیـەوە نـەك لـە دەمـی نایارانـەوە.
پرۆفیسۆر: قسەکانت دەموەستێنێت ببورە، مەبەست کێیە لە نەیاران؟
عومـەر عەلـی: ئەڵبـەت زۆرن بەنـاوی ئیسـلامەوە باسـی ئیسـلام بـۆ خەڵکی دەکـەن، هەیـە لە بەرگی ئیسلامدا وەك ئەحمەدیەکانی بەریتانیا، هەشـە بـە ماسکەوە، وەك ئـەو هەمـوو سایت و چاپەمەنیانـەی ئیسـرائیل و رێکخـراوە هەمـە جـۆرەکان هەتـا بـە عەرەبیـش و وە بـە ئینگلیزیـش.
پرۆفیسۆر: بەڵام هەر وەڵامی پرسیارەکەت نەدایەوە لەسەر ئافرەت!؟
عومـەر عەلـی: مەبەستم خـۆ دزینـەوە نەبـوو، زۆر شـت پێویسـتە پـاش و پێشـەکەی بزانیـت، ئافـرەت لـە ئیسـلامدا بەپێـی مەوقیعەکەیەتـی، جـاری وا هەیـە دوانیـان لەبـری یـەك پیـاو وەك شـاهید قبـوڵ دەکرێـت، جـاری واش هەیـە یـەك دانەیـان لەبـری دوو پیـاو بـە شـاهیدی قبـوڵ دەکرێـت، ئـەو بـوارەی کـە سـەختەو ئافـرەت وەك سروشـت ترسـی لێـی هەیـە ئیسـلام وەك هـاوکاری کـردن و ئـەرك سـوککردنی دوانـی بـە دانەیـەك وەردەگرێـت، ئـەوش وەك کارئاسـانی کـردن بـۆ یەکتـر، هـا نابینـی هەتـا جـاری وا هەیـە پیاویـش بـۆ وتنـی قسـەیەکی سـەخت کـە دوو کەسیشـن، ئـەو بـە ترسـەوە دەڵـی توخـوا تـۆ بیڵـی؟ ئـەو دەڵـێ نـا تـۆ بیڵـێ؟ بـۆ تێگەشـتن لـەم دەقانـە نابێـت بـە ژمـارە فریـو بخۆیـن، دەبێـت هەسـتەکان بخوێنینـەوە، ئەوەتـا ئێسـتە لێـرە لـەم بەریتانیـاش ئەوەنـدە سـەختە هەتـا پیاویـش ناوێرێـت شـاهیدی بـدات چ جـای ئافـرەت، چـوون ئـەوە دادگایـە خـۆ خـواردن بەشـکردن نـی یـە!، مـن وەك موتەرجـم دەڕۆمـە دادگا جـاری وا هەیـە دەترسـم کـە کارەکەشـم وەرگێرانـە نـەك شـاهید! بـەڵام بـۆ نمونـە لـە بـواری شـیردان بـە منداڵـدا ئیسـلام شـاهیدی یـەك ئافـرەت وەردەگرێـت بـە تەنهـا کـە لـە بوارەکانـی تـردا بەلانـی کەمـەوە دوو شـاهیدی دەوێـت بـۆ کارەکان، بـۆ هەندێکیـش ٤ی دەوێـت بەپێـی

قورسی کەیسەکە.
تۆ بڕۆ ئەو دەقانەی کە هەمووی پەیوەستە بە ئافرەتەوە لێکۆڵینەوەی لێ بکە، بەراوردی بکە بە مێژووی خۆتان لە بواری ئافرەتدا تا ئێستە ئەوسا جیاوازیەکان ببینە! وە بیریش لە بەرواری مێژوویەکەیان بکەرەوە، ئیسلام کەی ئەوەی وتووەو ئێوە کەی گەشتوون پێی!
پرۆفیسۆر: ئەڵبەت پرسیاری تریشم هەبوو، بەڵام کاتتان ناگرم، من ناچارم کاتێك تەرخان بکەم بۆ ئەوەی بەدواداچوونی ورد بکەم بە تایبەت لەسەر قورئان، چوون دەقە قورئانیەکانی تۆ و توێژینەوەکە هەر لە مێشکمدایە.
عومەر عەلی: قورئان یەکەم سەرچاوەی شەریعەتی ئیسلامەو وە گرنگترین و باشترین سەرچاوەشە، من کاتی خۆی وەك دەقێکی دینی لە توێژینەوەکەدا بەکارم نەهێنابوو، وەك سەرچاوەیەك بەکارم هێنابوو، چوون لای من قورئان دروستترین سەرچاوەیە، گەر ڕێگە بدەیت لەناو سەیارەکەمدا قورئانیشم پێیە بە تەرجومەی ئینگلیزیشەوە پێدانی دەدەم.
پرۆفیسۆر: سوپاست دەکەم و وەك دیاریەکی گەورە لای خۆم دیراسەی دەکەم و پارێزگاری لێ دەکەم.
عومەر عەلی: ئافرەتێك لە های پارکی لەندەن مسوڵمان بوو، دەزانی کە پرسیاریان لێکرد بۆچی مسوڵمان بوویت؟ وەڵامەکەی چی بوو؟
پرۆفیسۆر: نا نازانم.
عومەر عەلی: وتی ئیسلام وەڵامی هەموو پرسیارەکانی دامەوە، هیوادارم تۆش وەڵامی هەموو پرسیارەکانت وەرگریتەوە.
پرۆفیسۆر: هەرگیز ئەم دانیشتنەم لەیاد ناچێت، دوای ڕۆشتنی تۆش یەکسەر لە یاداشتەکانمدا دەینوسمەوە.

عومـەر عەلـی: سوپاسـی ئێـوە دەکـەم و کاتێکـی پڕچێـژو بەسـودمان بەسـەربرد، ئەوەشـم کەوتـەوە یـاد دەیکـەم بـە کۆتـا قسـەو دەڕۆم، ٢٠١٤ کـە کۆنفرانسـی سـەرۆکەکانی ناتـۆ بـوو لـەم هوتێلـەدا ئۆباما کە سـەرۆکی ئەمریکایـە نەیدەویـرا لـەم هوتێلـەدا بخەوێـت، بـە فڕۆکـەی سـەربازی هەمـوو ڕۆژێـك دوای کۆنفرانسـەکە دەڕۆشـت بـۆ سـەفارەتی ئەمەریـکا لـە لەنـدەن لـەوێ لەنـاو سـەفارەتەکەدا دەخـەوت، ئێمـە کەسێکی ئاسایی جورئەتمـان لـە سـەرۆکی گەورەتریـن وڵاتـی زلهێـز زیاتـرە، ئەوەتـا مـن بـە تەنهـا خـۆم هاتـم بـۆ ئێـرە.

پرۆفیسۆر: وامزانی ئێوە زیاتر هەر لە دین دەزانن!

عومـەر عەلـی: گـەر بماندوێنـن زیاترتـان بـۆ دەردەکەوێـت، هیـوادارم مـەوداکان بچـوك بکرێتـەوە، کاتێکـی خـۆش

دوای ٩ مانگ نامەیەك لە پرۆفیسۆرە.

السـلام علیکـم، تەنهـا ویسـتم ئاگادارتـان بکەمـەوەو دەزانـم خۆشـحاڵ دەبـن، مـن هـەر ئێسـتە لـە مزگـەوت هاتمـە دەرەوەو دەتوانـم بڵێـم مـن ئێسـتە مسـوڵمانم سـوپاس بـۆ خـوا.

لـە دڵـی خۆمـدا: ئـەی یاخـوا بەخێربێیـت جەنابـی پرۆفیسـۆر سـەر تەپڵـی سەرمان.

عومەر عەلی و پسپۆڕێکی دەرونی ئینگلیز بەناوی (تۆنی)

سەردەمی بەعس خزمێکمان گیرابو، هەواڵیان دابو بە دایکی کە کوڕەکەی گیراوە لە ئەمنە سورەکەی سلێمانیە، بۆ ئەوەی لەسەر دڵی سوك بێت و کەمتر خەفەت بخوا، وتبویان دایە گیان، کورە هەر ئەو نی یە، دونیا گیراوە، رۆشتبون بۆ مەواجە، بازاڕ زۆر قەرەباڵغ بو، ئەویش پیر نەیدەتوانی لەناو قەرەباڵغیدا بە ئاسانی دەربچێت، وتبوی بە کەلامی خوا کوڕەکەی من نەبێت کەس نەگیراوە، خۆ ئەوەتا مەجال نی یە پێدانێم.

کە دەڕۆیتە دەرەوەو قەرەباڵغی دەبینی و هەموی خۆی رازاندوەتەوە، ئیتر دەڵێی دونیا هەموی شامی شەریفە، ئەوانەی ئەوروپاش بە تایبەتی هەر بڕیار لەسەر ئەم روکەشە دەدەن.

کە دەڕۆمە شێتخانەکانیش سبحان الله هەر پڕە، دەڕۆمە زیندان هەر پڕە، دەڕۆمە مەحکەمە هەر پڕە، دەڕۆمە دائیرەی پۆلیس هەر پڕە.

لە کۆتایدا دەبێت دان بنێین بەوەدا هەم کێشەو هەمیش تاوانەکان زۆرن، بۆ رێگە گرتن لە تاوانەکان و کەمکردنەوەی کێشەکان دەبێت ئیلا یاسا هەبێت، رێنمونی هەبێت، کەسانی پسپۆڕیش هەبێت پسپۆڕانە دەقەکان بگەیەنێت، من وەك خۆم دەڵێ بانگی محمد بە ئاشکرا خۆشە، قەناعەتم هەیە بنەماکانی رێگەکردن لە تاوان لە ئیسلامدا زۆر بە جوانی داڕێژراوە، بۆ پاراستنی ئەمنیەتی گشتی پەیڕەوکردنی لە هەموو یاساکان پێم باشترە، وە نەبێت ئەمە لە خۆمەوە بڵێم،

سـەدان زینـدان و مەحکەمـەو دائیـرەی پۆلیـس و تاوانـی جۆربەجـۆرم دیـوە، بـە حوکمـی هـەم ئیشـەکەم، هەمیـش بـواری رۆژنامەوانـی کـە زیاتـر لـە ١٥ سـاڵە بەردەوامیـم تێیـدا هەیـە، جگـە لـەوەش وەك نوسـەرێك و لێکۆڵەرێـك سـەر بـە هەمـو کونێکـدا دەکـەم.

کابـرا لەسـەر دزی گیـراوە لـە بەریتانیـا لـە زینـدانـدا بازرگانـی بـە موخەدەراتـەوە دەکات! لەسـەر تاوانێکـی بچـوك گیـراوە لـە زینـدانـدا فێری دەیـان جـۆری تاوانـی تـر بـوە، زۆرکـەس بەردەبێـت لـە زینـدان دواتـر بـە تاوانێکـی گەورەتـرەوە دەگەڕێتـەوە زینـدان، ئەڵبـەت زۆر کەسـیش هەیـە دەربـازی دەبێـت لـە زینـدان و دەسـتەڵات دەسـتەڵاتی نـاگات پێـی، بازرگانـی بـە مرۆڤـەوە سـەدان جـۆر هەیـە لـە ئەوروپـاو ئەمەریـکا، ئەگـەر ویسـتت ئـەم قسـەی مـن تاقـی بکەیتـەوە بنوسـە
Human Trafficking
بازرگانـی کـردن بـە مرۆڤـەوە، سـەدان جـۆری بازرگانـی هەیـە، لـە سێکسـەوە بیگـرە کـە ئاسـانترینیانە، تـا دەگاتـە کارپێکـرن و گوشـتن و گواسـتنەوەی ئەندامـەکان، لـە ئەوروپـا تـا منداڵ گـەورە نەبێـت ناتوانێـت بـە تەنهـا بچێـت بـۆ قوتابخانـە، بـۆ؟ لەترسـی ئـەم جـۆرە بازرگانانـە، لەگـەڵ ئـەوەدا وڵاتانـی مسـوڵمان نشـین، داتـاکان زۆر زۆر کەمترمـان پـێ دەڵـێ، لەگـەڵ ئـەوەی کـە ئیسـلامیش وەك یاسـا پەیـڕەو ناکرێـت بـەڵام هێشـتا بـەراورد بـە وڵاتانـی ئەوروپـاو ئەمەریـکا ئێجـگار کەمـە، نـاوی نابـەم ئێسـتە خـۆی دەزانێـت ئەگـەر ئـەم نوسـینە بخوێنێتـەوە، زۆر لافـی بـە ئەمەریـکاو ئـازادی ئەمەریـکاو سسـتمی سـیکۆلاری ئەمەریـکا دەدا، براکـەی رۆشـت بـۆ ئـەوێ بـۆ سـەفرەو سیاحەت، ئاڵتونـی ژنەکەیـان لـە ناوەڕاسـتی بـازاڕدا هەمـووی بـردو خۆشـیان کوشـت.

ئەمریکیـەك رۆشـتبومە بـازاڕی دۆلارەکـەی خۆمـان وتبـوی باشـە ئـەو پارانـە راسـتیە وا دانـراوە لەسـەر ئـەو مێزانـە؟ ئەوانیـش وتبویـان ئـەرەوالله راستیە! ئەویـش وتبـوی ئـەی چـۆن خەڵکـی نایفرێنـن! ئەگـەر لـە ئەمەریـکا بوایـە هەمویـان دەفڕانـد! مەڵێـن بەهێـزی ئاسایشـە! مـن دەستخۆشـی لـە ئاسـایش دەکـەم لـە رێگەگرتـن لـە هـەر تاوانێـك، بـەڵام ئەگـەر ئـەو خەڵکـە نـەك هەمـووی لـە سـەدا یەکیشـی پـارە بفڕێنـت ئاسـایش چەنـد کـەس دەگرێـت١ لـە ئەوروپـا ئێسـتەش کـە پـارە لـە بانکەکانـد دەردەهێنیـت، دەبێـت وەك کەمیـن سـەیری دوای خـۆت بکەیـت نـەوەك پیـن کۆدەکـەت بـدزن، یـان بەجۆرێـك پارەکـەت ببـەن، لە کاتێکدا زۆرجـار لەوەیـە ١٠ پاوەندیـش دەربهێنیـت.

کەمـی متمانـە بـە دەوروبـەر مەترسیەکە حکومـەت نکۆڵـی لـێ نـاکات، لـە بەریتانیـا لـە زۆر لـە کۆڵانەکانـدا نوسـراوە شـتی بـە قیمـەت لـە سـەیارەکەتدا بەجـێ مەهێڵـە، بـە کوردیەکـەی یەعنـی خوێنـی خـۆت لـە ملـی خـۆت، دوای گلـەی مەکـە.

کـە کاریگـەری ئەمانـە هەمـوی دەبێتـە پاڵەپۆسـتۆ لەسـەر دەرون و لەگـەڵ قورسـی ژیـان و زۆر نەهامەتـی کـە بەرۆکـی ژیـان دەگرێـت، ئەگـەر ئیمـان نەبێـت بەخـوا بەرگـە گرتنـی قورسـە.
چـۆن قـورس نـی یـە سـەیارەیەکی بـە قیسـت هێنـاوە دامـاوە، سـەیر دەکات شـەو دزیـان بـۆ ئـەوەی دەسـتدرێژی سێکسـی بکەنـە سـەر کچێـك تێیـداو دوای ئـەوەش لـە دۆڵێکـەوە خسـتیانە خـوارەوە، راسـتە بیمـە هەیـە بـەڵام ئـەم کەسـە لەگەڵ بیمەکەشدا توشـی زیـان و سەرئێشـەیەکی

زۆریـش بـو، بـۆ ٥ دەقـەی بەدڕەوشتێك، ئـەو ئـازادە ئـەو كارەی كـرد بەڵام كەسێكی تـری كـرد بـە قوربانـی و كۆیلـەی دانـەوەی قیسـتەكان!
ئافرەتـەو پیـاوەكان درۆیـان لەگـەڵ كـردوەو بـوە بـە خـاوەن دوو منداڵـی بـێ بـاوك، شـەو رۆشـتوە بـۆ دیسـكۆ جەوێـك بگۆڕێـت و ئـێ ئارەزوشـی هەیـەو سەرخۆشـیش بـوە، لەگـەڵ كەسێكدا رۆشـتوەتەوەو لـەوێ نـەك هـەر خـودی كەسـەكە، لەگـەڵ ٤ كەسـی تـردا دەسـتدرێژیان كردوەتـە سـەری، كـە هۆشـی هاتوەتـەوە سـەر خـۆی ئێسـتە دەزانێـت چـی بەسـەرهاتووە، هەوڵـی خـۆ كوشـتنی دا، جارێـك خـۆی هەڵواسـی منداڵەكانـی پێیـان زانـی و تەلەفۆنیـان كـرد بـۆ پۆلیـس، پۆلیـس هـات، ئێسـتە منداڵەكانیـان لـێ وەرگرتـووە، چـوون ئـەم كەسـە جێگـەی مەترسیە لەبـەردەم منداڵەكانیـدا ئـەم كارە بـكات، ئێسـتە ئافرەتەكـە لـە بەشـی نەخۆشـی دەرونیـەو دەیانەوێـت چـارەی بكـەن.
دوای رۆشتنی ئافرەتەكە لەگەڵ پسپۆڕە دەرونیەكەدا.
عومەر عەلی: گەر كاتت هەیە پێم خۆشە دەمەتەقەیەك بكەین.
تۆنـی: بـۆ نـا منیـش پێـم خۆشـە، چـون ئەمـە كۆتـا مەراجیعـم بـو ئیتـر كارم نـی یـە.
عومـەر عەلـی: دەزانیـت كـە فشـار زۆر بـۆ مرۆڤـەكان دەهێنێـت و لـە گشـت لایەكـەوە دەور دەدرێـت ئـا لەوێـدا ئیمـان گرنگیەكـی ئێجـگار گەورەیـە هەیـە لـە هـورەدان بـەم مرۆڤـەو نەمرانـی رۆحـی، چونكە رۆح دوو گیانـی لەبەردایـە، دانەیەكـی ئـەوەی كـە لـە جەسـتە دەردەچێـت و ئیتـر مرۆڤەكـە فیزكیـەن دەمرێـت و دەبێـت بیخەیتـە قەبـر، مردنێكـی كـە، كـە جەسـتەی دەبێتـە قەبرەكـەو رۆحەكـە تێیـدا دەمرێـت، ئـەم جـۆرە مردنـە زۆر سامناكە، چـون ئـەوەی قەبرەكـە تەواو مەترسـی بۆ چـواردەور نەمـاوە، بـەڵام ئەمەیـان هـەم بـۆ خۆشـی و هەمیـش بـۆ چـواردەوری

جێگەی مەترسیە، نەخۆشخانە نەفسیەکان و زیندانەکان و شێتخانەکان لەم جۆرانەی زۆر تێدایە، هەتا زۆریش هەیە لەماڵەکانی خۆیان و عەجەب هەشە لە شەقامەکان، ئەوانەی کە لە هەرکاتێکدا چاوەڕێی ئەکشنێکی نەخوازراویان لێ دەکرێت، ئیمان گەر بە دروستی هەبێت جگە لە شێتەکان باقیەکی وا لێدەکات نەفسیەتێکی موستەقری پێ ببەخشێت، ئازارەکان قبوڵ بکات و هەردەم بە ئومیدەوە بۆ ئایندە بڕوانێت، چەند موهیمیشە چاوەڕێی پاداشت دەکات لەبەرانبەر ئەو ئازارانەدا، ئاخر ئەمە زۆر گرنگە چون ئەو ئازارەی کەسەکە هەڵیگرتوە بە نوسین و بە وتنیش ناتوانرێت پڕاوپڕی خۆی پێناسە بکرێت، هەتا وەك قەرەبوش هەرچەند زۆربێت هەر قەرەبو ناکرێتەوە، ئەم ئافرەتە ئەوەتا ژیانی ڕۆی، هەریەك لە منداڵەکانی لە پیاوێك بوەو ڕۆشتون، کەسیان بەرپرسیاریەتیان هەڵنەگرتوە، دواتر ئەم ئافرەتە پشتی کردوەتە پیاو تەنهایی هەڵبژاردوە لەگەڵ منداڵەکانیدا، بۆ یەك شەو ڕۆشتوە بۆ دیسکۆ، خەڵەتاندویانە بە سەرخۆشی ٤ پیاوی تر هەتکیان کردوە، دەسدرێژی سێکسیان کردوەتە سەری، دواتر منداڵەکانیشی لەدەستداوە، ئێستە بە هەمو هەوڵێکیەوە دەیەوێت خۆی بکوژێت، تۆش هەر دەڵێی ئومێدت هەبێت و ژیان خۆشە، بەم قسانە ئەم کەسە دڵی ئاو ناخوات، چون بیر دەکاتەوە ئەو بە تەواوەتی سفر بوە، کە ڕۆشتە دەرەوە دەبێت هەم دیسان کاربکات و لەژێرباری کارکردندا بەبێ مێردو بەبێ منداڵ! زۆر قورسە، ئەزانی ناحەقی نی یە خۆی بکوژێت، بۆیە خۆکوشتن ئەوەندە زۆرە لە ئەوروپا.

دینەکەی ئێمە وەك عەقیدە ڕێگری کردوە لە خۆکوشتن، بۆ نمونە لە قورئاندا خوای گەورە دەفەرموێت (وَلَا تَقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا) النساء ٢٩. واتە: خۆتان مەکوژن و (یەکتر بەناحەق مەکوژن،

کاتێـک بێزاریــی و بێتاقەتــی ڕووتــان تێــدەکات یــان تووشــی زیانێــک دەبـن)، بەڕاسـتی خـوا میهرەبانـە پێتـان.

تۆنـی: دەتوانیـت یـەك نوسـخە لـەو کتێبـەم بـۆ پەیـدا بکەیـت بـە موتەرجمـی ئینگلیـزی تـا سـەیری بکـەم، مـن لـە هەرکـویٚ شـتێك بزانـم باشــە وەك ســەرچاوە بــۆ کارەکــەم بــەکاری دەهێنــم.

عومەر عەلی: بەڵێ لەناو جامتاکەم نوسخەیەك هەیە، فەرمو.

تۆنـی: دوای دەسـتلێدانی و سـەیرکردنی، لاپەڕەیـەك، کەوتـە سـەر ئایەتـی (وَاللَّهُ يَدْعُـو إِلَـىٰ دَارِ السَّـلَامِ وَيَهْـدِي مَـن يَشَـاءُ إِلَـىٰ صِـرَاطٍ مُّسْـتَقِيمٍ) یونـس ٢٥.

واتــە: خــوای گــەورەش بانگــەواز دەکات بــۆ بەهەشــتی پــڕ لەشــادی و ئاشـتی و ئاسـایش، هـەر کەسـێک ئـەو زاتـە بیەوێـت (خۆیشـی هـەوڵ بـدات بـۆ بەدەسـتهێنانی) ڕێنموویـی دەکات بـۆ ڕێگـەو ڕێبـازی ڕاسـت و دروسـت.

زۆر سـەرنج ڕاکێشـە، دەمەوێـت تـۆ ئیتـر بڕۆیـت وازم لـێ بهێنـە بـۆ خـۆم سـەیری بکـەم.

دووهەفتەی تر دیسان مەوعیدە یەك دەبینینەوە.

عومەر عەلی: زۆرباشە کاتێکی خۆش یەکتر دەبینینەوە.

تۆنی: کاتێکی خۆش و سوپاس بۆ ئەم کتێبەی پێتدام.

دوای دوو هەفتە

تۆنی: (غەمبارو بێدەنگ).

عومەر عەلی: چی یە بۆ وا غەمبار دیاریت؟

تۆنـی: ئافرەتەکـە خـۆی کوشـت! دەسـتی گەشـتبویە کۆمەڵێـك حـەب و هەمـوی خواردبـو، کاتێـك پێیـان زانـی بـو سـەیردەکەن لـە حەمامەکـەدا مـردوە!

عومـەر عەلـی: دەزانیـت بـە هـەزاران کـەس خـۆی دەکوژێـت پێـش ئـەوەی ئەسـڵەن هەواڵـەی لای پسـپۆڕە دەرونیەکانیـش بکرێـت، تـۆ سـەیر ئامارەکانـی خۆکوشـتن بکـە، بـزان پێشـینەی رۆشـتنیان هەیـە بـۆلای پسـپۆڕی دەرونـی، لەگـەڵ ئەوەشـدا ئەوەتـا ئێـوەش پێتـان چـار ناکرێـت، هەیـە خـۆی دەسـتی دەچێتـە خـۆی، خـۆی دەکوژێـت، هەشـە دەڕوات بـۆ سویسـرا لـەوێ لـە نەخۆشـخانە داوا دەکات بیکـوژن و ئەوانیـش گڵاسـێك زەهـری تامخۆشـی دەدەنـێ و یەکسـەر خـەوی لـێ دەکەوێـت، ئیتـر هـەر لـە خـەودا دڵـی دەوەسـتێت و دەمرێـت!
تۆنـی: ئەوانـە دەزانـم، راسـتە، دەزانیـت ئـەم ماوەیـە بـەم کتێبـەی کـە تـۆ پێتـدام غەمەکانـم پـێ دەڕەوانـدەوە، چـون شـتی زۆر سـەیرو تـازەم تێـدا دەبینیـەوە، لـە لایـەك باسـی یاسـاو بنەمـای یاسـایی دەکات، لە لایـەك باس لـە دونیـاو گرنگـی دەکات، لـە لایـەك بـاس لـە ژیانێکـی تـرو خۆشـیەکانی دەکات، لـە لایـەك گرنگـی بـە تـاك دەدات، لـە لایـەك گرنگـی بـە کۆمـەڵ، لەلایەکـی تـر باسـی زۆر شـتی شـاراوەی دەرون دەکات! ئەڵبـەت زۆر جوانـن بەلامـەوە بـەڵام ئەمانـە چـۆن پۆلێـن دەکرێـت؟ مـن دەمەوێـت زیاتـر ئـەو بەشـانەی دەربهێنـم کـە بـۆ کارەکـەم سـودی هەبێـت.
عومـەر عەلـی: ئەڵبـەت دیـارە بـە وردی سـەرنجتان داوەو لەوە تێگەشـتون کـە ئـەو کتێبـە گشـتگیرانە بـاس و خواسـتی هـەم بـۆ تـاك و هەمیـش بـۆ کۆمەڵگـە تێدایـە، فعلـەن واشـە، بـەڵام بـۆ تێگەشـتن بـە قوڵـی لێـی پێویسـتە زۆر شـتی تـر بزانـن، یـان زۆر کتێبـی تـر بخوێننـەوە کـە ئـەو پۆلێنانـەی کـردوە.
تۆنی: وەك چ کتێبێك بۆ نمونە؟
عومـەر عەلـی: بـۆ نمونـە بـۆ باسـە یاساییەکان کتێـب هەیـە بەنـاوی (آیـات الاحـکام) ئـەو ئایەتانـەی تێدایـە کـە بـاس لـە حوکـم دەکات،

هەرچـی بنەمـای گرنـگ و سـەرەکی حوکمڕانـی هەیـە لـەو ئایەتانـەدا دەردەهێنرێـت، وە یـان کتێبـی تـر هەیـە بەنـاوی (مقاصـد الشـریعة) مەبەسـت لـەم شـەریعە چـی یـە؟ ئەویـش هاتـوە قورئانـی کـردوە بـە ٥ بەشـەوەو مەبەستەکانی لـەو پێنجـەدا دیـاری کـردوە، کـە دەڵـێ: ئیسـلام هاتـوە بـۆ پاراسـتنی دیـن، پاراسـتنی نەفـس، پاراسـتنی ئەقـڵ، پاراسـتی وەچـە، وە پاراسـتنی مـاڵ، بۆیـە دەبینـی لـە قورئانـدا گرنگـی بەلایەنـی رۆحـی دراوە تـا دیـن پارێـزراو بێـت، خۆکوشـتن حەرامکـراوە بـۆ پاراسـتنی نەفـس، مەشـروباتی سەرخۆشـکەر حەرامکـراوە بـۆ پاراسـتنی ئەقـڵ، زینـاو خیانـەت حەرامکـراوە بـۆ پاراسـتنی منـداڵ، دزی و خیانـەت و گەندەڵـی ریبـا حەرامکـراوە بـۆ پاراسـتنی مـاڵ. وە کتێـب هەیـە بەنـاوی (علـوم القـرآن) زانسـتەکانی قورئـان، زانـاکان هاتـون وردەکاریەکانـی نـاو قورئانیـان باسـکردوە تێیـدا، بـۆ نمونـە دەڵـێ قورئـان لـە سـەدا ٨٠ی نەگـۆڕە، لـە سـەدا ٢٠ی دەگـۆڕێـت، ئـەو سـەدا هەشـتا گـۆڕینیـان پەیوەسـت نـی یـە بـە پێشـکەوتنەوە بەڵکـو بـە پێچەوانـەوە، بـۆ نمونـە بونـی خـوا نەگـۆڕە، گـەر بیگـۆڕیـت دەبێتـە فـرە خوایـی کـە پشـێوی دروسـت دەکات، دەسـتپاکی نەگـۆڕە، گـەر بیگـۆڕی دزی و گەندەڵـی دروسـت دەبیـت، هەمو نەگـۆڕەکان بـەو شـیوەن، بـەڵام باقـی لـە سـەدا ٢٠ەکـەی تـر پەیوەسـتە بـە پێشـکەوتن، وە زۆر شـتیش هەیـە خـوای گـەورە هـەر باسـی نەکـردوە، چـون بـە گرنگـی نەزانیـوە بـۆ باسـکردن، وازی لێهێنـاوە خەڵکـی خۆیـان ئەسـپی خۆیانـی تێـدا تـاو بـدەن، هەتـا لـە سـەر حوکـم و حوکمڕانـی بنەماکانـی دارێـژاوە، دواتـر دەبێـت پەرلەمـان، مەجلسـی شـیوخ، حـەل و عەقـد، ئیتـر هەرناوێکـی تـری لـێ دەنێـن کێشـە نـی یـە، گرنـگ دەبێـت کەسـانی پسـپۆڕ هەبـن بـۆ زەمینـە سـازکردن و کارپێکردنـی.

تۆنـی: نەمزانـی قورئـان ئـام شـتانەی تێدایـە کـە تـۆ باسـی دەکەیـت، بـە

تایبەتـی ئـەم وردەکاریانـە! تـۆ ئەمانـە چـۆن گەشـتویت پێـی؟ ئەسـڵەن چـۆن بڕوابکـەم کـە وایـە، تـۆ چ پسـپۆڕیەکت هەیـە؟
عومـەر عەلـی: مـن سـێ بڕوانامـەم هەیـە لەبـواری ئاینیـدا، بڕوانامـەی لیسـانس لـە شـەریعەو قانونـدا، دیبلـۆم لـە دیراسـاتی ئیسـلامیدا، بڕوانامـەی ئیمامـەت و هونـەری وتـاری بێـژی، لەگـەڵ ئەوەشـدا بەقـەدەر ٣٠ بڕوانامـە دیراسـەی شەخسـیم کـردوەو زیاتـر لـە ٣٠ کتێـب و نامیلەکـم لەسـەر نوسـیوە، سـەدان بابەتـم لـە گۆڤـارو رۆژنامـەو وێـب سـایت و جێگـەی جیـاواز بڵاوکردوەتـەوە.
تۆنـی: مـن ئـەم کتێبـە دەکـەم بـە یەکـەم سـەرچاوەو وە پشـتی پـێ دەبەسـتم.
عومـەر عەلـی: ئـەم کتێبـە نـاوی تایبەتی خـۆی هەیـە، بەناوەکـەی خۆیەوە نـاوی ببـە، نـاوی قورئانـە ە، ئەڵبەتـی نـاوی تریشـی زۆرە بـۆ نمونـە: الفرقـان- الکتـاب- النـور- التنزیـل- الـکلام- الحدیـث- الموعظـة- الهـادي- الحـق- البیـان- المنیـر- الشـفاء- العظیـم- الکریـم- المجیـد- العزیـز- النعمـة- الرحمـة- الـروح- الحبـل- القصـص- المهیمـن- الحکـم- الذّکـر- السـراج- البشـیر- النذیـر- التبیـان- العـدل- المنـادي- الشـافي- الذکـری- الحکیـم.
بەڵام قورئان ناوی سەرەکیەتی.
تۆنی: دەبێت زۆر گەورەبێت وا ئەو هەمو ناوە لە خۆ دەگرێت.
عومـەر عەلـی: بێگومـان لـەوە گەورەتـرە کـە ئێمـە ئـاوا بەسـادە باسـی بکەیـن.

له پاش ٣ مانگ یەکمان دیەوە بۆ کارێکی تر

تۆنــی: دیراســەی قورئانــم زۆرکــرد لــەم ماوەیــەدا، بــۆم دەرکــەوت مــن نەخۆشـم، چ وای لێکـردم ئەمـە بڵێـم! تـۆ تەنهـا وەرە بـا پێکـەوە سـەیری ئــەم ســورەتە بکەیــن، کــە نوســراوە ســورەتی الرحمــن، (وەرەقەیەکــی خســتبوە بەینــی لاپەڕەکــەو هەندێــك تێبینــی لەســەر نوســرابو) یەکــەم ئایــەت هــەر کــە خوێندمــەوە رایچەڵەکانــدم، کــە بــە ســۆزو رەحمــەت دەستپێدەکات (ٱلرَّحۡمَٰنُ) دوهـەم ئایـەت سـەرنجی راکێشـام بـۆ قورئـان (عَلَّـمَ ٱلۡقُـرۡءَانَ) کـە هـی ئـەو کەسـە بـە رەحمەیـە، سێهەم ئایـەت بیـری پێکردمـەوە کـە من کێ دروسـتی کـردوم (خَلَـقَ ٱلۡإِنسَـٰنَ) چوارهـەم ئایەت بیـری فراوانکـردم کـە فێـری قسەشـی کردویـن (عَلَّمَـهُ ٱلۡبَيَـانَ) پێنجـەم ئایــەت زهنــی بــردم بــۆ کــەون خــۆرو مانــگ (ٱلشَّــمۡسُ وَٱلۡقَمَــرُ بِحُسۡـبَانٖ) شەشـەم ئایـەت زیاتـر قوڵـی کردمـەوە کـە باسـی مانـگ و دارو درەختـی دەکـرد کـە ئەوانیـش دروسـتکراوی خـوان و خـوا دەپەرسـتن (وَٱلنَّجۡـمُ وَٱلشَّجَرُ يَسۡـجُدَانِ) حەوتـەم ئایـەت بردمـی بـۆ ئاسـمان و دایبەزانـدم بـۆ دادگـەری سـەر زەوی (وَٱلسَّـمَآءَ رَفَعَهَـا وَوَضَـعَ ٱلۡمِيـزَانَ) هەشـتەم ئایـەت چەنـد جـوان بـو بەلامـەوە دوای بیرپێکردنـەوەم لـەو هەمو دروسـتکراوەو بیرفراوانکـردم ئەوسـا هاتـە سـەر عەدالەتـی سـەر زەوی (أَلَّا تَطۡغَـوۡاْ فِـي ٱلۡمِيـزَانِ) نۆهـەم ئایـەت زیاتـر وردەکاری ئـەو عەدالەتـەی تێـدا رونکـردەوە (وَأَقِيمُـواْ ٱلۡـوَزۡنَ بِٱلۡقِسۡـطِ وَلَا تُخۡسِـرُواْ ٱلۡمِيـزَانَ) دەیـەم ئایـەت خسـتیە بیـرم کـە زەمینـەی بـۆ سـازاندوین لەسـەر ئـەم زەویـە (وَٱلۡأَرۡضَ وَضَعَهَـا لِلۡأَنَـامِ) یانزەهـەم ئایـەت نیشـانی دام هـەر زەویەکـە نـی یـە! بـە روتـی.. بەڵکـو پێداویستیەکانیشـی تێدایـە (فِيهَـا فَٰكِهَـةٞ وَٱلنَّخۡـلُ ذَاتُ ٱلۡأَكۡمَـامِ) ئـێ بیـرم کردنـەوە راسـتە خـۆ ئێمـە دەیچێنیـن بـەڵام کـێ دەری دەهێنێـت

و بـەم شـێوەی لـێ دەکات، ئایەتـی دوانزەهـەم باسـی زیاتـری ئـەو پێداویسـتیانەی کـرد (وَٱلۡحَـبُّ ذُو ٱلۡعَصۡـفِ وَٱلرَّيۡحَـانُ) کـە دەسـتمکرد بـە خوێندنـەوەی ئـەم سـورەتە تـا ئایەتـی دوانـزە زیاتـر لـە ٦ کاتژمێـر بیـرم لـێ دەکـردەوە، هـەر یەکـەم ئایـەت کـە بـە ڕەحـم دەسـتی پێکـرد، دواتـر قوڵبونـەوە بـۆ گرنگـی ئـەم قورئانـە کـە هـی ئـەم کەسـە بـە ڕەحمەیـە، دواتــر دروســتکراوەکانی و نیعمەتەکانــی منــی بــرد بــۆ دونیایەکــی تــر، لـە دوای ئـەوە گەشـتم بـەم ئایەتـە (فَبِـأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَـا تُكَذِّبَـانِ) (دەسـتی بـە گریـان کـرد، تۆزێـك ئـاوم پێـدا، لەگـەڵ کلێنسـێك) ئـەم ئایەتـە ناخـی بـە تـەواوی هەژاندنـم، چـون ئـەو دوانـزە ئایەتـەی پێـش ئەمـە تـەواوی دونیــاو دروســتکراوەکان و گرنگــی و زەمینــەی ســازی بــۆ ئێمــەو داوای عەدالــەت و یاســا، ئەوســا دەڵــێ ئیتــر بەچــی لــەم نیعمەتانــە بــاوەڕ ناکەیـت؟ مـن نەمتوانـی بـاوەڕ نەکـەم، چـون ئەوانـە ڕونـە کـە خالقێکـی هەیـە، دیاریشـە ئـەم وشـانە وشـەی مـرۆڤ نـی یـە، چـون مـرۆڤ باسـی شــتەکانی خــۆی دەکات، ئــەوەی خــۆی دروســتی دەکات خــۆی پێــدا هەڵـدەدات و تەکنەلۆژیـاو تەیـارەو سـەیارە، بـەڵام کـەس نایـەت بڵـێ وەرە سـەری ئـەو ئاسـمانە بکـە دواتـر دابەزێـت بـۆ بیرجوڵانمـان بـۆڵای کـەون و دروسـتکردنی و دواتـر عەدالـەت پەیڕەوکـردن تێیـدا، گومانـم نـی یـە مـرۆڤ وا ناڵێـت، هەرکـەس لـە دونیـا ڕیـکلام بـۆ فکـرو ئایدۆلۆژیـاو بەرهەمەکانـی خـۆی دەکات، دوای ئـەو ئایەتەشـە، حەتمـەن تـۆ سـەرنجت داوە چـون تـۆ ئـەم قورئانـەت بەمـن دا کـە ٣١ جـار (فَبِـأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَـا تُكَذِّبَـانِ) ئـەو ئایەتـەی تێـدا دوبـارە کردوەتـەوە، لـە هەموشـیا پێشـتر سـەرنجت بـۆڵای شـتێکی گـەورە ڕادەکێشـێت، ئەوانـەی نەخۆشـن کـە دێـن بـۆڵام چەنـد جارێـك دوبـارەی بکەمـەوە بۆیـان و تێنەگـەن و بـە قسـەم نەکـەن دواتـر لـە دڵـی خۆمـدا دەڵێـم بەخـوا هـەر بـۆ مـردن

باشـیت، تـۆ قسـە کارت تێنـاکات، کەچـی لـەم سـورەتەدا ٣١ بـۆ منـی دوبـارە کـردەوە، هەمـو جارەکانیـش شـتی گرنگـی پـێ دەوتـم! ئەوسـا دەیگـوت بەچـی باوەڕناکەیـت، مـن ناتوانـم بـاوەڕ بـەم قورئانـە نەکـەم، زۆر شـتی تریـش بـەم شـێوە سـەرنجی راکێشـاوم، بـەڵام ئـەم سـورەتە منـی کـرد بـە مرۆڤێکـی تـر، بـەڵام پێوسـتم ئێسـتە زیاتـرە بـەو کەسـەی ئـەم قورئانـەی هێنـاوە، دەبێـت لـە ژیانـی ئەویـش بکۆڵمـەوە، تـا بتوانـم بڕیـاری خـۆم بـدەم.

دوای ٥ مانگەکە

عومـەر عەلـی: بـاش بـو فرسـەتی یەکتـر بینینمـان دیسـان بۆ رەخسـایەوە، ئـەم ماوەیـە منیـش زۆر سـەرقاڵ بـوم بـە نوسـین و کاری تایبەتیـەوە، کەمتـر کارم وەردەگـرت، چەندیـن کەیسـی دادگاو پۆلیـس و موخەدەراتـم رەد دەکـردەوە، زیاتـر حـەزم لـەم کەیسـە کۆمەڵایەتیانەیـە.

تۆنـی: راسـتە، ئێمـە بەدەسـت هەمویـەوە ماندوبویـن، باسـی نوسـینت کـرد لـە چ بوارێکـدا دەنوسـیت؟

عومـەر عەلـی: شـیعارێکم هەیـە بـۆ نوسـینەکانم بەنـاوی، رۆشـنبیری گشـتی و ئیسـلامی، زانسـت و ئیمـان. کـە کردومـە بـە پەیـام، پەیـام، بەنـاوی قیبلـە، هەرجـارەو پەیامێـك، کـۆی هەمـوی دەبێتـە پەیامەکانـی قیبلـە.

تۆنـی: بـۆ نمونـە یەکێـك لـەو پەیامانـەی کـە بزانیـت بـۆ مـن سـودی هەبێـت و بـە کورتـی باسـی بکەیـت بـۆم چـی یـە؟

عومـەر عەلـی: ئەڵبـەت زۆرە، یەکێـك لەوانـە بەنـاوی پەیامـی دڵ نەرمـی، تـۆ سـەیربکە ئـەم مرۆڤـە بریتیـە لـە جەسـتە، رۆح، نەفـس، عەقـڵ، دڵ، هەرچـی فەلسـەفەی دونیایـی هەیـە نەیتوانیـوە بـەو شـێوە پارسـەنگە بـاس لـە مـرۆڤ و پێکهاتەکانـی بـکات و وە گرنگـی کارەکانـی و بەئاگابـون

لێـی، هەتـا لـەو پەیامـەدا مـن پێناسـەی ئـەو پێکهاتانـەم نەکـردوە، بەڵکـو گرنگـی ئیشـەکانیم خسـتوەتەرو، گـەر ئـەو پارسـەنگیە لاربـو، ئیتـر لـە بـواری فەلسـەفیدا بێـت یـان هـەر ناوێکـی تـر، ئەوسـا ئـەم مرۆڤـە بەشـێوەیەك لار دەبێـت تـا مـردن هـەر بـەلاری دەڕوات.

تۆنی: بۆ نمونە تۆ فەلسەفە دونیاییەکان چۆن هەڵدەسەنگێنیت؟

عومـەر عەلـی: ئـەوەی مـن دەیبینـم لەبەرانبـەر فەلسـەفەی ئیسـلامیدا هیـچ نیـن، چـون تەنهـا نەزەریـەن بیـری مـرۆڤ پـەرش و بـڵاو دەکـەن و لە کۆتایشـد بەدیلـی نادەنـێ! وە هەتـا خۆشـیان پێچەوانـەی فەلسـەفەکەی خۆشـیانن.

تۆنی: چۆن پێچەوانە دەبنەوە؟

عومـەر عەلـی: بـۆ نمونـە مـن هاوڕێـم زۆر هەبـوە لـە زانکـۆ لـە قسـمی فەلسـەفە، وە هاتـا مامۆسـتاکانیشـیان بـەردەوام حیوارمـان دەکـرد، ئـەوان هەرچـی شـتە دەیانگێڕایـەوە بـۆ ئەقـڵ، ژیـری، ئیتـر سـەری زوبانیـان و بنـی زوبانیـان هـەر ژیـری ژیـری بـو، منیـش وە نەبێـت دژی ژیـری بـم، بـەڵام گـەر لایەنەکانـی تـرت پشتگوێخسـت ئەوسـا ژیـری بـە تەنهـا چـارەی کێشـەکان نـاکات، هـەر بـۆ نمونـە رۆژێـك لەگـەڵ یەکێـك لـەو فەلسـەفە خوازانـە بـە چەنـد نمونەیەکـی سـادە وەسـتاندم لەسـەر باسـی ژیریـدا، وتـم پێـی باشـە؟ جگـەرە کێشـان خراپـە یـان چاکـە؟ لـە روی ژیریـەوە؟ دکتـۆرەکان چـی دەربـارە دەڵێـن، وەزارەتـی تەندروسـتی بەریتانیـا ڕێنوماییەکانـی چـی یـە بـۆ ئـەم کارە، لەسـەر پاکەتـەکان چ نوسـراوە؟ ئەویـش وتـی بێگومـان خراپـەو جێگـەی نیقـاش نـی یـە، ژیـری وامـان پـێ دەڵێـت! منیـش وتـم دەی باشـە بـۆ تـۆ جگـەرە دەکێشـیت! ئیتـر وەسـتا لەوێـدا، چـون ژیـری بـە تەنهـا چـارەی کێشـەکان نـاکات! لـە ئیسـلامدا گرنگـی زۆر بـە دڵ دراوە، دڵ مەرکـەزی قـەرارە، بـەڵام ژیـری گرنگـی خـۆی

هەیـە لـە هەڵسـەنگاندن و بەدواداچـون و کارکردنـدا، بۆیـە گرنگـە ژیـری رۆشـنبیر بکەیـن بـە قورئـان.
تۆنـی: هیـلاك بـوم لەسـەر باسـی فەلسـەفی و گـەر وەك جـاران بچمـە نـاو نیقاشـەوە کاتەکەمـان هەمـوی دەڕوات و کۆتـاش لەبـری وەڵامـی پرسـیار سـەد گومانـی تـر دروسـت دەبێـت، وازی لـێ بهێنـە! مـن ئێسـتە هەسـت دەکـەم دڵـم هەیـەو دڵـم دەڵـێ واز لـەم شـتانە بهێنـە، بپرسـە بـزان چیـم کـرد ئـەم ماوەیـە؟
عومەر عەلی: ئەڵبەت زۆر مەبەستمە، گوێ دەگرم فەرمو.
تۆنـی: بەبیرمـدا هـات لەبـری ئـەوەی بـەدوای ژیانـی محمـد بکـەوم، سـەیری وتـەو کردارەکانـی بکـەم، ئەوەنـدە شـتم بێنـی بـۆم دەرکـەوت ئـەو پیـاوە ئەوەنـدە گەورەیـە لـەوە گەورەتـر کـە بیـری لـێ بکرێتـەوە، تـا دواتـر لـە لیسـتی سـەرەوەی کەسـایەتیە جیهانیەکانیشـدا بینیـم، هێشـتا هـەر لـەو گەڕانانەدابـوم لـە قورئانیشـدا ئایەتێکـم دۆزیـەوە شـاهیدی بـۆ دەدا، ئیتـر هیـچ گومانـم لەسـەری نەمـا.
عومـەر عەلـی: کەواتـە تـۆ ئێسـتە چـی رێگـرە لـەوەی مسـوڵمان بونـی خـۆت بشـاریتەوە، چـون ئـەو بڕوابونـە مسـوڵمان بونـە نـا راسـتەوخۆ.
تۆنـی: حەزدەکـەم شـتێکت پـێ بڵێـم، تـۆ ٣ حەفتـە پێـش ئێسـتە لـە چ مزگەوتێـك نوێـژی جومعـەت کـرد؟
عومەر عەلی: ئەو پرسیارە چ پەیوەندی بە پرسیارەکەی منەوە هەیە!
تۆنـی: هەیەتـی، چـون مـن تـۆم لـە مزگـەوت دی! پێـم خـۆش بـو قسـەت لەگـەڵ بکـەم، بـەڵام دوای نوێژەکـە بەهـۆی قەرەباڵغیـەوە ون بویـت لێـم.
عومـەر عەلـی: کەواتـە پێویسـتە مـن شـیرینت پـێ بـدەم ئێسـتەو دڵخۆش بـم لـەوەی مسـوڵمان بویت.
تۆنـی: حەقـی منـە شـیرینی بـە تـۆ بـدەم، ٤ هەفتەیـە بـە ئاسـودەیی

دەنـوم، لەگـەڵ ئەوەشـدا خـۆم پسـپۆڕی دەرونیـم حەبـم دەخـوارد بـۆ ئـەوەی شـەوان خـەوم لـێ بکەوێـت، بـەڵام ئێسـە دەزانـم فعلـەن مـن کێـم، وە بـۆ کـوێ دەچـم.

عومـەر عەلـی: هیـوادارم لـە ئیشـەکەت بـەردەوا بیـت و ئیمـان بکەیـت بـە هەوێـن بـۆ چارەسـەری نەخۆشـیەکان.

تۆنـی: بێگومـان بـە هەروادەکـەم، چـارەی منـی کـرد حەتمـەن چـارەی کەسـانی تریـش دەکات.

چەند گفتوگۆیەکی پەیوەندیدار

گفتوگۆیەکی کورت و مسوڵمان بوونی پۆڵەندیەك.

کاکە بەهادینی قەومم تەلەفۆنی کرد وتی: کوڕێکی پۆڵەندی لەگەڵم ئیش دەکات و زۆرجار باسی دین ئەکەین، پرسیاری زۆرم لێ دەکات منیش پێم وتووە نازانم، بەڵام دەتبەم بۆلای کەسێك بە جوانی تێتبگەیەنێت، منیش وتم: ئەی یاخوا بەخێربێن پێڵاوتان ئەخەمە بانی سەرم.

هاتن و دانیشتین و کەوتینە قسە، وتی ئادەی قسەی بۆ بکە، منیش وتم مای فرێند گیان تۆ لەسەر چ دینێکی و چی لێ دەزانیت و بۆ دڵت ئاوی نەخواردووە لەسەری.

وتی: من بەناو مەسیحم بەڵام ئەوەی تا ئێستە پێیان وتووم و دەزانم لەگەڵ ئەقڵمدا ناگونجێت، چوون ئەوان هەم باسی یەك خوای و هەمیش باسی سێ خوایم بۆ دەکەن! تا ئێستەش لام روون نی یە خوای حەقیقی کامەیەو من چی بکەم. لەلایەکی تریشەوە ئەم هەموو دینە ئەبینم و هەریەکەو شتێ دەڵێ سەرم لێ شێواوە!

وتم جا گوێ لەبرای خۆت بگرە تا بیکەمە کاکڵەیەك گوێزو بیخەمە مشتت، وتی بڵێ:

وتم: کاکە گیان خوا جارێ هەر یەکەو نابێت بە دوو ئەویش الله یە، هەرچی دین هەیە لەسەر ئەرزداد دەکرێت بە دوو بەشەوە، بەشێکیان لە بنەڕەتدا دین نین! بەڵام کراون بە دین، فکرەیەکی چاکسازی، سیاسی، کۆمەڵایەتی، ئیتر لەو جۆرانە بووە، بەڵام لە دوای نەمانی کەسەکە وردە وردە گەورەیان کردووەو پیرۆزیان کردووەو ئێستە ناویان ناوە دین، جا ئەمانە شتی باشیان زۆرەو وە ئیشی باشیشیان کردووە لە کاتی خۆیدا، بەڵام وەك دین سەیری بکەین دین نی یەو

هەمووی بخە ئەولاوە، چوون دەستکردی خەڵکە، ئەوە نەجاتمان بوو لەو نەوعانە، بزەیەکی کرد، وەك بڵێی لە نیوەی نەجاتم بوو.
بەشی دووهەمیشی ئەو دینانەیە کە لە ئاسمانەوە هاتووەو بە ئادەم دەستی پێ کردووەو بە محمد درودی خوای لەسەر بێت کۆتایی پێ هاتووە، هەندێك باسی عیسام بۆ کرد سەلامی خوای لێ بێت و لەگەڵ دایکی مەریەم، کە ئێمە خۆشمان دەوێت و هەموومان لە بنەچەدا یەکین و ئاخر پەیام ئەم قورئانەیە. رووی گەش دەبوویەوە وەك بڵێی فکری جەم بوو، وتی: باشە ئەگەر من ئێستە بمەوێت مسوڵمان بم، چۆن چۆنین قبوڵم ئەکەن؟من چی بکەم؟ کەسی حەقانی دەبێت وا بێت، چاوەڕێ بوو دائیرە بە دائیرە بکات بە عەریزەوە هەر بۆ ئەوەی قبوڵی بکەن، وتم نا ئاسانەو شەهادەتم بۆ روونکردنەوەو مسوڵمان بوو، ئەوە ١٠ ساڵی بەسەردا رۆشتووە، لە رێگەی کاك بەهادینەوە هەواڵی دەزانم دەڵێ کوڕێکی تا بڵێی چاك و بێدەنگە لەسەر ئیسلامەتیەکەشی بەردەوامە.

جەزیرەی ئارگۆزو مسوڵمان بوونی یوغسلافیەك.

لە ساحەی کرێکاریدا وەستابووم، خوا خوام بوو بۆ رزقێکی حەڵاڵ، کات درەنگی کردبوو لەوەدابووم بێ ئەمەل ببم و بگەڕێمەوە بۆ جێگەی مانەوە، کابرایەك بە پیکابێکەوە بەلامدا تێپەڕی و دواتر وەستا، رۆشتم بە پێریەوەو ملم بردە ناوا لە جامی سەکنەوەو کەوتینە قسە، وتی ئیش دەکەیت؟ وتم ئیشەکەت چی یە، لە دڵی خۆمدا وتم نەوەك حەرام بێت با پێش ئەوەی بچم بزانم، وتی پرتەقاڵ رنینە، وتم بەڵێ دەیکەم و کێشەم نی یە، وتی دوو کرێکاری ترم دەوێت، وتم بوەستە ئەوەندەم پێ ناچێت دێمەوە،

رۆشتمە ساحەکە دوو کوردم بانگ کردو سێ قۆڵی رۆشتین،کابرا لەسەر مەزرەعەکە داینایین و رۆشت، وتی نانیشتان بۆ دەهێنم، منیش وتم گراسی و شەراب و ئەو شتانەمان بۆ نەهێنی ئێمە مسوڵمانین و ئەو شتانە ناخۆین، وتی باش، کابرا رۆشت و وتم بە برادەرەکانم با ئیشێکی چاك و پیاوانە بکەین بۆ ئەم کابرا، چوون خۆشمان پێی ناساندووە کە ئێمە مسوڵمانین، با نەڵێن مسوڵمان تەمەڵ و ئیشنەکەرو فێڵبازن، ئەوانیش دوو گەنج بوون، کەلاریەك و هەڵەبجەییەك، هێشتا تەواو خۆر ئاوا نەببو رێژەی ئەو سندوقانەی کە رنیمان گەشتە ٢٧٠ سندوق پرتەقاڵ، باریشمان کرد، کابرا ژماردی زۆر حەپەسا، وتی ئێوە چ جۆرە مرۆڤێکن، ئەمە ئەقڵ نایبڕێت، رۆژانەکەمان ٥ هەزار دراخما بوو، یەکی ٩ هەزاری پێداین، کابرا بە منی وت ئیتر تۆ لەگەڵ من بە، ژمارەمان گۆڕیەوە، وتی هەرکات هەرچەند کرێکارم ویست بە تۆ دەڵێم بۆمی بهێنە، وتم زۆرباشەو هیچ کێشەم نی یە، ئیتر هەروا رۆژی وا هەبوو ٥ تا ١٠ کرێکاری پێویست دەبوو، ئێمەش پیاوانە ئیشی خۆمانمان دەکرد، خوای گەورە هەموو ئەو کەسانەی مۆفەق کردبێت لە ئەوروپا، رێزیان دەگرتم و کەسێکیشی تیابوایە حەزی لە شەراب و حەرام بکردایە نەیدەخوارد لەگەڵ ئێمەداو لە قسەم دەرنەدەچوون، نازانم بۆ وابوو ئەو جەزیرە کە دەهاتن بڵێن چی دەخۆن بۆ نیوەڕۆ یەکسەر ناوی شەرابیان دەهێنا، شەرابەکە خۆیانیش لە ماڵەوە دروستیان دەکرد، منیش هەر دەچومە هەرکوێ، یەکەم رۆژ ئەوەم دەبڕاندەوە، دەمگوت پرسیاری شەراب هەر مەکە ئەسڵەن، کابرا جێگەیەکی زۆر شایستەی پێدام و پاك و پخت و کەوتمە گەڵ پیاوێکی بە تەمەن خەڵکی یوغسلافیا، یەکەم رۆژ بینی نوێژ دەکەم، زاق سەیری دەکردم و بەلایەوە عەجیب بوو، یەك دوجاریش

بانگی کـردم فیلـه فیلـه، یانـی هـاوڕێ، مـن جوابـم نـەداوە تـا سـەلامم دایـەوە، دواتـر بـۆم شـەرح کـرد کـە مەوزوعەکـە چـی یـە، ئیتـر مەوزوعـی دیـن بـوو بـە دەمەتەقـەی سـەرەکیمان هەمـوو رۆژێـك، یۆنانیەکـەم تـا رادەیـەك بـاش بـوو دەمتوانـی تێـی بگەیەنـم، چـوون کاتیشـمان هەبـوو دوو بـە دوو بوویـن، ئیتـر زیاتـر دڵمـان بـۆ یـەك دەکـردەوە، رۆژێـك بـە کابـرام وتـم خـۆ ئـەم خانـوە زۆر گەورەیـە بـۆ رێگـەم نادەیـت هاوڕێیەکـی خـۆم بهێنـم لێـرە لەگەڵمانـدا بمێنێتـەوە، بـۆ تـۆش باشـە ئیتـر ئێمـە هـەرکات ویسـتت یەکسـەر بـە دەمتەوەیـن، خۆشـی دەویسـتم دیاربـوو، وتـی باشـە بیهێنـە، دایکـی تـوڕە بـوو وتـی ئەمانـە بـە جزمـەی قوڕاویـەوە دێنـەوەو بەتانیـەکان پیـس دەکـەن بـا نەیـەت، وتـم دایکـی دایکەکـەم خەمـت نەبێـت ئێمـە مسوڵمانین هەتـا پێکانیشـمان دەشـۆین، چـوون نوێژ دەکەیـن، ئیتـر بێدەنـگ بـوو، جێگەیـەك هەبـوو کـوردەکان لـەوێ مانگـی ١٠ هـەزار دراخمایـان دەدا بـۆ مانـەوە تێیـدا خۆشـم پێشـتر لـەوێ بـووم، جـا زۆر ناخـۆش بـوو پیـس و پۆخـڵ، هـەر ژورێـك چەنـد قەرەوێڵەیەکـی ٣ قاتـی تێـدا بـوو، تەقریبـەن زیاتـر لـە سجن دەچـوو، گەنجـی خۆشـمان هەریەکـەو لـە بەزمـێ ئەیخوێنـد، یەکـێ گوێـی لـە گۆرانـی دەگـرت، یەکـێ نیـو قوتـوو جیلـی دەدا لـە قـژی لەنـاو ئـەو هەرایـەدا دەتگـوت بـۆ شـای دەچێـت، یەکـێ لەگـەڵ ماڵـدا قسـەی دەکـرد بـە هێـزو قوەتـی خـۆی دەیقیڕانـد، چـوون موبایلمـان بـەکار نەهێنابـوو وامـان دەزانـی بـە هێـزی قیڕانـدن دەنگەکـە دەگات، یەکـێ چەپڵـەی لـێ دەداو فـوڵ جـەو دیاربـوو خواردبوویـەوە، یەکـێ دەگریـا بـۆ دایـك و باوکـی بیـری دەکـردەوە، ئیتـر بـە کورتیەکـەی فلیمێـك بـوو تـا ئێسـتە کـەس نەیدیـوە، هاوڕێیەکـم لـەوێ بـوو، کاك تاریـق مەحمـود پیاوێکـی فـرە خـاس، هـەم کەڵکـی دونیـا هەمیـش هـی قیامـەت ئەخـوات، وتـم شـتێ وا، وتـی کـورە واللە زۆر

مەمنون دەبم خۆ مێشکم کەوت لەناو ئەمانەدا، ئیتر لەوێ شەوانە بووین بە ٣ قۆڵی، کاك تاریق هەروا باسی ئیسلامی دەکرد بۆ کابرا، ئەرکانەکانی ئیمانی بۆ شەرحکردو منیش یارمەتیم دەدا بۆ ئەوەی باشتر تێ بگەیەت، وتی ئەمانە زۆر باشەو قبوڵمە، هەر شەشەکەی، شاهادەتمان پێ هێنا، ئیتر وتمان کاکە شتی تر ماوە ئەرکانەکانی ئیسلام، باسی ئەویشمان بۆ کرد، وتی ئەمانەش زۆر باشە، نوێژەکە ئەوەتە ئێوەم دیوە دەیکەن منیش دەست پێ دەکەم، زەکاتیش ئەوە ئەگەر پارەت هەبێت دەیدەت نەتبێ نایدەیت ئەوەش هەر زۆر باشە، حەجیش لە هەموو تەمەن یەکجارە ئەوەش کێشەم نی یە، بەڵام رۆژووەکە چۆن دەبێت هەر هیچ نەخۆێت، ئێمە لەسەر دینەکەی خۆمان هەر بەرازمان نەدەخوارد، ئێمەش وتمان کاکە بەراز لای ئێمە هەر نابێت بیخۆیت رەمەزان بێت و رەمەزان نەبێت، رۆژووەکەیش ئیتر وایە نامریت خەمت نەبێت، ئەوە نی یە ئێمە ماوین، ئیتر فەقیرە هەر رەمەزانەکەی لا قورس بوو، برادەرێك گێڕایەوە کە کوردێکی خۆمان تازە دەستی بە نوێژ کردبوو کە نزیکی رەمەزان بوو بوو، کە رەمەزان هاتبوو زۆر پەرێشان ببو، رۆژێك کابرایەك گەشتبوو پێی کە لە نیوەی رەمەزاندا، وتبووی ئەرە کاکە بۆ ئاوا کزیت و بێ تاقەتیت خۆ رەمەزان ئەوە خەریکە تەواو دەبێت، ئەویش وتبووی کورە بەخوا خەمی ئەم رەمەزانەم نی یە، چوون ئەمە تازە بووە بە ریشمەوەو هەر دەبێت بیگرم، خەمی رەمەزانەکەی ترمە.

ئێستە لەم ئەوروپا دەبینم سبحان الله وەك رۆژووەکەی خۆمان دکتۆرو سیاسی و پرۆفیشناڵ و موسەقەفەکانیان هەر وەك سستمی سەحی و خۆلاوازکردن رۆژوو پەیڕەو دەکەن.

بەندەو (بێ دینێك) لە قاوەخانەی کەلتوری سلێمانی.

لەگـەڵ مامۆسـتا عبدالرحمـن محمـد عـارف کۆڕێکـی هاوبەشـمانگرت لـە قاوەخانــەی کەلتــوری ســلێمانی، دوای چەنــد رۆژێــك پەیوەندیەکــم بــۆ هــات و کەســێك خــۆی ناســاند بــە (بــێ دیــن) وتــی: رۆژی کۆڕەکــە دام بەلاتانـدا، بـەڵام دانەنیشـتم، دواتـر لـە یوتیـوب سـەیرم کـرد، ئێسـتە پێـم خۆشـە دیبەتێـك رێـك بخەیـن لـە نیـوان مـن و تـۆداو ئیعلامیـش بانـگ دەکەیـن، وتـم: کاکـە بـرا گیـان بـۆ شـتێ تـر نەکەیـن؟ وتـی: فەرمـوو؟ وتــم: دوو بــە دوو دادەنیشــین و پێکــەوە قاوەیــەك ئەخۆیــن و حــەز دەکەیـت دەعوەتـی منیـش بـە لـە باشـترین چێشـتخانەی سـلێمانی، با یەك کەسیش نەزانێـت و بـە هێمنـی هەمـوو قسـەیەکی خۆمـان دەکەیـن، وتم: ئـەوە نـی یـە سیاسیەکانیش ژێـر بـە ژێـر هەمـوو شـتەکان ئەبڕێننـەوەو دواتــر لەبــەردەم مایکەکانــدا پێدەکەنــن، جــا ئەگــەر هەرکاممــان دامــان لەوەکــەی تــر بــا هــەر کــەس نەزانێــت و حەیاشــمان نەچێــت، چونکــە پیـاو ئیعلامـی بینـی زۆرجـار فـوی تێدەبێـت و ئیتـر هـەر لـە خۆیـەوە بـۆ ئـەوەی نەڵێـن دۆڕاوە هـەزار قسـەی هەلـەق و مەلـەق و بـێ بنەمـا دەکات، ئەگـەر هەڵنەسـنە گیانـی یەکتریـش و خەسارێکیش نـەدەن، وتـی قبوڵمـە. مەوعیـد دانـراو گەشـتین بـە یـەك، دوو قـاوەو هەندێـك شـیرینیمان بانـگ کـرد بـەدەم خواردنـەوەوە هەندێـك پرسـیاری شەخسـیمان لەیـەك کـردو ئاشـنای سـیقی یەکتـری بوویـن، دواتـر وتـی: دەسـتپێدەکەین بـەڵام بـا لـە سـوچێکدا بیـن و زۆر هێمـن بێـت، وتـم هـەر فـرە نایابـەو ئەمـەم پـێ خۆشـە دەڵێـی لـە دڵـی مندایـت.

وتـم: فەرمـوو هەرچیـت هەیـە بیڵـێ، وتـی: کاکـە ئیسـلام هـەر دیـن نـی یـەو محمـد نەخوێنـدەوار بـووەو هیچـی نەزانیـوە!

وتـم: بوەسـتە! تـۆ باسـی ئیسـلامم بـۆ مەکـە، چـوون تـۆ خاوەنـی ئیسـلام

نیت و شارەزایت لەسەری نی یە، مەگەر سیڤیەکەی خۆت لەبیرچوو ئێستە پێت وتم، ئەوەیان وازلێ بهێنە بۆ من!
حەپەساو وتی: ئەی باسی چی بکەم؟ وتم باسی دینی خۆت، یان فکری خۆت، یان هەر پرۆژەیەکی تری خۆت کە لە ئیسلام بە گرنگتـرت زانیـوەو وازت لـە ئیسـلام هێنـاوە بـۆی؟
وەستا کەمێك و وتی: من هیچم نی یە بێ دینم!، وتم باشە کەسێی ژیرو ئاقڵ لە شتێك واز بهێنێت بۆ چاکتر واز دەهێنێت نەك بۆ هیچ! بۆ نمونە من ئیشم دەکرد لە کارگەی نەجاڕی لام ناخۆش بوو تۆز دەڕۆشت بەسەرولوتما، دواتر کارگەیەکی سەمونم دۆزیەوەو خۆشترو گەرم و گوڕتر بوو رۆشتم بۆ ئەوێ، دواتر وردە وردە تا ئێستە مامۆستای زانکۆم، ئێستەش ئیشێکی باشترو خۆشترم دەست کەوێت واز لە زانکۆکەش دەهێنم، نمونەی ترت بۆ بڵێم، لە خانوی کرێدابووم دواتر خانوی خۆم دروستکردو وازم لە کرێ هێنا ئێستەش تموحی زیاتریشم هەیە، باشترم دەست کەوێ لەوە واز لەوەکە دەهێنم، بەڵام مەعقولە من واز لە خانوەکە بهێنم و هیچم نەبێت هەروا بڕۆمە ئەو دەرەوەو باران و سەرماو گەرما لێم بدات، وتی نەواللە! وتی دەی باشە ئێستە تۆ رۆشتوویتەتە دەرەوەو هیچیشت نی یە، چۆن واز لە دینێکی گەورەی وەك ئیسلام دەهێنێت بۆ هیچ!
جا کە قسەم بۆ دەکرد بە هێمنی زمانی جەستەشم لەگەڵیدا زۆر بەکار دەهێنا جا لە بەینەل قەوسەینێکدا با ئەوە بڵێم (سودم زۆر لە دکتۆر محمد بازیانی وەرگرتووە کە لەگەڵیدا دانیشتووم دوو بەدوو، باس و خواستی بۆ دەکردم جوڵەکانی زۆر دەیجوڵاندم، رێزم هەیە بۆی و خۆشم دەوێت).
وای لێهات ئاگام لێبوو حەزی دەکرد گوێ بگرێت و قسەی نەمابوو،

وەك چـۆن پێشکەشـکارێك کـە موقابەلـەی کەسـێك دەکات و کەسـەکە زۆرجـار دەوەسـتێت، جـا ئـەوکات پێشکەشکارەکە بـۆ ئـەوەی بەرنامەکـە فەشـەل نەهێنێـت بیرۆکـەی تـر دەهێنێتـە نـاو بەرنامەکـەوە بـۆ ئـەوەی بـە سـەرکەوتووی تـەواو ببێـت.
وتـم ئێسـتە تـۆ گـوێ لـە مـن بگـرە تـا بـە پوختـی باسـی ئیسـلامت بـۆ بکـەم!
وتی گوێ دەگرم فەرمووو.
وتـم، ئیسـلام هاتـووە بـۆ پاراسـتنی پێنـج ئامانجـی سـەرەکی کـە هەمـوو ئایەتەکانـی قورئـان لـە دەوری ئـەو ٥ ئامانجـە دەسـوڕێتەوە، هاتـووە بـۆ: پاراسـتنی دیـن، نەفـس، عەقـڵ، وەچـە، مـاڵ.
هەمـوو پێداویسـتیەکانی مرۆڤیـش لـەو ٥ ئامانجـە بـەدەر نـی یـە، دیـن فەراغـە ڕۆحیەکانـت بـۆ پـڕ دەکاتـەوە بـە عیبـادەت و نوێـژو ڕۆژو تـا دوایـی، جەسـتەت پارێـزراو دبێـت هـەر لـە حەرامـی خـۆ کوشـتنەوە بیگـرە تـا یاسـاکانی جەنـگ، ژیریـت پارێـزراو بێـت هەربۆیـە گشـت مەشروبات و کحولیـات حـەرام کـراوە، وەچـەکان پارێـزراو بێـت هەربۆیـە زینـاو خیانـەت حەرامـەو زەواجـی شـەرعی و قانونـی دەبێـت بکرێـت، وە مـاڵ پارێـزراو بێـت هەربۆیـە دزی و خیانـەت و گەندەڵـی بـە هەمـوو شێوەکانیەوە حەرامـە تـا دەگاتـە ریبـا، ئەڵبـەت بـە شـیکردنەوەی وردەوە، ئیتـر تـۆ چیـت دەوێـت؟
وتـی لەسـەری دەخوێنمـەوەو بیـری لـێ دەکەمـەوە، وتـم زۆرم پـێ خۆشـە هـەم بخوێنیتـەوە هەمیـش بیربکەیتـەوە، هەسـتاین و بـەزۆر وتـی: بەخوا مـن پارەکـەی دەدەم، وتـم باشـە تـۆ بیـدە بـا سـوێندەکەت نەکەوێـت و ٣ ڕۆژ ڕۆژوو قـەرزار نەبیـت، پێکەنـی وتـی: بێقەزابێـت هێشـتا ماومـە ٣ ڕۆژ ڕۆژوو قـەرزارم مەکـەن، وتـم هیچـت نەمـاوەو پیـرۆزت بێـت، وتـی:

باشە سوێند بخۆ کە ناوم نەبەیت ئەم دانیشتنەمان پێکەوە کردووە، وتم سوێند ناخۆم و ناویشت هەرگیز نابەم تا مردن.
ئێستە کەسێکە لەوانەی بە هێمنی خەڵك بانگ دەکات بۆ سەر ئیسلام، چوون خۆشی سودی لە هێمنی وەرگرتووە.
ئێستە نامەم بۆ دەنێرێت دەڵێم: محمد چی یە؟ دەڵێ؟ صلی الله علیە وسلم.

گفتوگۆی بەندەو گەنجێك لە ئەمەریکاوە.

گەنجەکە: سڵاو دکتۆر گیان.
عومەر عەلی: وعلیکم السلام برا گیان فەرمووو؟
گەنجەکە: من حەز دەکەم بگەڕێمەوە بۆ سەر ئیسلام بەڵام دڵم وەری ناگرێت!
عومەر عەلی: تۆ چ تەلەفۆنێك بەکار دەهێنیت؟
گەنجەکە: ئایفۆن دکتۆر گیان.
عومەر عەلی: میمۆریەکەی چەند گیگابایدە؟
گەنجەگە: ٣٢ گیگایە.
عومەر عەلی: باشە موبایلەکەت فول ببێت و بەرنامەیەکی باش ببینیت و بتەوێت دایبەزێنیت چ روو دەدات؟
گەنجەکە: قبوڵی ناکات دکتۆر گیان دەبێت لەوانەی کە خەزنە بیسڕمەوە.
عومەر عەلی: باشە ئەگەر بەرنامەکە زۆر حەزی لێ بکەیت و نەتەوێت لەدەستت دەربچێت چ دەکەیت؟
گەنجەکە: والله سەیر ئەکەم بزانم چ شتێك بەکەڵکم نایەت لەناو

ئایفۆنەکـەدا ئەیسـڕمەوە بـۆ ئـەوەی جێگـەی بەرنامـە تازەکـە ببێتـەوە.
عومـەر عەلـی: ئـەی رەحمـەت لـە خـۆت و باوکـت ئەوەنـدە جـوان هێنـات، ئیسـلامیش رێـك وایە بەرنامەیەکە شایەنی ئەوەیـە دایبەزێنیت و دەبێت سـەیری بکەیـت بزانیـت چ رێگـرە لـەوەی ناهێڵـێ ئەوانە بسـڕیتەوە!
گەنجەکـە: تێگەشـتم دکتـۆر گیـان جوانیـش تێگەشـتم و ان شـاء الله هـەر خـۆم فۆڕمـات ئەکەمـەوەو تەنهـا ئـەم دینـە پاکـە دادەبەزێنم پشـت بەخـوای گـەورە.
عومـەر عەلـی: کارێکـی بـاش ئەنجـام ئـەدەن و خـوای گـەورە لـە پشـتتان بێـت.

گفتوگۆی عومەر عەلی و کاك ئاسۆ لە سویسرا.
ئاسۆ: سڵاو دکتۆر گیان.
عومەر عەلی: وعلیکم السلام ٧ برا گیان.
ئاسۆ: کاتت ناگرم زۆر بە کورتی دەپرسم.
عومەر عەلی: زۆریش مەمنون دەبم بەو شێوە رێزی کات بگرین.
ئاسـۆ: ئێـوەی مسـوڵمان هەسـت ناکـەن لـە هەمـوو خۆشـیەکی دونیـا خۆتـان بـێ بـەش کـردووە؟
عومـەر عەلـی: حـەز دەکـەم پێناسـەی خۆشـی، یـان هەندێـك لەوانـە بـە نمونـە بنوسـیت.
ئاسـۆ: زۆر شـت، هـەر ئەوانـەی کـە لـە قورئانەکـەی خۆتانـدا بـە حـەرام ناوبـراوە.
عومـەر عەلـی: هەرچـی شـت لـە قورئانـدا حەرامکـراوە لـە بەرانبـەر ئـەوەدا چەندیـن جـۆری حـەڵاڵ هەیـە، وە بێگومـان حەڵاڵەکـەش بـە

سـودەو حەرامەکـەش بـە زیانـە، ئەوانـەی دوای هـەواو ئـارەزووش دەکـەون بەنـاوی حەڵاڵیـەوە دەیـان بینیـن چـۆن گیـرۆدەی شـەڕو زینـدان و دیپـۆرت دەبنـەوەو بـە سـەدان نمونـەم لایـە، تـۆ نمونەیەکـت لایـە کەسـێك بەهـۆی خواردنـی شـەربەتەوە دەعمێکـی کردبێـت؟

ئاسۆ: نا شەربەت خۆ سەرخۆشکەر نی یە!

عومـەر عەلـی: نمونەیەکـت لایـە کەسێك بەهـۆی ئـەوەی نەرۆشـتووە بـۆ دیسکۆ هاتبـن و لـە ماڵـدا شوشـەی مەشـروبیان دابێـت بـە سـەریاو دواتـر بکەوێتـە زیندانـەوە؟

ئاسۆ: نا ئەی ئەو گەر لە دیسکۆکە نەبوو بێت ئەوە چۆن روودەدات!

عومـەر عەلـی: نمونەیەکـت لایـە کەسێك بەهـۆی ئـەوەی کە موخـەدەرات ناخـوات لـە زانکـۆ فەسـڵ کرابیـت؟

ئاسۆ: ئەوە چ پرسیارێکە ئەو کە نەیخوات چۆن فەسڵ دەکرێت!

عومـەر عەلـی: ئـەوە هـەر زۆر مەتیقیشـە بـۆ تـۆ تـا بیـری لـێ بکەیتـەوەو باقـی تاوانەکانـی تریشـی پـێ قیـاس بکـەن، ئێسـتە مـن پرسـیارێکی ترتان لـێ دەکـەم، هەسـت ناکـەن ئێـوە خۆتـان لـە گشـت خۆشـیەکانی قورئـان و ئیسـلام بـێ بەشـکردووە؟

ئاسۆ: بۆ نمونە چ خۆشیەك؟

عومـەر عەلـی: قورئـان پیـت بـە پیتـی، تـام و بۆنـی تایبەتـی خـۆی هەیـە، تـا خـۆت تـام و بۆنـی نەکەیـت، مـن ناتوانـم بـە تـەواوی وەسـفی بکـەم بـۆت، ئەمـە خواردنێـك نـی یـە تـۆ خواردبێتـت و بڵێـم لـەو جـۆرە.

ئاسۆ: تۆ دەتەوێت من دەست بکەم بە قورئان خوێندن؟

عومـەر عەلـی: جـا بـۆ نـا؟ گونـاح نـی یـە، گەنجێکـی وەك تـۆ خـۆی بـێ بـەش بـکات لـەو خۆشـیانەو تاقـی نەکاتـەوە!

ئاسۆ: لێرە کەس نی یە، خۆ ئەگەر بشمەوێت ئەو کارە بکەم!

عومـەر عەلـی: کەرەسـتەکان ئەمـڕۆ ئێجـگار زۆرن براکـەم، هیـوادارم سـودی لـێ وەرگـرن، خـۆ ئەنتەرنێتـی سویسـرا هـی کوردسـتان نـی یـە، یوتـوب هەیـە بـە تەنهـا گەورەتریـن قوتابخانەیـە ئەگـەر کاتـی بدەیتـێ!

ئاسۆ: وات لێکردم تاقی بکەمەوە!

عومـەر عەلـی: ئەگـەر بـە راسـتی تاقـی بکەنـەوە، هـەم دونیاشـتان بـە نسـیب بـووە هەمیـش قیامـەت، دەزانـم سویسـرا زۆر خۆشـەو مـن خۆشـی و جوانیەکانـی سویسـرام هەموویـم دیـوە!

ئاسـۆ: توخـوا بەراسـت هاتوویتەتـە سویسـرا، بـا ئەمجـارە لـە خزمەتتـا بیـن و لـە نزیکـەوە سـودت لـێ وەرگریـن.

عومـەر عەلـی: پیـاو بـەدوای راسـتیدا بگەڕێـت لـە دووریشـەوە هـەر دەکرێـت.

ئاسۆ: من خۆشحاڵ بووم و کاتتان ناگرم تامەزرۆی قورئانتان کردم.

عومـەر عەلـی: سـودی زیاتـر لـە بیرکردنەوەدایـە، هیـوادارم سـود لەکاتەکانتـان وەرگـرن.

ئاسـۆ: بێگومـان وادەکـەم کاتێکـی خـۆش، ئەگـەر شـتێکم پێویسـت بـوو نامـەت بـۆ دەنێـرم.

عومـەر عەلـی: خۆشـتر بۆ ئێوە لـە خۆشـیەکانی قورئان، لە خزمەتیشـتاندا دەبم.

ئەقڵی هەتا شێتێکیش بۆ حەڵاڵ و حەرام!
رۆشتم بۆ تەرجومەی کابرایەك کە شێت بوو بوو لە جێگەی تایبەتیدا دایان نابوو، فۆڕمێکی قەبەیان پێدام کە پرسیاری لێ بکەم و پڕی بکەمەوە، پرسیار بە پرسیار پێیدا دەچووم و دەموت وەڵامەکەیم پێ بڵێ تا من بینوسم بە ئینگلیزی، ئەویش یەك قسەی نەدەکرد! تا گەشتە ئەو پرسیارەی کە لە چ جۆرە خواردنێك دەخۆیت؟ ئەویش خێرا هاتە زمان و وتی حەڵاڵ.
ئەو فۆڕمە زەبەلاحە تەنها ئەو وشەم تیا نووسی!
لە دڵی خۆمدا وتم ئەی خوا شیفای خەیری بدات بە شێتیش هەر حەڵاڵی لەبیرە.

گفتوگۆی کورت

پرسیاری شەرعی و نازانم!
تەلەفۆنە:جڕ جڕ جججڕڕڕ.
عومەر عەلی: بەڵێ باوەلێ گیان فەرموو.
سڵاو کاك جەنابی دکتۆر ئەم کاتەت باش.
عومەر عەلی: هەموو کاتێکی ئێوە باش کاکە گیان، بەڵام بومە قوروانت ئیتر ئەونە قوڵفم لێ مەنێن بێژە -السلام علیکم- و تەواو، بەخوا ئەو سەلامە لە هەزار دکتۆرو شێخ و مەلا پێم خۆشترێکەو باشترێکیشە ها.
ڕاست دەفەرمویت جەنابی دکتۆر بەڵام ئەوە ئیتر ڕێزو تەقدیرێکی زیاترە.

عومەر عەلی: کورە باوەلێ گیان منیش ئا لەو زیاترە ئەترسم، بەخوا زۆر کەسی بردە ملی سەهواو یەژم نەوەکا خوا نەخواسە منیش پێم بتلیسکێ .
باشە بەڕێزەکەم ئیتر بە سەلام دەست پێ دەکەم و پرسیارەکەم دەکەم.
عومەر عەلی: ئەی خوا جەزات بداتۆو توخوا عەفویشم کە وتم با نەقونین وە ملیا ئەو ملاحەزاو لە کاتی خۆیا بێژمی، وە پرسیارەکەت بکە ئەگەر زانیم جواب ئەدەمێ.
یانی چی ئەگەر زانیم بۆ دەکرێت نەزانیت!
عومەر عەلی: ئاخر ئاوەیە کێشەی ئێمە عەزیزەکەم هەروا منالێکەو هەڵەسێ یەژێ هەمو شتێ ئەزانم و لە خۆیەوە قسە ئەکات بۆیە حاڵمان فرە جوانە، هەروا بۆ ئەم برای خۆمە بێژم جاری وا هەیە گیرەخۆم وە پرسیاری منالەکانی خۆیشمەوەو سەرەکەمە هەزار کونا تا ئەیدۆزمۆ بۆیان.
مامۆستا گیان پرسیارەکەم ئەوەیە زۆر کەس ئەناسم لە نزیکەوەو چوومەتە ناو وردەکاریانەوە شتی خراپ ئەکەن بۆ نمونە(بلابلابلا) تۆ بۆ لەسەر ئەمە قسە ناکەیت!؟
عومەر عەلی: تۆ ئیشت چی یە؟
والله حالیەن بێ ئیشم!
عومەر عەلی: دەی باشە برا گیان ان شاء الله بندیوار نیت چونکە ئەوە بەعزێ لە بندیوارەکان ئەوانەی زیاتر حیزب کلکە قنەیان ئەدەن لە ژێرۆ هەروا هاونە دوای خەڵکیەوەو لێی ناونۆ، تۆ مادام ئیشت نیە بەدوای ئیشا بگەڕێ، چوون گەڕیان وە دوای ئیشا بەخوا عەیب نیە، من خۆم زۆرجار دوکان وە دوکان ملم پیا کردووەو عەیبیشم لێ

نەهاتووە، هەر لە تورکیا وتیان ئەگەر گەڕەکتو وە دوای ئیشا بگەڕێی بێژە ئابی ئیش چی لازم، ئیتر ئەوەم کردە هەڵقەو کردمە گوێم تا گەیشتمە لەندەن و وە هەمان شێوە هەر شوێنێ بمزانیایە حەڵاڵە ها، خۆم پیا ئەکردوو ئەموت ئایەم لوکین فۆڕ جۆب، جا ئێساکانێ شتی خۆشی ئەوکاتانەم ئەکەوێتە بیر، گەڕیان وە دوای ئیشا هەر خۆی ئیشەو تۆش نەجاتەدات لەوە، ئەو عەزیەتەی کێشاوتە وە گەڕیان وە دوای عەیبی خەڵکا لە شتی ترا وایە ئێساکانێ مەهارەکەو فرە بەرزەبووەو هەموو شوێنێ دەسی ماچەکردی بۆ ئیش.
جا پێڵاوەکانت ئەخەمە بانی سەرم تەداخولی شەخصی خەڵك مەکەو چمکی کەواکەو بکە ناو شەواڵەکەتاو وە دوای ئیشێکا بگەڕێ لەبیریشت نەچێ وەك وتم حەڵاڵ ها والسلام علیکم.

کورد و پارەو دیسکۆ

ماوەیەك پێش ئێستە لەگەڵ ئینگلیزێکدا کەوتینە قسەکردن، بەخۆشحاڵیەوە وتم: من کوردم و خەڵکی کوردستانم! هەر وتم: کوردم کابرا لێم هاتە زمان خوابکەم نەیبینن! وتم: ئەرە کاکە تۆ بۆ ئاوا پڕیت لە کورد؟ وتی: تۆ ئاگات لە دونیا نی یە! وتم: بۆ؟ وتی: ئەی نەتبینی کوردەکانی لای ئێوە بۆ پارە هەتا ئاگر بەرەدەنەماڵی خۆشیان و خەڵکیش ئەکوژن!؟ وتم: بەرەوالله بینیم لە BBC، وتی: کورە نەك هەر ئەوە ئێوەی کورد هەتا هەر نازانن خۆشیش بکەن! لە دڵی خۆمدا وتم: ئەی خوا چۆن نەجاتم بوێت لەم کابرا، لە کوردستان ئەیانوت مەقەستی ئینگلیزی ئەمە رێك ئەمەیە، وتم: کاکە برا بۆ نازانین خۆشی بکەین، وتی: ئەم یەك شەممەی رابردووە

ڕۆشــتم بــۆ دیســکۆ کوردێکــی لــێ بــوو ئەوەنــە ناشــرین قنــی بائــەداو لەمســەرەوە بــۆ ئــەو ســەر ئەچــوو وەزعــی لــە ئێمــەش تێــك دابــوو حەیــای خۆشــی بــردا!

لــە دڵــی خۆمــدا وتــم: ئــەی قــوڕ وەبانــی ســەرم کابــرا لــە دیسکۆشــدا حەیــای نەبێــت چ جــای دەرەوە، جــا هــەر بیلموناســەبە بەخــوا نــەك دانســی ئینگلیــزی، هەڵپەڕکێــی کوردیــش نازانیــن، ئــەی ئــەوە نــی یــە لەبــەر ســەرچۆپی پیــاو ئەکوژیــن، ئاخــر مــاڵ وێــران دەشــتێکی خــوای کاکــی بەکاکــی گــەورە تەقلــەی لــێ ئــەدەی هەڵەپــەڕی بەخــوا بەشــی هەمــووی ئــەکات بــۆ ئەیکوژیــت!.

جــا مــەردی خــواون گەنجەکانــی ئەوروپــا، ســومعەمان خــراپ بــووەو گڵۆڵەمــان کەوتووەتــە لێــژی، وازبێــرن لــە شــتی خــراپ و بــۆ پــارە ماڵــی خۆشــتان کاول مەکــەن، مەیــەژە ئیــش نــی یــەو بیانــوی هیــچ و پــوچ بــۆ مــن مەهێــرەوە، بەخــوا ئەوەنــدە ئیشــی حــەڵاڵ هەیــە نەوێتــۆ ئەگــەر تــۆ تەماحــت زل نــەوێ، بیکەنــە خاتــری خــوا حســاو بــۆ حــەڵاڵ و حــەرام بکــەن و ســود لــە چاکــی و جوانیەکانــی ئەوروپــا ببینــن، نمونــەی خــراپ مەهێنــەوە بڵــێ ئــەوە هەیــە، کــورە بــە مەلایــن نمونــەی چــاك هەیــە تــۆ بــۆ هــەر ئــەڕۆی ئەپێچێتــە ئــەو نمونــە خراوانــەدا، ئەوەنــە بــۆ خراپــە خــۆت هیــلاك دەکەیــت بەخــوا بــۆ چاکــی وێــت ســومعەکەمان چــاك تێتــەوە شــوێنی خــۆی.

خــوا گیــان خۆشــی لــە قورئانــا فەرموویەتــی تــۆ هــەر ئەوەنــە هەنگاوێــك بنێیــت ئیتــر خــوای گــەورە دەرگای زۆرت لــێ دەکاتــەوە (وَالَّذِيـنَ جَاهَـدُوا فِيـنَـا لَنَهْدِيَنَّهُـمْ سُـبُلَنَا) العنکبـوت ٦٩

جا ئیتر مەردی خواون و دەستم وە دامێنتان.

نوێژکردن و حۆری وەرگرتن!

کابرایـە بـە تورەیـی و لـە خـۆ باییەکـەوە رووی تێکـردم و ووتـی: ئێـوە زیرەتـان کـردووە بـە خەڵکـی و بـۆ حـۆری نوێـژ ئەکـەن!

چـاوەڕێ بـوو یـان پەلامـاری بـدەم یـان بـە تورەییـەوە وەڵامـی بدەمـەوە! بـە پێکەنینـەوە وتـم: دەی بـرا خـوا ئـەکات جـارێ ئێمـە ئەچینـە بەهەشـت، مـن وە حۆریـە بچکەلەیەکیـش مەمنونـم.

دەسـتی کـردە پێکەنیـن و وتـی: بەخـوا مامۆسـتا کەمێـك بـاڵای بـەرز بێـت باشـە! وەلحاصـڵ دواتـر رێکەوتیـن لەسـەر جـۆری حۆریەکـە، دوای دەمەتەقەیەکـی خـۆش، وتـم ئـەرە بـرا تـۆ بـۆ نوێـژ ناکەیـت؟ وتـی بەخـودا مامۆسـتا ژن بهێنـم دەسـت دەکـەم بـە نوێژکـردن، وتـی: ئـا تـۆ ژنێکـم بـۆ بـدۆزرەوە بـزان یەکسـەر دەسـت ئەکـەم بـە نوێژکـردن یـان نـە! وتـم: بـرا ئێمـە نوێـژ ئەکەیـن بـۆ ئـەوەی لـەو دونیـا حـۆری وەرگریـن، ئەویـش شـەو و ڕۆژ دوعـا ئەکەیـن خـوا قبوڵـی بـکات لێمـان، ئێسـتە تـۆ یـەك رکات نوێـژت نەکـردووە پێشـەکی داوای حۆریەکـە لـە مـن ئەکەیـت. ئێسـتە الحمـدلله کـوردەواری یـەژێ سـەری بـڕوات نوێـژی نـاڕوات، خـوا بـکات حۆریەکـی باشیشـی بـە نسـیب ببێـت.

جـا گەرمیانـی یـەژێ تولـی نەدەمـی، کـە سـەیری قورئانیـش ئەکـەی زۆر لۆژیکـی چۆنیەتـی بەدەسـتهێنانی بەهەشـتمان بـۆ ئـەکات و ئەفەرموێـت: (تَتَجَافَـىٰ جُنُوبُهُـمْ عَـنِ الْمَضَاجِـعِ يَدْعُـونَ رَبَّهُـمْ خَوْفًـا وَطَمَعًـا وَمِمَّـا رَزَقْنَاهُـمْ يُنفِقُـونَ) السـجدة ١٤

واتـە: (ئـەو ئیمانـدارە بەختەوەرانـە) نێوانیـان خـۆش نیـە لەگـەڵ ڕاکشـان لـە جێگـەو ڕێگـەو ڕێگـەی گـەرم و نەرمـا (واتـە بەنوێـژو خواپەرستی بەشـێکی شـەو دەبەنـە سـەر)، هەمیشـە نـزاو پاڕانەوەیـان ڕوو بـە پەروەردگاریانـە لـە خەشـم و قیـن و دۆزەخـی دەترسـن، ئاواتـی

ڕەزامەنـدی و بەهەشـتیان هەیـە و لـەو ڕزق و ڕۆزی و توانایـی و زانیاریـەی پێمـەن بەخشـیوون دەبەخشـن.

کـەس نازانێـت خەیـر بەچیەوەیـە، بـە بـەلاش گوێیـان لـێ نەدەگرتـم ئێسـتە بـە پـارە قسـەیان بـۆ دەکـەم.

لـە کوردەواریـدا وتـراوە شـتی بـەلاش بـێ مەڵامـەو نـی یـە، ئیتـر ئەمـە تەفسـیری خراپـی بـۆ کـراوەو زۆرجـار هەرچـی ئەکـەی بـۆ بەرانبـەر بـە بەلاشـیش یـەژن بەخـوا ئـەوە حەتمـەن مەوزوعێکـی تیایـە لـە ژێـرەوە، مـاڵ ئەزانـم لـە کوردسـتانی خۆمانـدا حیزبـە ئیسـلامیەکان فەقیرانـە سـواڵی وڵات بـە وڵاتیـان بۆ ئەکـەن کەچـی هـەر نـا قەتـان و یـەژن بەخـوا ئـەوە بەنـاوی یەمـەوە خـوا ئەزانێـت چەنێـك پـارە ئەخـۆن، ئـەی لا حـول ولا قـوة إلا بـالله، وتـم بـرا تـۆ مانگـی ٥٠ هـەزار بـدەرە مـن، مـن کۆپـی تەسـکەرەو جنسیەو کارتـی زانیـاری و فۆڕمـی بایەعەکەشـمانت ئەدەمـێ، بەنـاوی منـەوە مانگـی ملیۆنـی وەرگـرە بـۆ خـۆت! ملـی بـاداو وتـی: نـا ناکرێـت، وتـم کاکـە بـرا گیـان قسـەیە بـۆ خـوا بکـە، خـۆ مـن بەخـوا لەنـاو حیزبـی ئیسلامیشـدا نیـم بـەڵام ئەزانـم ئـەوان ئـەم پـارە چـۆن کۆدەکەنـەوە، وتیـان: چـۆن؟ وتـم: هەرچەنـد حەزیـش ناکـەم بـەڵام بـۆ ئـەوەی تـۆ قەناعـەت بکەیـت بۆتـی باسـەکەم، وتـی ئـادەی، وتـم مـن لـە لەنـدەن ئیشـم ئەکـرد، فـڵان کـەس هاتـە لام وتـی بـرا تـۆ ئیـش ئەکەیـت و کەفالەتـی هەتیومـان بـۆ بکـە، هەرچەندێـك ئەتوانـی، منیـش کەفالەتـی هەتیوێکـم کـرد، مانگانـە ئۆتۆماتیکـی لـە بەنقەکەمـەوە پـارە ئەچـوو بـۆ بانکـی ئـەوان و ئەوانیـش پارەکەیـان ئـەدا وە ماڵەکـە، مەعلوماتـی ئـەو ماڵەشـیان داپێـم بـۆ متمانەیـی زیاتـر، دوای ماوەیـەك ئیتـر کەسـابەتەکەم کـز بـوو توانـام نەمـا، وتـم بـرا دەی خـۆ خـوای گـەورەش نەیفەرمـووە

تـۆ تـا قیامـەت دەبێـت کەفالـی ئـەم هەتیوانـە بکەیـت ئێسـتە خۆشـم موحتاجـم ناتوانـم، ئەوانیـش چـی بکـەن وتیـان دەی چـار نـی یـەو خـوا جـەزات بداتـۆ، جـا دوایـی ئـەو ماڵـە وا ئەزانـن مانگانەکەیـان ئەخـۆن! خـۆ نازانـن منـی قـورِ بەسـەر ئیشـم نەمـاوەو ئێسـتە خۆشـم پـێ دەبـر ناکرێـت وە تەواویـی.

جـا یـەژێ قسـە دێـت و قسـە ئەبـڕێ، لـە مزگەوتێـك بـووم ئەمـوت خەڵکەکـە بێـن لـە خزمەتتانـدام باسـی دیـن یەژیـن ئەیکەیـن، باسـی دونیـا یەژیـن ئەیکەیـن سـود لـە ئەزموونـی یەکتـر وەرەگریـن، ئەیانـوت نـا بەخـوا ئەمـە ئەگـەر قانجازێکـی تیـا نەوێـت بـۆ خـۆت ئـاوا ماسـتاومان بـۆ ناکەیـت، خەڵـك گـوێ ناگرێـت چـی بکـەم وازم هێنـاو دەسـتم کـردە ئیشـی موتەرجمـی، خـوا کـردی ئەوانـەی کـە گوێیـان نەئەگـرت قسـەیان بـۆ بکـەم بـە بـەلاش ئیسـتە خۆیـان دێنـەوە بەردەسـتم و قسـەیان بـۆ دەکـەم بـە پـارە، جـا ئەونـە جـوان و ئاقڵانـەش گـوێ ئەگـرن، هەریـەك کێشـەیەکی تـوش بـووە بەهـۆی مەشـروبەوە سـەرخۆش بـووەو داویەتیـە بنـا گوێـی کەسـێکا، یـان لـە دیسـکۆدا حەماسـەت گرتوویەتـی و پـڕی داوەتـە ژنـی کەسـێك و پیـاوی ژنەکـە قبوڵـی نەکـردووەو چـواری گەرمـی تـێ هەڵـداوە، ئێسـتە ئەوەتـە جـل و بەرگـی خوێنـاوی و قـۆڵ و ملیـوان دڕاو خـراو گرفتـار بـووە، یـان لـە قومـارا دۆڕاندویەتـی و لـە داخـا جیهازەکەشـی شـکاندووە! جـا هـەر ئەمانـە کـە لـە مزگـەوت یـەژێ کاکـە بـرا گیـان مەشـروب مەخـۆن و مـەڕۆن بـۆ دیسـکۆ و قومـار مەکـەن، گازەرەت لـێ ئەکێشـن و یـەژن دەی بـرا خـۆ ئێـرە ئەوروپایـە خـۆ مەکـەو مەدینـە نـی یـە.

جـا بـراو خوشـکە باشـەکەم، بەخـوا ئـا ئـەم نوسـینەی ئێسـتە وە پـارە حسـاوی بکـەم لەوانەیـە پارەکەیـت بـۆ نەدرێـت و قـەدری بزانـە، پابەنـدی

بـه دیـن و حەیـاو حورمـەت و قسـەی هەلەقـو مەلـەق نەکـردن هـەم بـۆ دونیـا باشـە هەمیـش بـۆ قیامـەت، خـوا بمکاتـە قوروانـی یـەك بـە یەکـی ئایەتەکانـی قورئـان. تـۆ سـەیرکە لـە یـەك ئایەتـدا بـزان چەنـد مشـکیلەی گـەورەی حـەل کـردووە، کـە دەفەرمویـێـت: (يَـا أَيُّهَـا الَّذِيـنَ آمَنُـوا إِنَّمَـا الْخَمْـرُ وَالْمَيْسِـرُ وَالْأَنصَـابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْـسٌ مِّنْ عَمَـلِ الشَّـيْطَانِ فَاجْتَنِبُـوهُ لَعَلَّكُـمْ تُفْلِحُـونَ) المائـدة ٩٠

واتـە: ئـەی ئەوانـەی باوەڕتـان هێنـاوە دڵنیابـن کـە عـەرەق و قومـارو گۆشـتی ماڵاتـی سـەربڕاو بـۆ غەیـری خـوا لـەو شـوێنانەی کـە خەڵـک بەپیـرۆزی دانـاوە نـەک ئیسـلام، بـورج حـەرام و حـەڵاڵ زانیـن بەهـۆی هەڵدانـی زارەوە ئەمانـە هەرپیسـن و لەکاروکـردەوەی شـەیتانن، کەواتـە ئێـوەش خۆتانـی لـێ دوور بگـرن و خۆتانـی لـێ بپارێـزن، بـۆ ئـەوەی سـەرفرازیی و بەختەوەریـی بەدەسـت بهێنـن (لـە هـەردوو جیهانـدا).

موناقەشەی من و عەرەبێك و سەڵاوات دان و هوتێلی بەلاش!

١٥ سـاڵ پێـش ئێسـتە فرسـەتی حەجـم بـۆ رەخسـاو رۆشـتم بـۆ حـەج، هەرچـی وتیـان کـورە تـۆ منالّیـت و هێشـتاو ژنـت نـی یـەو کـورە نازانـم چـی مـەڕۆ بـۆ حـەج فائیـدەی نەبـوو، وتـم بەخـوا بـرا ئەچـم و حـەج حەقـی وەو شـتانەوە نـی یـە وا یـەوە یەژنـی، کـورە مـن عالمـی زۆر گـەورە گـەورە ئەناسـم هـەر ژنیشـیان نەهێنـاوە، کـورە هـەر کتێبێکیـش هەیـە وە ناویانـەوە (العلمـاء العـزاب) زانـا زگـوردەکان، حـەج واجبـە عەلـەل فـەورو بەخـوا بـرا نـاوێ.

حەجمـان تەواوکـردوو رۆشـتین بـۆ مەدینـە، ٣ کـەس هـاوڕێ بوویـن

پێکەوە ئـەوان تەمەنیـان هەبـوو خـاوەن ژن و منـداڵ بـوون و خەمیـان زۆر بــوو، هــەروا بازاڕیــان ئەکــردو منیــان لای جامتــاکان دائەنیــا، لــە بنکەیـەك کـە جەوازەکانمانـی لـێ بـوو، زۆر قەرەباڵـغ بـوو، کـەس وە کـەس نــەو، منیــش هەمــوو جامتاکانــم وەك ماقڵــە مناڵانــە کــردە خانویــەك و لەسـەری خەوتـم، ئەوانیـش درەنگانێکـی شـەو هاتنـەوەو وتیـان هەسـتە بــا بچیــن بــۆ هوتێــڵ، جــا ئــەو خــوای گــەورە وەك بەهرەیــەك داویەتــی پێـم لـە هەرکـوێ گەرکـم وێـت ئەخـەوم، هیـچ مشـکیلەم نـی یـە، منیـش وتـم قەینـا ئێـوە بچـن مـن نایـەم بـە دەمـی خـەوەوە، ئەوانیـش حەزیـان کــرد چــوون جانتــاکان زۆر بــوو گواســتنەوەی قــورس بــوو، درەنگانێکــی شـەو ٣ عـەرەب لێـم قـوت بوونـەوە وتیـان حەجـی هەسـتە! منیـش وتـم خەیــرە وتیــان نــاوێ لەیــرە بخەویــت و ئێمــە دایەخەیــن، وتــم دەی بــرا یــەوە زوتــر بتــان وتایــە ئێســتە مــن وەم هەمــوو جانتــاوە چــی بکــەم، وتیــان رەقەمــی هاوڕێکانتمــان بــدەرەی خۆمــان تەلەفۆنیــان بــۆ ئەکەیــن بێـن، منیـش تەلەفۆنـم پـێ نەبـوو هـەر کـە چوویـن بـۆ حـەج وتـم بەخـوا تاقەتـم نـی یـە خـۆم وە تەلەفۆنـەوە مەشـغوڵ بکـەم و بـا هـەر عیبـادەت بکەیـن، کـورە ئـەم جێگـە موبارەکـە هەمـوو رۆژێ دەسـت ناکەوێـت، وتـم واللە پێـم نـی یـەو هـەروا بـوو بـە موناقەشـەمان، منیـش وتـم بـرا یـەك دەقـە بوەسـتن! وتیـان ئـادەی بزانیـن چـی ئەکەیـت؟ جانتاکانـم راکێشـاوە دەرەوەی دوکانــەوە وەك خــۆی کردەمــەوە بــە ماقڵــەو رۆشــتمەوە بانــی بــۆ خــەو، وتــم تــەواو لــە ئەمانــی خوابــن، وتیــان کاکــە نــاوێ ئــەوە تــۆ چـی ئەکەیـت، منیـش ئـەو کاتـە عەرەبیەکـی زۆر سـەرەتایم ئەزانـی، وتـم ئـەی بـرا یـەوە سـیقەتان نـەو لـە ژورەوە ئیتـر خـۆ ئەمـە دەری خوایـەو حەقتـان چـی یـە، تومـەز ئـەوان خەمـی منیانـەو زەمیریـان قبـوڵ نـاکات ئــەوا بــە تەنهــا مــن جــێ بهێڵــت و دەیانەوێــت حەلێکــم بــۆ بدۆزنــەوە،

منیـش هـەر بـۆ ئـەوەی خـەوم نـەزڕێ خـوا خـوام بـوو زوو لـە کۆڵـم بینـەوە، یەکێکیـان وتـی حەجـی صل علـی النبـي، منیـش ڕێـك وە جوانـی وتـم: (اللَّهُـمَّ صَـلِّ عَلَـى مُحَمَّـدٍ، وَعَلَـى آلِ مُحَمَّـدٍ) کابـرا مەبەسـتی ئـەوە نەبـوو مـن صـلاوات بـدەم، مەبەسـتی ئـەوە بـوو واز بهێنـم لـە موناقەشـە، وەك کـوردەواری خۆشـمان هـەر یـەژن سـەلاواتی لـێ بـدە، یەعنـی واز بێـرە، بـەس عەرەبیەکـەی مـن سـەرەتایی بـوو هـەر وشـەکە وەك خـۆی تێگەشـتم و نەمدەزانـی لـە پشـتی ئـەوەوە مەعنـای تـر هەیـە، جـا هـەر ئەوەنـدە سـەلاواتەکەم دا، کابـرا ڕووی گـەش بوویـەوەو بـە تونـدی باوەشـی پیاکـردم و ماچـی کـردم، وتـی واللەی مـادام ئاوا ئەو سـەلاواتەت دا مـن ناهێڵـم تـۆ لەیـرا ئـاوا بـە تەنهـا بیـت، تەلەفۆنـی کـرد سـەیارەیەکی تـازە هـات بـە چەنـد گەنجێکـەوە هەمـوو جانتاکانیـان بـۆ بارکـردم، نەیـان هێشـت خـۆم یارمەتیشـیان بـدەم و بردمیـان بـۆ هوتێلێکـی خـۆش بـە بـەلاش، جـا کـە گەڕامـەوە گێرامـەوە بـۆ مامۆسـتایەکم خەڵکـی جەزائیـر بـوو ئێسـتە مـردووە خـوا عەفـوی کات، وتـی کاکـە گیـان ئـەوە بەرەکەتـی سـەلاواتەکە بـوو لـە دونیـادا، جـا جومعـان ئێـوەش سـەلاواتێکی لـێ بـدەن، بـەڵام مـەردی خـوا ون داوای هوتێلـم لـێ مەکـەن، ان شـاء الله خـوا گیـان هوتێلـی باشـتان لـە بەهەشـتدا پـێ ئـەدات، چـوون خۆشـی ئـەو داواکاریـەی کـردووەو دەفەرموێـت: (يَـا أَيُّهَـا الَّذِيـنَ آمَنُـوا صَلُّـوا عَلَيْـهِ وَسَـلِّمُوا تَسْـلِيمًا) الأحـزاب ٥٦

واتـە: ئـەی ئەوانـەی باوەڕتـان هێنـاوە ئێـوەش (صلـوات)ی لەسـەر بـدەن و (بـەردەوام یـادی خێـری بکـەن).

مەجلیسی کوردەواری ئێستەو گەنجێکی سەردەم.

دانیشـتووین، قسـەو باسـەو هەریەکـەو لـە ئاوازێـك ئەخوێنێـت، پارتـی هـەر لـە چەنـد دەقـەی یەکمـدا لـە یاریەکـەدا دۆڕانـدی و کـراوە دەرەوە، یەکیەتـی و گـۆران تەعـادول بـوون و دواتـر بـە پەنارتیـان گـۆڕان بردیەوە، ئیسـلامیەکان بۆیـان نەبـوو هـەر یـاری بکـەن، هەرچەنـد جـار جـار یەکـێ قـوت ئەبوویـەوە ئەیـووت یاریچـی باشـیان تیایـە، بـەڵام فایـدەی نەبـوو، ئەیانـوت تیپەکـە بـە گشـتی بـۆ یـاری ناشـێت.

نـەوەی نوێیـان هـەر بـە جموریـش قبـوڵ نەبـوو، وتیـان جـارێ منداڵـن و مناڵیـش مەسـولیاتە نەوەکـو بکەونـە خـوارەوە لـە سـەیارەو دەوربـەری مەلعەبەکـەش مانـگای زۆر تیایـە، شـارەوانی وتوویەتـی خوێنـی خۆتـان لـە ملـی خۆتـان مـن حەقـم پێیانـەوە نیـە، جـا ئـەو مانگانـە مانـگای هـارو سەرشـێتی زۆر تیایـە، نـەوەك خوانەخواسـت قـۆچ بـدەن لـە جەماعەتـی نـەوەی نـوێ و لێیـان بفلیقێنێـت.

ئیتـر کاکـە هـەروا لـەم لاوە هجومـە لـەولاوە دیفـاع و لـە کۆتاییـدا بـووە شـەڕو تیپێـك نەمـا پیـاو دڵـی پێـی خـۆش بـکات و دەسـتمان لـە هەمانەکـەوە دەرچـوو!

پیاوێکـی بـە ئەزموونـی بـێ دەسـتەڵاتیش لـە سـوچی دیوارەکـەدا دانیشـتبوو بـە دڵێکـی پـڕ لـە خەفەتـو ئاهێکـەوە وتی: کـورە دەی پیـاو هەر دینەکـەی سـەلامەت بێـت دونیـا ئـەوە ناهێنێـت! تـازە دونیامـان چـوو خوا ڕەحمـی قیامەتمـان پـێ بـکات، کاکـە لـەو لاوە گەنجێـك قـوت بـووە لێـی، ئـا لەمانـە کـە دەڵێـی ئەوروپـا ئـەو دروسـتی کـردووە کەچـی دهۆکیشـی نەدیـوە! هـەر ئەوانـە یـەژم وا ٢ی شـەو لـە نێرگەلەخانـە دێنـەوە، خـوا وە گونـاح نەینوسـێ شـتی خراپیشـی لەسـەر باسـەکەن بـەس مـن لـە ترسـی خـوا ئەوانـە نایـەژم، نـەوەك گوناحبـار ببـم لـە حـزوری خـوا.

جا هەر ئەم گەنجە، ملی کرد وە ئیسلاما خوا بکەم نەیبینی یەکیەتی و پارتی چی، کورە وتی: هەر ئەسڵەن باسی ئیسلام مەکەن! ئەی خوایە تەوبە لە دەستی ئەم مارمێلکە ئاخر بۆ کاکە؟ وتی تۆ نازانیت قورئان هەر وە کەڵکی هیچ نایەت و شانی کردە قورئانە ئایەتێکی وە ساق دەرنەکرد!

وتم ئا بوێستە کاکە تۆ چیت تەواو کردووە! ووتی کاکە تەواوکردنی چی ئەم حکومەتە واو وا پێ هاتووە مەنهەجەکەی زۆر خراپە بەخوا تا شەشی سانەویشم خوێند دەرنەچووم!

وتم ئەی بۆ ئەو هەمەوو خەڵکە مەنهەجیش سەقەتەو دەریش ئەچێت و پلەی بەرزیش ئەهێنێت؟! وتی بەخوا فلانە کەس من ئەیناسم قۆپی کردووە! وتم برا خۆ ئەو عالەمە هەمووی قۆپی نەکردووە رامەکە لە وەزعەکە، وتم ئەی لە قورئانا لای چی مەلایەك خوێندووتە؟ وتی مەلای چی ئا تۆ یەك مەلای باشم بۆ هەڵدە؟ وتی واللە ١٠٠ مەلای باشیشت بۆ هەڵەدەم ئەگەر خۆت باش بیت! ئێ لەوە گەڕێ نەتخوێندووە چۆن ئاوا قسەی لەسەر ئەکەیت؟ وتی دەی کاکە تۆش وازبهێنە! وتم کاتێك واز دەهێنم کە تۆ وازبهێنیت ئەگینا تەپڵت لێ ئەکوتم کە تۆ کەسێکی فاشیلیت! وتی برا باشە داوای لێبوردم ئەکەم، وتم داوای لێبووردن لە خوای گەورە بکەو دەستی ئەو مامە پیرەش ماچ بکە، فەقیرە خۆشی لە دونیا نەدیوەو تۆش بێ ئەمەلی قیامەتیشت کرد! ئیتر لەناو مەجلیشدا رێزی گەورە بگرەو لە خوارەوە دابنیشە، ببیستە گەورەکان چی یەژن سودیان لێ وەرگرە.

کە ئەو جۆرە کەسانە ئەبینم و سەیری قورئانیش ئەکەم ئایەتێکی تیایە کورە نیعمەتێکی زۆر گەورەیە بۆیان ئەگەر ئەویش وەك خوێندنەکە لە کیسی خۆیانی نەدەن بە بیانوی بەکالۆریەوە،

ئایەتەکەش هەر ئەوەیە کە دەفەرموێت: (قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ) الزمر ٥٣

ئەی پێغەمبەر (صلی الله علیە وسلم) پێیان بڵێ: خوا دەفەرموێت: ئەی بەندەکانم.. ئەوانەی کە خۆتان گوناهبار کردووە و هەڵەتان زۆرە، نائومێد مەبن لە ڕەحمەتی خوا، چونکە بەڕاستی ئەگەر ئێوە تەوبەی ڕاست و دروست بکەن، خوا لەهەموو گوناهو هەڵەکانتان خۆش دەبێت، چونکە بێگومان ئەو خوایە زۆر لێخۆشبوو لێبوردەیە و زۆر بە سۆزو میهرەبانیشە.

دوو کەسایەتی کۆمیدی ئینگلیز.

دوو کەسایەتی کۆمیدی ئینگلیز زۆر حەزیان لێ دەکەم، یەکێکیان مستەر بین (Rowan Atkinson) ئەوی تریان ڕۆبین ولیەم (Robin Williams) بەداخەوە ڕۆبن ولیەم لە ساڵی ٢٠١٤ خۆی خنکاند لە ماڵەکەی خۆیدا لە ئەمەریکا، بەڵام مستەر بین ئێستە لە ژیاندا ماوە: مستەر بین لە موقابەلەیدا وتی: جارێکیان لە پیتەبەرۆ کابرایەك زۆر بە دیقەتەوە تەماشای ئەکردم، تا نزیك بوویەوە لێم و وتی: ئەرە تا ئێستە کەس پێی نەوتوویت تۆ ڕێك لە مستەر بین ئەچیت؟ وتی منیش وتم: ئەی من خۆم مستەر بینم! وتی کابرا باوەڕی نەکردا! وتی هەتا زیاتر محاوەلەم بکردایە باوەڕی پێ بکەم کە من مستەر بینم وتی ئەو کەمتر باوەڕی پێ ئەکرم.

زۆر حەقیقەتیش ئەبینم ڕۆژانە ڕێك وەکو ئەوە وایە، تا زیاترو جوانتر ڕوونی دەکەیتەوە ئەو کەمتر باوەڕ دەکات.

سڵاو لە یەك بە یەكی ئایەتەكانی قورئان چەند جوان مەشهەدەكان دەخاتە پێش چاومان و دەفەرموێت:(وَيَوْمَ الْقِيامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُمْ مُسْوَدَّةٌ) [الزُّمَرِ: ٦٠]
واتە: رۆژی قیامەت دەبینیت، ئەوانەی درۆیان بەناوی خواوە دەكرد (شتی ناڕەوایان تێكەڵی دین دەكرد) روخساریان رەش و تاریكە.

باڵای بەرزو ژن مارەبڕین.

مەجلیس كۆبووەتەوەو بە تەماین بچین بۆ داوای ژن، ماڵی كچە تۆزێك گیرن و ترس و لەرزێكی دروست كردووە كێ بوەین و چۆن قسە بكەین، چوون كاكی زاوا ئاگری تێ بەربووەو یەژێ ئەو نەوێ نەمگەرەكە، گەرمیانی یژێ سەرتان نەیەرم وەژان رێكەوتین و باوكی كوڕە وتی: با فڵان كەس نەیە تەكمانا، بەخوا لەوێ هەر قسە بكات هینی خۆی تێ ئەكات و وەزعەكەمان لێ تێك ئەدات و رێسەكەمان ئەكاتەوە خوری، ئەویش سەیرم كرد ما شاء الله باڵاو قیافەیەكی زۆربەرزو جوانی هەبوو، وتیان مامۆستا وەوە مەخەڵەتێ هەر نازانێت دوو قسە بكات، وتم برا تۆ حەزەكەیت بێیت، وتی ئەرە والله، وتم باشە بە مەرجێك، بەس لەوێ قسە مەكە، وتی ئاخر چۆن ئەبێت؟ وتم برا گیان تۆ هەر ئاواش قسە نەكەیت هەر موهیمیت، زۆری پێ خۆش بوو وتم بە قسەنەكردنیش موهیمیت، وتم جوان چوارمشقی بدە، هەرچیان هێنا بیخۆ نقەت لێوە نەیە، وتی باشە قبوڵمە.
رۆشتین و دەستمان كردە دەمەتەقەو وەزعێكی خۆشی وا دروست بوو هەر خەریك بوو باسی ژنەكەمان لەبیر بچێت، وەلحاصڵ كەوتینە باسی ژن خواستنەكەو هەموویان موتەفیق بوون و وتیان

کـچ کچـی خۆتانـه، وه کراسـه‌که‌ی بـه‌ری خۆیـه‌وه پێشکه‌شـتان بێـت، ئه‌وه‌نـده دۆخه‌کـه گونجـاو بـوو ئه‌مانتوانـی هـه‌ر لـه‌و مه‌جلیسـه‌دا نـه‌ك هـه‌ر ئـه‌و کچـه‌ی، به‌ڵکـو هه‌مـوو کچه‌کانـی داوا بکه‌یـن.
جـا به‌ینـاو به‌یـن سـه‌ری ئـه‌و کابرایانـه ئه‌کـرد بـه‌و قیافـه‌و ڕێـك و پێکیـه‌وه هیچیـش قسـه‌ی نه‌ده‌کـرد! وه‌ك بڵێـی کـوره ئه‌مـه بچکه‌له‌کانـه ئـاوان نه‌خـوازه‌ڵا گـه‌وره‌کان، ئیتـر کار سـه‌ری گـرت و ئـاو بێـره‌و ده‌ستت بشـۆ، زاواش لـه خۆشـیا هـه‌ر ئـه‌وه نـه‌و شاگه‌شـکه ببێـت.
جـا یـه‌ژێ قسـه تـێ و قسـه ئه‌بـڕێ، جـاری وا هه‌یـه پرۆفایڵـی که‌سـی وا ئه‌بینـم لـه‌م فه‌یسـبوکه‌دا زۆر سه‌رسـام ئه‌بـم پێـی، دواتـر ئه‌چمـه نـاو نوسـینه‌کانیه‌وه ڕێـك ئـه‌و کابرامـه ئه‌که‌وێتـه بیـر ئیتـر خۆتـان تـه‌واوی بکـه‌ن.
بـه قوربانـی پێغه‌مبـه‌ر بـم کـه چه‌نـد جوانـی فه‌رمـووه: «مـن کان یؤمـن بـالله والیـوم الآخـر، فلیقـل خیـرًا أو لیصمـت» (رواه البخـاري، ومسـلم).
واتـه: ئـه‌وه‌ی بـاوه‌ڕی بـه خـوای گـه‌وره‌و ڕۆژی دوای هه‌یـه بـا چاکـه بڵـێ یـان بـێ ده‌نـگ بێـت.

سایه‌ق ته‌کسیه‌کانی هاوڕێم.

زۆرجـار کـه ده‌ڕۆم بـۆ مـاڵ ئـه‌و براده‌رانـه‌م کـه سـایه‌ق ته‌کسـین و له‌وێوه پێویسـت بـکات بڕۆیـن بـۆ جێگه‌یـه‌ك، دائیـم ئه‌ڵێـم بـا بـه سـه‌یاره‌که‌ی مـن بڕۆیـن، ئه‌وانیـش ده‌ڵێـن نـا با بـه سـه‌یاره‌که‌ی من، منیـش بـه‌رده‌وام ده‌ڵێم ئاخـر کاکـه ئه‌گـه‌ر بـه سـه‌یاره‌که‌ی تـۆ بڕۆیـن لـه دڵـی خۆتـدا حسـابی ئه‌که‌یـت ئه‌ڵێـی ئه‌مـه ئه‌گـه‌ر بـه پـاره بوایـه ئه‌وه‌نـده‌ی ئه‌کـرد! بـه‌ڵام مـن تـا ئێـواره سـوڕ بخۆیـن چـوون پـاره‌م لێـوه‌ی ده‌سـت نه‌که‌وتـووه ناڵێـم ئه‌وه‌نـده‌م ده‌سـت ده‌کـه‌وت. ئه‌وانیـش پێده‌که‌نـن ئه‌زانـن وایـه هه‌هـه.

جا لە مەجالی ئینگلیزیەکەدا چوون منیش پارەم لێوەی دەستکەوتووە، تاقەتم نی یە بە بەلاش هیچ بۆ کەس تەرجومە بکەم.
دونیای مادی ئەگەر وریای نەبیت، رۆحیەتی هاوکاری و برایەتی ئەشێوێنێت.
(وَتَعَاوَنُواْ عَلَى ٱلۡبِرِّ وَٱلتَّقۡوَىٰۖ وَلَا تَعَاوَنُواْ عَلَى ٱلۡإِثۡمِ وَٱلۡعُدۡوَٰنِۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۖ) المائدە ٢
یارمەتی و کۆمەکیی یەکتر بکەن لەسەر چاکەو خواناسی، نەکەن یارمەتی وکۆمەکی یەکتر بکەن لەسەر گوناهو دەستدرێژی، لە خوا بترسن و پارێزکار بن.
بەندەو ئینگلیزێك لە گفتوگۆیەکی هێمنانەدا.
ئینگلیزێك گوتی: بۆچی ئێوە روگرژو خراپن لەگەڵماندا؟ لە کاتێکدا هەموو مافێکتان پێدراوە وەك ئێمە!
وتم: تۆ پیاوێکی ژیریت و لە سستمێکی دیموکراسیدا گەورە بوویت، قەت رۆشتوویت بۆ دایەنگاکان و منداڵە هەتیوەکانت بینیوە؟
وتی: بەڵێ ئەوە دەردێکەو کۆمەڵگەمان زۆر پێوەی دەناڵێنێت، چوون شیرازەی کۆمەڵایەتی ئێمە زۆر نا جێگیرە ئەڵبەت پێشتر وا نەبووە، ئێستە منداڵی بێ باوك، یان بێ دایك، یان بێ باوك و دایك ئێجگار زۆرە.
وتم باشە: حکومەت مافی ئەم منداڵانە نادات؟
وتی: بێگومان دەیدات.
وتم باشە: ئەو منداڵە کە گەورەش دەبێت تا مردن هیچ کەسێك دەتوانێت فەراغی باوانی بۆ پڕ بکاتەوە؟
وتی: بەداخەوە زۆرینەی تاوانەکان ئەم منداڵانەن کە بە سۆزو خۆشەویستیەوە گەورە نەکراون تەنها لایەنی مادیان رەچاو کراوە.

وتم: ئەی رەحمەت لە باوکت، ئێستە تێگەشتی لە ئێمە؟
وتـم: کاکـە بـرا گیـان ئێمـە لـە لایەکـی تـرەوە لێمـان قەومـاوە، وڵاتمـان نـی یـە، کاول بـووەو بـێ وڵاتیـن، ئـەوە مەوزوعەکەیـە، وتـم جـا کاکـە بـرا گیـان تـۆ حەقـی ئێمـەت نەبێـت بـا ئێمـە هـەر مـۆڕە بکەیـن تـۆ لـە سـمایڵی خـۆت مەکـەوە، بـا هەڵـەی ئێمـە تـۆش بـە هەڵـەدا نەبـات.
سمایلێکی کردوو وتی: قسەت بۆ نەهێشتم.
(وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَآنُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا ۚ اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ) المائـده٨
واتـە: ڕق و دوژمنایەتـی هیـچ کـەس و هیـچ لایـەک هەڵتـان نەنێـت کەلـە دادپەروەریـی لابـدەن، دادپەروەربـن، ئـەوە نزیکتـرە لـە تەقـواو خواناسـیەوە.

گەنجێکی بەتاڵ لە دانیمارکەوە!

سڵاو.
عومەر عەلی: وعلیکم السلام فەرموون.
مـن کەسـێکی مسـوڵمان و خانـەوادە مسـوڵمانین، ئـەوە ٣ سـاڵە لـە دانیمارکـم و ئیقامـەم نـی یـە، خـۆم پـێ ناگیرێـت و توشـی تـاوان دەبـم، دڵـم تونـد دەبێـت و نامورتـاح دەبـم، دواتـر نازانـم چـی بکـەم؟
عومەر عەلی: ئیش و کارت چی یەو سەرقاڵی چیت؟
بـێ ئیشـم و هـەروا لەگـەڵ هاوڕێیانـدا رۆژانـە دەرۆینـە دەرەوەو کات بەسـەر دەبەیـن.
عومـەر عەلـی: بـرا بەڕێزەکـەم گەنجـی وەك ئێـوە نابێـت کاتـی بەتاڵـی هەبێـت لـە ئەوروپـا، خـۆت سـەرقاڵ بکـە بـە خوێنـدن و کۆرسـاتەوەو

هاتوچـۆی مزگەوتیـش بکـە.
مەکتەب وەرمناگرێت و مزگەوتیش لە نزیکمان نی یە.
عومـە عەلـی: دەی وەرە بـۆ لای بـرات خـۆت، شـەرت بێـت ئەوەنـدە سـەرقاڵت بکـەم بـەکاری خەیـرەوە مەجالـت نەبێـت سـەری خـۆت بخورێنـی.
دەی واللە پێم خۆشەو لە خزمەتتاندا دەبم هەرچیم پێ بکرێت.
عومـەر عەلـی: خـوای گـەورە خێـرت بنوسـێت و هـاوڕێ و هـاوکاری خەیـری یەکتـر بیـن.
حەوسەڵەی کوردو (جەبار شێخانی)
ماوەیـەك پێـش ئێسـتا کابرایـەك تەلەفۆنـی بـۆ کـردم و پرسـیارێکی کـرد، منیـش وتـم: بەخـوا براکـەم زانیاریـم لەسـەری نـی یـە، پێـم وایـە ئەگـەر تەلەفـۆن بکەیـت بـۆ کاك جەبـار شـێخانی ئـەو کەسـێکی بـاش بێـت لـەم بـوارەدا.
وتی: تۆ دەیناسیت کەسێکی چۆنە؟
وتـم: بەڵـێ نـەك هـەر خـۆی، باوکیشـی و بنەماڵەکەشـیان دەناسـم و هەموویـان چاکـن و ئیشـکەرو بـێ زیـان و دینـدارن.
وتـی: دەی تەلەفۆنێکـی بـۆ بکـە تـۆ، منـی پـێ بناسـێنەو تـا منیـش تەلەفۆنـی بـۆ بکـەم و کێشـەکەی خۆمـی بـۆ بـاس بکـەم.
وتـم: بـۆ کـورد هـەر فێـری واسـیطەیە لـە هەمـوو شـتێکدا، خـۆت تەلەفۆنـی بـۆ بکـەو بـێ گومـان بـە ئـەوەی پێـی بکرێـت دەیـکات.
دوای دوو حەفتە
تەلەفۆنـی کـردەوەو زۆر تـوڕە بـوو وتـی: تەلەفۆنـم بـۆ کـرد سـاردبوو لەگەڵـم و ئیشەکەشـی بـۆ نەکـردم وتـی: محامـی بگـرە بـۆی.
وتم: باشە من پرسیارێك لە تۆ دەکەم، کەی تەلەفۆنت بۆ کرد؟

وتی: بەخوا هەر بەیانی زوو بۆم کرد.
وتم: بۆ نەتتوانی ئارام بگریت تا بەلانی کەمەوە دەوام بکرێتەوە، خۆ ئەو کۆستۆمە سیرڤیس نی یە براکەم بەو بەیانی زووە، بتهێڵایە بچێتە سەر کارەکەی و هەندێك ئیسراحەتی ترافیك لە گیانی دەرچوایە، کافیەکیشی بخواردایەو چەکی پۆست و ئیمەیڵەکەی بکردایەو مێشکی ساف بوایە ئەوسا تەلەفۆنت بۆ بکردایە، کێ دەڵێ لەو کاتەدا ئەو لە پەلە پەلی خۆ حازرکردندا نەبوو بێت بۆ سەرکار، دوای ئەوە ئێ ئەو پێی وتوویت: ئیشەکەت لای محامیە، تۆ دەتەوێت بە ناڕاست زانیاریەکت پێ بدات و ماوەیەکی زۆر گرفتار ببیت پێوەی ئەوسا بزانیت وا نەبووە! جا ئێستە بۆ تەلەفۆنێك ئەوەندە پڕی لێی! خۆ ئەو کاتە بە کوتەکەوە ئەڕۆیشتی بۆی!!
برایان و خوشکانی بەڕێزم، ئادابی تەلەفۆن و تێگەشتن لە پرسیار زۆر گرنگە، هیوادارم ئەو کەسانەی کە زۆر سەرقاڵن کاتی زیاتریان نەگرن، ئەشیعەو حەب و چەندین شتی جۆربەجۆرم بۆ دەنێرن کە پێیان بڵێم ئەوە بۆ چی یە، لە کاتێکدا نەخۆش هەرچی وەرگرت دەبێت لە دکتۆرەکەی رێنومایی وەرگرێت، هەشە وەری گرتووە بەڵام هەر نازانم بۆ دڵی ئاو ناخوات تا لە کەسێکی تر پرسیار نەکات، ئەمانە بەراستی خۆی بۆ خۆی نەخۆشیە.
کەسێك یەك عەلاگە حەبی لەبەردەممدا هەڵڕشت وتی: دانە دانە ئەمانەم پێ بڵێ بزانم بۆ چی یە؟!
منیش زانیم بڵێم نازانم فایدەی نی یەو تەپڵم لێ ئەکوتێت!
هەر دانەیەکم دەگرت بە دەستمەوە دەمگوت ئەمە دکتۆرەکە چی پێ وتوویت؟ ئەویش دەیگوت واو وای پێ وتووم، بە کورتی هەریەکەو بە جۆرێك پرسیارەکەم لێ دەکردو وەڵامەکەیم لێ وەردەگرت و

هەمـان وەڵامـم پـێ دەگوتـەوە، وتـی بەخـوا بـرا تـۆ دکتۆریـت!
لـە راستیشـدا مـن دکتـۆری طوبـی نیـم و تەقـەی سـەرم دێـت، بـەڵام
ئاسـمان بـەرزو زەوی سـەخت.
(وَلَا تَقْـفُ مَـا لَيْـسَ لَـكَ بِـهِ عِلْـمٌ ۚ إِنَّ السَّـمْعَ وَالْبَصَـرَ وَالْفُـؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِـكَ كَانَ
عَنْـهُ مَسْـئُولًا) الأسـراء ٣٦

برادەرێکی مولحید ١٥ ساڵ موناقەشەی دینی لەگەڵدا دەکردم!

هەموجـار هێـورم دەکـردەوە کـە تـوڕە دەبـوا! هەرچـی نمونـەم بـۆ دەهێنایـەوە سـودی نەبـوا!
ماوەیەك پێش ئێستە وتی: ئیسلام دینی شەڕە!
وتم:وا نیە!
وتی: چۆن وا نیە!
وتـم: ئەگـەر وا بوایـە دەبوایـە تـۆ یەکـەم مسـوڵمان بیـت! چـون تـۆ زۆر شـەڕەنگێزی!
سـبەی تەلەفۆنـی بـۆ کـردم وتـی: سـوێند بەخـوا ئـەو وشـە بـو بـە مایـەی گۆڕانـکاری لـە ژیانمـدا، کـە تـا ئێسـتە دڵـی هـەزار کەسـم لـە خـۆم یەشـاندوە! هەتـا دایـك و باوکـی خۆشـم!! وەعـد بێـت تـا مـردن لەسـەر نوێـژ بـەردەوام بـم و چیتـر موناقەشـەش نەکـەم.
وتم: دەستت خۆش و لاپەڕەیەکی چاکت هەڵداوەتەوە.
وتی: توخوا لە دڵەوە گەردەنم ئازادکە.
وتـم: گەردەنـت ئـازاد بێـت بـە مەرجێـك شـەڕیەکەس نەفرۆشـی بەنـاوی دینـەوە.
وتـی: هیـلاك بـوم بەدەسـت شـەڕەنگێزیەوە، ئیتـر بـە نوێـژو قورئـان خـۆم

هێـور دەکەمەوە!
وتـی: یـەك داواکاریشـم هەیـە بـەڵام بـا کـەس نەزانێـت، ئەویـش ئەوەیـە خێزانیشـم هەمـان بۆچونـی منـی بـۆ دروسـت بـوەو پێمـان خۆشـە تـۆ لێکمـان مارەبکەیـت.
منیــش وتــم: ســەرچاو وە دەبێــت هــەم عەقــدی ئیســلامەکەو عەقــدی زەوجەکــەش پارێــزگاری لــێ بکەیــت!
وتی رێك وا دەکەم.

ئەنجامی تاوان

قەت بەم شێوەیە سەیری ئیسلامت کردوە؟!
ئەگـەر لـە دڵیشـتا مەیلـت بـەلای ستـەمدا بـڕوات سـزا دەدرێـت لەسـەری!
چ جـای ستەمە فیزیکیـەکان!
هاوەڵێکـی پێغەمبـەر درودی خـوای لەسـەر بێـت دەفەرموێـت: هـەرکات تاوانـم بکردایـە بـە ژنەکـەم و کەرەکەمـدا دەمزانـی تاوانـم کـردوە!
دەڵـێ: کـە ژنەکـەم لـە خـۆڕای کێشـەی بـۆ دروسـت دەکـردم، دەمزانـی ئەنجامـی تاوانێکـە، کـە کەرەکـەم سـواری دەبـوم و لـە خۆیـەوە هەڵـی ئەتۆڕانـد دەمزانـی ئـەوە ئەنجامـی تاوانـە گەرنـا کـەر پێشتر عەیبـی نەبو!
ژنــی کــورد مەگــەر کەمــی پیــاوەکان هەمویــان گیریــان خــواردوە بــە دەســتیانەوە، هەشــە ژنەکــە بــە پێچەوانــەوە!
پیاوێـك تەلەفۆنـی بـۆ کـردم بـۆ سـوڵحی بەینـی خـۆی و ژنەکـەی، وتـی ژنەکـەم لـە دەوام هاتومەتـەوە لەبـری پێشـوازی گـەرم حەیـای بـردم، وتم لـە کـوێ ئیـش دەکەیـت، وتـی لـە شـارەوانی، وتـم سـوێندم بـۆ بخـۆ ئەمڕۆ بـە باشـی ئیشـت کـردوە لـە شـارەوانی و مەعمەلاتـی خەڵکـت پـەك

نەخستوە؟ وتـی واللەی ئەمڕۆ هەربەنـاو لـە دائیـرە بـووم، هـەر خەریكـی فەیسـبوك بـوم و ئیشـێكی وام نەكـرد، وتـم ئـەی دەسـتی براژنـم خـۆش بێـت بەخـوا حەقـە چێشـتەكە بـكات بەسـەرتا.
رۆژی سـەد دەعـام دەبێـت دەڵێـن خەتـای جادەكانـە، ئـەی بـۆ ناڵێـن خەتای تاوانـەو وەك كەرەكـە هەڵەتۆڕێنێت.
یـەژێ بـۆ ئەوروپیـەكان ژیانیـان خۆشـە، وتـم كاكـە ئـەو بەیانـی تـا ئێـوارە وە دەمـی خەڵكـەوە پـێ دەكەنێـت و تـۆش مـۆڕە دەكەیـت! ئـەی خـۆ خـوا زاڵـم نـی یـە پاداشـتی ئەداتـۆو ژیانـی خـۆش دەكات.
خۆشـبەحاڵی ئەوانـەی توشـی نارەحەتـی دەبـن و ئەنجامەكەشـی تـاوان نـی یـە، ئـەوە بەرزتریـن پلـەی ئیمـان و تاقیكردنەوەیـە، وەك پێغەمبـەران و زۆر لـە پیاوچـاكان، بـەڵام ئێمـە هێشـتا بـە دەسـت تاوانـی خۆمانـەوە دەناڵێنـن.
گـەر ویسـتت زۆر بـە قوڵـی لـەم دەقـە تێبگەیـت، بـڕۆ هەرچـی وشـەی زوڵمـە لـە قورئـان و حەدیسـدا هەیـە دەری بهێنـەو سـەیری بكـە، ئەوسـا دەبینـی ئـەم ئیسـلامە چەنـد عەزیمـە.
ئەوەش چەند دانەیەك بە نمونە..
(وَلَا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ) هود ١١٣
(إِنَّ اللّهَ لاَ يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئاً) یونس ٤٤
(إِنَّ الظُّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) صحيح مسلم
(يـا عبـادي إنـي حرمـت الظلـم علـى نفسـي وجعلتـه بينكـم محرمـا فـلا تظالمـوا) مسـلم

حەرام و حەڵاڵ.

لـە لەنـدەن قوتابـی بـوم، دوای تەواوبونـی تێرمـەکان سـوکە ئاهەنگێـك دەگێـڕدرا، برادەرێکـم جارێکیـان وتـی: بـا بڕۆیـن ئەگـەر خـۆش بـو دادەنیشـین، ئەگـەر ناخـۆش بـو دێینـەوە دەڵێیـن حەرامـە.

وتـم کاکـە گیـان وا نابێـت، نـە حەڵاڵـی و حەرامـی بـە مەزاجـە، نـە کافرێتـی و مسـوڵمانێتی.

حـەرام هـەر حەرامـەو سـتەم هـەر سـتەمە ئەگـەر بکەرەکـەی هـەر کەسـێك بێـت.

سـزاکانی قورئانیـش بـۆ مسـوڵمان دانـراوە، سـتەم و سـتەمکاری و حەقونـاس زۆر گەورەیـە لـە دینـدا، دەبێتـە تاریکـی لـە قیامەتـدا.

دژی ئۆردوغـان هەرچیـت هەیـە بیڵـێ وەك سـتەم، بـەڵام دینەکـەی ئۆردوغـان دینـی منیشـە، بەهـۆی سـتەمەوە بازنـەی دوژمنەکانـی خـۆت هەرگیـز فـراوان مەکـە.

وتەی پەیوەندیدار

کە لە ڕێگەی ڕاست لاتدا! یەکسەر دەکەویتە ناو دڕك و داڵ.

===

حەرامکراوەکانی ئیسلام لە حەرامکراوەکانی عورف کەمترێکە.

===

دونیـا وەك فلیمێـك سـەیر بکـەو باشـترین و مهیرەبانتریـن دەور بەخـۆت ببەخشـە.

===

کێشـانی هێڵـی حـەرام بـە دەنگـی ٥١ بـە ٤٩ نەبـووە! بەخـوای ١٠٠ لـە ١٠٠ بـووە.

===

هاوەڵانـی پێغەمبـەر بـە قوربانـی دانـە بـە دانەیـان بـم حەڵاڵیـان بـۆ یەکتـر ئاسـان دەکـردو حەرامیـان قـورس دەکرد.

===

مـرۆڤ لـە کۆمپیوتـەر زیرەکتـرە، کەوابـوو وا بەرمەجـەی بکـە ڤایـرۆس و حـەرام قبـوڵ نـەکات.

===

بەرانبەر ١ حەرام چەندین بەدیلی حەڵاڵ هەیە! ئیتر تۆ چیت دەوێت؟!

===

ئازادی لە چوارچێوەی موباحدایە، حەرام هێڵی سورە.

===

لوتتان بچوك مەکەنەوە گوناحەکانتان بچوك بکەنەوە!

===

کردەوە شاهیدی لەسەر دڵ دەدات!

===

باپیرم دەیگوت من مردو تۆ زیندو، واتە لەبیرت بێت!
ئێستە ئەو مردوەو من زیندوم بیر لە قسەکانی دەکەمەوە.

===

دەڵـێ ناچـم بـۆ مزگـەوت فڵانـە کەسـی خراپـی تیایـە! کەچـی ئەچـی بـۆ قومارخانـە کەسـی باشـی تیـا نـی یـە!

===

کەسی سـەرکەوتوو بـەردەوام دوو ئیشـی هەیـە، یەکێکیـان مـادی و بـۆ بژێـوی، ئـەوی تریـان بـۆ خێـرو خێرخـوازی.

===

منـداڵ ون ببێـت بانگـەوازی بـۆ دەکەیـن و دەیدۆزینـەوە، وەی بـە حاڵـی گـەورە کـە ون ببێـت.

===

سـنوری دیـن لـە هەمـوو سـنورە یاسـاییەکانی دونیـا فراوانتـرە! باپەنـد دەبیـن بـە یاسـاوە لـە ترسـی غەرامـە! باپەنـد نابیـن بـە دیـن بـە بیانـوی ئـازادی.

===

باپیـرم تەزبیحەکـەی بـە دەسـتەوە بـوو هـاواری ئەکـرد کـوا تەزبیحەکـەم! زۆرکـەس هەمـوو کەرەسـتەیەکی خۆشـبەختی بـە دەسـتەو هـەر هاواریـش ئـەکات!

===

خۆشبەختی خـۆ پرۆگرامـی کۆمپیوتـەر نـی یـەو داونلـۆد بکرێتـە ناخـت، دەبێـت خـۆت دروسـتی بکەیـت.

===

کاری خراپــە بــە کــەم مەگــرە، یــەك خاڵــی رەش لــە ســەر پەردەیەکــی گــەورەی سـپی دیـارە.

===

رۆژێـك دێـت بەرهەمـی هیلاکگەرێـك ئەچنیتەوە کـە چاوەڕێـی نەبوویت، بۆیـە کاری چاکـە هـەردەم پێـش بخە.

===

هەتـا ئەتوانـی لـە رێگـەی مەشـروعدا خـۆت هیـلاك بکـە، بەرهەمەکـەی

مسـۆگەرە.

===

دەسـتکەوتێك گـەر مەشـروعیەتی نەبـووەو دەسـتت نەکەوتـووە دڵـت پێـی خـۆش بێـت.

===

ستەمت لـێ بکرێـت لـەوە باشـترە کـە تـۆ ستەم بکەیـت، چـوون سـتەم قەرزێکـەو هەردەبێـت بدرێتـەوە.

===

گـەر گەشـت و گەڕانـی وڵاتـان ناسینی خاڵقەکەیـت بـۆ نەسـەلمێنێ، ئـەوە تـۆ تەنها پێـڵاوت دڕانـدووە!

===

خۆ پەروەردە وەزارەتی هەیە! زانستەکە نەما ئەی کوا پەروەردە؟

===

بە زۆرینەو دەنگدان نیە! سەرکەوتوەکان هەردەم کەمینەن.

===

بەبـێ شـەهادەی ئەخـلاق! (DBS) شـەهادەی زانسـتی ناخـوات لـە بەریتانیـا

===

بیرکردنـەوەت بگـۆڕە ژیانـت دەگۆڕێـت، دینیـش داوای ئـەوەت لـێ دەکات!!

أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ.

===

کەسێك پێدەزانـم دەتوانێـت ژیانـت بـە تـەواوی بگۆڕێـت! ئەوکەسـەش تەنهـا خۆتیـت!

===

ڕەگـەزی خـۆی گۆڕیـوە لـە نێـرەوە بـۆ مـێ و لـە مێـوە بـۆ نێـر، گیـراوە خراوەتـە زینـدان، زینـدان بـە پێـی تۆمـاری نفـوس مامەڵەیـان لەگـەڵ دەکات، واتـە نێرەکـە دەخاتـە لای نێـرەکان و مێکانـی دەخاتـە لای مێـکان! کێشـەکە لێـرەدا ئەوەیـە ئێسـتە پۆلیسـەکان هـاوار دەکـەن و دەڵێـن دەسـتدرێژیان دەکرێتـە سـەرا!

ئەوروپیەکانیـش کـە لێیـان دەپرسـم دەڵێـم باشـە ئەمەتـان بـەلاوە چۆنـە؟ دەترسـن لـە یاسـا ناوێـرن هیـچ بڵێـن سـەرێك و دەسـتێك بـادەدەن، وەك بڵێـی ئـەوە نـە مێشـکەو نـە وەزعـە بەدەسـتی ئەمانـەوە!

بژاردەکانی ئیسلام هەردەم باشترینن.

لە رۆژنامەی ئاوێنەی بەریتانی خوێندمەوە

(Daily Mirror)

کوڕێکـی ئێرانـی دینەکـەی خـۆی گۆڕیـوە بـۆ مەسـیحی بـە بیانـوی ئـەوەی ئیسـلام توندوتیـژی تێدایـە، وەزارەتـی کـۆچ و کۆچبەرانیـش ڕەفزیـان پێـداوەو نوسـیویانە بـۆی لـە ئینجلیشـدا دەقـی توندوتیـژی هەیـە، هەندێکیـان وەك بەڵگـەش نیشـان داوە!

ئەوەیە ماڵ وێرانی، نەمدەزانی پێبکەنم یان بگریم کە دەمخوێندەوە!

===

زیاتر لە ٥٠٠٠ کورد لە زینداندان لە بەریتانیا!

دانـە دانەیەکـی نەبێـت، هەمـوی لەسـەر ئـەو کێشـانە زیندانـن کـە لـە دینیشـدا حەرامکـراوە!

دەبینی ئیسلام چۆن بۆ ئەم سەردەمە دەشێت!
(وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا)
ئـەوەی پێغەمبەر(صلـی الله علیـە وسـلم) پـێ ی دان وەریبگـرن وە ئـەوەی لێتانـی قەدەغـە کـرد وازی لـێ بێنـن.
===
قوتابیـە تەمبەڵـەکان راسـب دەبـون! شـەو پەنجـەرەی قوتابخانەکانیـان دەشـکاند!
مرۆڤە تەمبەڵەکانیش دینیان بۆ پەیڕەو ناکرێت بەرد دەگرنە قورئان!
===
لە ڕۆژنامەی
Telegraph
ی بەریتانیـادا هاتـوە، ئیسـلام دەبێتـە گەورەتریـن دینـی جیهـان بـۆ سـاڵی ۲۰۷۰.
===
لە Daily Mailی
ی بەریتانیـادا هاتـوە، ئیسـلام خێراتریـن دینـە لەسـەر زەویـدا، بـۆ کۆتایـی ئـەم سـەدە دەبێتـە یەکـەم دیـن لـە جیهانـدا.
===
سنورەکان دەستکردن! هەموو سەر زەوی موڵکی خوایە.
===
تـۆ ٤ گومانـت لـە دینەکـەی مـن هەیـە مـن ٤٠٠ گومانـم لـە بـێ دینیەکـەی تـۆ هەیـە!
===
نرخـی تـەواوی خـۆی لەسـەر ئیسـلامەکەت دابنـێ، تـا بـە تەقلیـد لێـی

تێنەگــەن!

===

لە کەسابەتدا بخەڵەتێیت دواتر بە ئیشکردن قەرەبو دەکرێتەوە!
قورِ بەسەر ئەوەی لە دیندا دەخەڵەتێت!

===

هەرچیت پێ بدەن لە بەرانبەر ئیسلامدا تۆ زەرەرت کردوە!
هەرگیز مامەڵەی وا مەکەن!

===

هەڵەیە سیفەتی دین بدرێتە پاڵ تاوان، دین سزای بۆ تاوانبار داناوە.

===

برغوی ئیمان ڕێکی دڵەکان دروستکراوە!
ئێمە پێچەوانە بای دەدەین!

===

ئـەم مرۆڤـە چ بونەوەرێکـە! ٤ رۆژ لەسـەر زەوی دەژی تەحلیلـی ٤ ملیـۆن ساڵی دەوێـت! سـەیری ئاسـمان بکـەو سـەر بخـە سـەر زەوی.

===

ئەگـەر بـەدوای بیانـودا بگەڕێـی! بیانـو بـۆ بـێ دینـی و خراپـە ئێجـگار زۆرە!

===

بەها بەرزە ئیسلامیەکان، هیچی تەرازوی دونیا ناتوانێت بیخوێنێتەوە.

===

نیعمەتـی ئیسـلام بـە وشـە پێناسـە ناکرێت!ئـەو دڵـە تێـدەگات کـە تێیـدا جێگیـر بـووە.

===

کێبەرکێـی حـەق و باطـل هـەر بـەردەوام دەبێـت، کرنـگ ئەوەیـە تـۆ لـە چ بەرەیەکدایت!

===

ئەگەر بیناسیت خۆشت دەوێت (الله)

===

هەمـوو هەینیـەك سـەیری بالانسـی چاکەکانـی حەفتـەت بکـەو بـە خوێندنـی سـورەتی کەهـف شـوکری خـوای لەسـەر بکـە.

===

هیـچ هێزێـك وەك ئیسـلام هاوسـەنگی نەپاراسـتووە لـە نێـوان: جەسـتە، ڕۆح، ژیـری، دەرون، دڵ.

===

هەرگیز بەم شێوە سەیری قورئانت کردوە؟
قورئـان بکـە بـە ٢٠ بەشـەوە، یـەك باشـی باسـی کارو کـردەوەو چۆنیەتـی عیبـادەت دەکات، باقـی هەمـوی بـاس و خواسـتی دادگـەری و شـێوازی دادگەریـە.

===

پلاتفۆڕمی گرێدان:
پاکێجێکی ٦ خاڵی.
پاکێجێکی ٥ خاڵی.
(ئەرکانی ئیمان. ئەرکانی ئیسلام)

===

گەر دڵ باش بو، باقی جەستەش باش دەبێت
(محمد. صل الله علیه وسلم)

===

خۆشبەختی پەیوەستە بە دڵ نەك جێگە! دڵ جێگەی بایەخی ئیسلامە.

===

ئیسلام سەرمایەیەکی گەورەی مرۆییە.

===

ئەگەر دەتەوێت ژیانێکی ئاسودەت هەبێت، ڕق و کینە لە دڵت بهێنەرە دەرەوە.

===

ئەگەر هەڵە بکەیت لە لێخۆش بوندا، باشترە لەوەی هەڵە بکەیت لە سزا داندا.

===

ئایەتەکانی ئەحکام لە قورئاندا پایە سەرەکیەکانی سیاسەتە!

===

ئەخلاقی سیاسی ئیسلامی ڕونە! بۆ نمونە گەندەڵی حەرامە! عقوبەی دونیایی و قیامەتیشی هەیە.

==

براوە بە دەنگ نیە، زۆر کەس ئەوکاتە دۆڕا کە زۆرینەی دەنگی هێناو پلەکەی وەرگرت!

===

سیاسەت بە نیەتی کەسابەت خیانەتە.

===

بە شەوق و خۆشی و خۆشەویستیەوە ڕوبکەرە خوا.

===

تۆ یەك دڵت هەیە! دودڵی یەعنی چی! بە یەقینەوە خوا بپەرستە.

===

گومانی خراپ وەك كرم وایە، گەر دەری نەكەیت زاوزێ دەكات!

===

ڕق و حەسودی نەخۆشی دەرونین! پێویستە خۆتی لێ ڕزگار بكەیت.

===

كەسێك شایستەی ئیمان نەبێت خوای گەورە پێی نادات. گەر شایستە بوبێتی دڵت پێی خۆش بێت.

===

زو،یان درەنگی،نە دەزانیت نە بەدەستی خۆتە! مردن ئامادەبە بۆی.

===

ڕۆژ،حەفتە،مانگ،ساڵ،تێدەپەڕێت! لە كۆتایشدا تۆ!بەڵێ تۆ دەڵێم تۆ!

===

لە سەدا ٧ی سەرزەوی بێ باوەڕە یان گومانیان لە بونی خوا هەیە، ئەوانیش دەبن بە حەوت بەشەوە! واتە حەوت جۆرن، كەچی دەڵێن ئیسلام جیاوازی تێدایە!

Seven Types of Atheism(1)

===

لە سەدا ٩٣ی خەڵكی سەر زەوی باوەڕیان بە بونی خوا هەیە، ئەوانەی گومانیان هەیە یان باوەڕیان نی یە هەموی پێكەوە لە سەدا حەوتە!

atheists and agnostics worldwide 7% of the world›s population (2)

===

---

(١) https://www.theguardian.com/books/2018/apr/11/seven-types-atheism-john-gray-review-atheist-believer-material-world?fbclid=IwAR2wNgasEK5GI_3IyzcqJz60eUxGjwubxGdkz96-nvkHQIxNk4XZeMal-FI

(٢) https://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_atheism?fbclid=IwAR2DOEbtZwzaZ9Utyi2HQHCeeoAchj5MvbfDH8zgIh9tw3Cq7MkPQnPoTAI

مامۆستایەکم پرۆفیسۆرە لە زمانی عەرەبی و ئەدەب و نەقدی عەرەبیدا.
١٧ ساڵ مامۆستای زانکۆی سلێمانی بوە، پێش دامەزراندنی زانکۆی سەلاحەدین!
لە دەستەی دامەزرێنەری زانکۆی سەلاحەدین بوە!
لە چەندین زانکۆی جیهان مامۆستا بوە، وەك یەمەن، پاکستان، هندستان، لە کۆتایدا بەریتانیا لە بەشی سکۆتلاندو بەشی وەیڵز.
ئێستە خانەنشینە، دوای زیاتر لە ٣٠ ساڵ خزمەتی زانکۆیی.
کە باس و خواستی قورئان پێکەوە دەکەین، بەشێوەیەك باسی دەکات دەڵێی هێشتا پۆلی یەکی سەرەتاییە لە چاو قورئاندا.
کەچی هەیە لەولاوە دێت نە عەرەبی دەزانیت، نە بۆ جارێکیش قورئانی خوێندوە دەڵێ قورئان چی یە!
مرۆڤ کە خۆی هیچ بو، هەر بە هیچی قورئان دەبینێت.
کتێبەکانی مامۆستاکەم لە ئەمەریکاو بەریتانیا بە گران دەفرۆشریت، کۆتا کتێبی لەسەر ژیانی رۆحانی پێغەمبەر درودی خوای لەسەر بێت، لەم لینکەدا سەیری بکەن، بەڵام نەیکڕن، چون ئەوە بۆ ئینگلیز زانی زۆر گەورەیە نەك بۆ زانستی سەرەتایی، ئەوەش لینکی کتێبەکەی کە لە ئەمەزۆن دانراوە.
https://www.amazon.com/Inspired-Life-Prophet-Muhammad-PBUH/dp/B005FYEYUI

پەروەردەی ویژدان!
هەرگیز بەم شێوە سەیری قورئانت کردوە؟
بـا ڕق و کینەتـان لـە دەسـتەو کۆمەڵێـك هانتـان نـەدا لەسـەر ئـەوەی دادگـەر نەبـن، دادگـەر بـن ئـەوە نزیکتـرە لـە تەقـواوە.
{وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَآنُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا ۚ اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ}
المائـدة ٨
چەمکەکانی دادگەری لە قورئاندا پایەی ئاسنینن.
===
٣ جۆر بەدبەختی لە قورئاندا.
١-مَهِينٌ-ڕیسواکەر.
ئـەم بـەد بەختیـە بەهـۆی بـێ باوەڕیەوەیـە، کـە ئایەتەکانـی قورئـان بـە درۆ دەخاتــەوە.
نمونـەی ئـەم جـۆرە لـە قیامەتـدا هـەر ئـەوە نـی یـە سـزا بدرێـن، ریسـواش دەکرێن.
سەیری قورئان سورەتی الحج ئایەتی ٥٧ بکە.
٢-أَلِيمٌ-بەئازار.
ئـەم بـەد بەختیـە بەهـۆی پەیمـان شـکاندن و بازرگانـی کـردن بـە پەیمانەوەیـە، بـە تایبـەت پەیمـان شـکاندن لەگـەڵ خـوای گـەورەدا.
نمونـەی ئـەم جـۆرە لـە قیامەتـدا هـەر ئـەوە نـی یـە سـزا بدرێـن، بەڵکـو تەریقیـش دەکرێنـەوە کـە پەیمـان شـکێن بـوە.
سەیری قورئان سورەتی ال عمران ئایەتی ٧٧ بکە.
٣- مُّقِيمٌ-مانەوەی بەردەوام.
ئـەم بەدبەختیـە بـۆ ئەوانەیـە کـە باوەڕیـان نەبـوەو بـەردەوام بـون لەسـەر بـێ بـاوەڕی تـا مـردن، هەرچیـان هەبـو بێـت لـە دەسـتیان دەرچـوەو

چەندینیشـی بێتـە سـەر لـە جەهەنـەم دەریـان نـاکات.
نمونـەی ئـەم جـۆرە لـە قیامەتـەدا هـەر ئـەوە نـی یـە سـزا بدرێـن بەڵکـۆ خـەم و خەفەتێکـی زۆریشـی لەگەڵدایـە کـە هەرچـی هەبـوەو لـە دەسـتی چـوەو سـودی بـۆی نەبـوە، لـە کاتێکـدا لـە دونیـادا دزی و گەندەڵـی و زۆر شـتی بـۆ کـردوە تـا کـۆی کردوەتـەوە.
سەیری قورئان سورەتی المائدة ئایەتی ٣٦و ٣٧ بکە.
مـرۆڤ لـە یـەك کاتـدا دەتوانێـت هـەر لـە ئێسـتەوە خـۆی چـاك بـکات و خـۆی بـەدور بگرێـت لـەو سـیفەتانە، ئەگـەر نەشـیەوێت ئەوسـا پارەوپولەکـەی لـە دەسـت دەچێـت و لوتیشـی دەشـکێنرێت.
بـۆ ڕزگاربـون لـە یـەك کێشـەی دونیایـی چەندیـن رێگـە دەگرینـە بـەر، دەتوانیـن بـۆ ڕزگاربـون لـەم کێشـە هەمیشـەییانە، ڕێـگای ئیسـلام بگرینـە بـەر، دەتەوێـت یـان ناتەوێـت، گوفتـارەکان و کردارەکانـت وەڵامـی دەداتــەوە.
===

٣ جۆر سەرکەوتن لە قورئاندا.
١-عَظِیم-گەورە، بە فەخرو شانازیەوە.
ئـەم سـەرکەوتنە بەدەسـت دێـت بەهـۆی گوێڕایەڵـی خـواو پێغەمبـەرەوە، درودی خـوای لەسـەر بێـت.
نمونـەی ئـەم جـۆرە سـەرکەوتنە وەك ئـەوە وایـە، کەسـێك لـە خوێندنـدا پلـەی ئیمتیـازی بەدەستهێنابێت، هـەر ئـەوە نـی یـە دەرچـو بێـت, بەڵکـو پلەکـەی فەخـری تێدایـە.
سەیری قورئان سورەتی الاحزاب ئایەتی ٧١ بکە.
٢-کَبِیر-گەورە.
ئــەم ســەرکەوتنە بەدەســت دێــت بەهــۆی کــردەوەی چــاك و وەرگرتنــی

هیدایەتـی خوایـی کـە قورئانـە.
نمونەی ئەمە وەك ئەوە وایە لە ئەوائیلەکان بوبێتی.
سەیری قورئان سورەتی الأسراء ئایەتی ٧ بکە.
٣-مُبِينُ-ڕون و ئاشکرا.
ئـەم سـەرکەوتنە بەدەسـت دێـت بەهـۆی یەکخواناسـی و ترسـان لـە جەهەنـم.
سەیری قورئان سورەتی الأنعام ئایەتی ١٤تا ١٦ بکە.
نمونـەی ئەمـە وەك ئـەوە وایـە هێشـتا نەتیجەشـت وەرنەگرتـوە، بـەڵام ڕون ڕونـە کـە دەردەچیـت، چـون دەزانیـت چـۆن جوابـت داوەتـەوە.

مرۆڤ لە یەك کاتدا دەتوانێت هەر ٣ سەرکەوتنەکە بەدەست بهێنێت.
چۆن؟
سەعی بۆ بکەن...هەوڵی بۆ بدەن...خۆتانی بۆ ماندوبکەن...

بـۆ یـەك سـەرکەوتنی دونیـا شـەونخونی دەکێشـین، ئایـە ئەمـە شایستەی شەونخونی و هەوڵـی زیاتـر نـی یـە؟ پرسـیارێکەو وەڵامەکـەی کردەوەکانـی تـۆ دەیداتـەوە...
===
عومەر عەلی و بەرپرسێکی حیزبی لە هەولێر (گفتوگۆیەکی هێمن)

دەتوانرێـت بوترێـت یاسـاو ڕێنومابیـە شـەرعیەکان وەك یاسـاو ڕێنوماییەکانـی هاتوچـۆ وایـە. کاتێـك بەنـاوی شـەرعەوە جـادەکان قیرتـاو نەبێـت و تاسـەو چاڵـی تێـدا هەبـو، ئـەوە شـەرع سـزای بـۆ دانـاوە، چـون لـە شـەرعدا دڕکێـك لـە ڕێگـەدا دابنرێـت ئـەوە تاوانباریـەو لابردنیشـی

بەشێکە لە ئیمان، وە چاڵیش لە غەش و فێڵە، هەمو ئەمانە بە دەق ڕێگری لێ کراوە.

کاتێك کەسێکیش پشت لە یاساو ڕینومایییەکان بکات لە روی یاساوە سزای بۆ دانراوەو لە روی شەریعیشەوە تاوانبارە، چون کەسێك خێراتر ڕۆشت، زیاد لە حەدی خۆی، دەچیتە چوارچێوەی تەهلوکەوە، گەر توشی حادیسەش بو، دور نی یە حسابی خۆ کوژیشی بۆ بکرێت، کە هەم خود کوژی و کوشتنی ناحەقی بەرانبەر سزای سەختی بۆ دانراوە.

گەر دەستەڵات کەمتەرخەم بو لە گرنگیدان بە ڕێگەوبان لە روی شەرعەوە تاوانبارە، چون ئەوە حەقی دەوڵەتە، هاوڵاتیش گەر حەقی ڕێگەوبانی نەدا ئەوسا ئەویش تاوانبارە.

نابێت کەس لە بەرپرسیاریەتی خۆی خۆی بدزێتەوە، بۆ نمونە گەر دەستەڵات کەمتەرخەم بو لەوەی جادەوبانیش بەباشی قیرتاو بکات دەبێت هاوڵاتی هەر ئاگای لە خۆی بێت، چون خێرا لێخوڕین دواتر باجەکەی هەم خوێنی خۆی و هەمیش کەسی بەرانبەرە، چەند نا حاڵین ئەو کەسانەی بێ باکانە پێ لە سەیارە دەنێن و وەك تەیارە باڵی پێ دەگرنەوە، دواتر دەڵێن خەتای حکومەت بو کاکە جادەکە خراپە!

ڕێـك نمونـەی ئـەو دكتـۆرەم دێتـە پێـش چـاو كـە بـۆ ئـازاری زگـی كەسـێك قەتـرەی چـاوی نوسـی بـوا كابـرای نەخـۆش وتبـوی بـە دكتـۆر، دكتـۆر گیـان مـن خـۆم پێـت دەڵێـم نانـی سـوتاوم خـواردوە بۆیـە زگـم دێشـێ، كەچـی تـۆ قەتـرەم بـۆ دەنوسـیت! ئەویـش وتبـوی ئاخـر ئەگـەر چـاوت هەبوایـە نانـی سـوتاوت نەدەخـوارد.

كەسـانێك ڕەخنـە لـە كەسـایەتیەكی ئیسـلامی دەگـرن لـەوەی لـە جێگەیەكـدا پەیـڕەوی شـەرعی نەكردبێـت گـەر ئـەو باشـتری پـێ بێـت ئاسـاییە لای مـن، بـەڵام وەك بیانویـەك بێـت بـۆ ئـەوەی ئەمیـش خێراتـر لێبخوڕێـت، ئـەوە دواتـر سـەری خـۆی لەنـاو دەبـات، ئیتـر بـا دواتـر خەڵكیـش هەمـوی بڵێـن كاكـە خەتـای جادەكـە بـو.

مـرۆڤ خـوای گـەورە ئەقڵـی پێـداوەو شەریعەشـی بـۆ نـاردوە، ئەگـەر بەرپـرس بـو، وە پەیـڕەوی نەكـرد، ئـەوە بەپێـی بەرپرسـیاریەتیەكی تاوانبـارە، ئەگـەر رەعیەتیـش بـو، بەپێـی بەرپرسـیاریەتیەكەی خـۆی تاوانبـارە، لـە قیامەتیشـدا كـەس تاوانـی كـەس هەڵناگرێـت.

پێغەمبەرمـان هەیـە ژنەكـەی خراپـەكار بـوە، یـان كوڕەكـەی، فیرعەونیـش ژنەكـەی چـاك بـوەو چەندیـن نـەوەی خراپەكارەكانیـش هەبـوە بـاش بـون.

مـن دەتوانـم یـەك هـەزار بیانـو بدۆزمـەوە بـۆ ئـەوەی كاری خراپـە بكـەم، ئەسـڵەن بیانـوەكان زۆرتـرن، بـەڵام مـرۆڤ دەبێـت راسـتگۆ بێـت، راسـتگۆ لەگـەڵ خـودی خـۆی، خراپتریـن جـۆری درۆ ئەوەیـە مـرۆڤ لەگـەڵ خـودی خۆیـدا درۆ بـكات.

بەرپرسە خۆی سور دەزانێت خراپەکارە، بۆ ئەوەی خراپەکانی خۆی بشارێتەوە، باسی لەخۆی خراپتر دەکات، یان دۆخەکە بەشێوەیەك تێك دەدات، تا خراپەکانی بەدەرنەکەوێت، لە شەرقدا بە گشتی سود لە ئاوی لێڵ وەردەگرن، هەرکەس دێت بۆ ئەوەی ماسی گەورەتر بگرێت، زیاتر ئاوەکە لێڵ دەکات، ناتوانن هونەری ماسی گرتن فێربن و بە زیرەکی ماسی بگرن و ئاوەکەش بە پاکی بمێنێتەوە، دێن هەم ئاوەکە پیس دەکەن و قومبەلەش دەخەنە ناو ئاوەکە، چەند ماسیەکی گەورەی حەرامیان دەست دەکەوێت، بەڵام سەدان ماسی وردە لەو نێوەندەدا هەروا بە فیڕۆش دەڕوات.

سەیری قورئان بکەن چەند جوان دەمانخاتە مەوقیفەوە، ناخمان دەجوڵێنێت و ئەو پرسیارەی کە لە ئیمتێحاندا دێتەوە هەر لە ئێستەوە پێمان دەڵێ، ئەویش ئەوەیە (وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا) مريم ٩٥ لە رۆژی قیامەتدا هاشەو هوشەو حیزب و قەرەباڵغی و ئەمانە نی یە، بەتاك دەچنە بەردەست ئەحکەمول حاکمین، پێت دەڵێ ئادەی عومەر عەلی تۆ چیت کرد؟ دەستەڵاتێکی زۆرمان پێدابویت، چۆن بەکارت هێنا؟ دەستەڵات هەر ئەوە نی یە توانای مل پەڕاندنی خەڵکت هەبێت، تۆ زۆر توانات هەبو، ئیمکانیەتی زۆرت لەبەردەستدا بو، چیت کرد بۆ ئەم رۆژە؟ ئەنتەرنێتت لەبەردەستدا بو، کۆمپیوتەر، لاپتۆپ، ئایفۆن، چۆن بەکارت هێنا؟ سەدان وڵات دەگەڕایت بە ئازادی و چویتە ئەم وڵاتانە چ کارێکت کرد! بۆ دەزگایەك کارت دەکردو ئەو ئاگای لێت نەبو کارتی بەنکەکەیت پێ بو چۆن بەکارت دەهێنا؟ لە دەیان جێگە کارت دەکرد خەڵکانێك لەژێر دەستدا بون، چۆن مامەڵەت لەگەڵ ئەو عەبدانەی مندا دەکردا!

خوایە گیـان سـەدام زۆر کەسێکی زاڵـم بـوا کـورە لـەو وڵاتانـە خراپـەی دونیـای تێـدا بـوا لەسـەر کارەکان پڕبـو لـە خراپـەا .....ئەمـە هەموی قسـەی هیچـەو خۆلادانـە لـە پرسیارەکان! وەڵامـی پرسـیارەکان نـی یـە! لێگـەڕی سـەدام خـۆی وەڵامـی خـۆی دەداتـەوە، هەرکـەس مەسـولە لەسـەر خـودی خـۆی، تـۆ وەڵامـی پرسـیاری خـۆت بـدەرەوە؟ ئـەو ماوەیـە کـە ژیایـت لەبەرانبـەر ئـەو هەمـو نیعمـەت و پێداوانـە چیـت کـردا

یـەك ستەمت کردبێـت لەوێـدا دەبێتـە تاریکـی بـۆت! (اتقـوا الظلـم فـإن الظلـم ظلمـات یـوم القیامـة) صحیـح البخـاری، بترسـن لـە سـتەم، چـون بێگومـان سـتەم دەبێتـە تاریکـی لـە قیامەتـدا، سـتەم لـە کـێ؟ لـە خـودی خـۆت، لـە هەرکەسێك، لـە هەرچشـتێك کـە تـۆ توانـات بەسـەریدا هەبـوە، بەخـوا قەسـەم نەقیزەیـەك بەناحـەق بژەنیـت بـە کەرێکـەوە لـە قیامەتـدا حەقـت لـێ دەکەنـەوە، ئـەو کـەر بـو خـۆ تـۆ بەشـەر بویـت!

دوای بەسـتنی کۆڕێـك لـە هەولیـر بەنـاوی ئەنفالـی سـەدام و ئەنفالـی قورئـان، مەسـولێك پەیوەنـدی کـرد، کـە کۆڕەکـەی لـە کەناڵـی سروشـت دیـوەو گفتوگـۆ بـەم شـێوەیە دەسـتی پێکـرد:

بەرپرس: سڵاو دەتوانم لەگەڵ دکتۆر عومەر عەلی قسە بکەم؟

عومـەر عەلـی: فەرمـو بـرا گیـان بـۆ خـۆم عومـەر عەلـی م و لـە خزمەتتانـدام.

بەرپـرس: راسـتی هـەر پێـش کەمێـك لـە کەناڵـی سروشـت ئێـوەم دی، پێـم خـۆش بـو گـەر دەرفـەت هەبێـت یـەك ببینیـن نـەك بـە تەلەفـۆن.

عومەر عەلـی: جـا چـی ئاسانە هـەر ئـەوە ئاسـانە، خـۆ مـن ئیسـتعلامات و سـکرتێرەو پاسـەوان و تەلبەنـم نـی یـە تـا نەتوانـن، هەمـو رۆژێـك بـە نەعلێکـەوە دەچـم بـۆ مزگـەوت و ئێـواران دەچـم بـۆ پیاسـەی بـازاڕ، شـەو

شەو نشینی دەکەم، ئەسڵەن ئەگەر لە شارەکەی ئێمە بیت رۆژی ٢ بۆ ٣ جار لای ماڵمانەوە بڕۆیت لوتت ئەتەقێ پێما، جاری وا هەیە نیو سەعات لەگەڵ دراوسێکاندا هەر لە کۆڵانەکاندا دەمەتەقە دەکەین پێکەوە.
بەرپرس: هههە قسەت خۆشە، دکتۆر گیان من لە هەولێرەوە تەلەفۆن دەکەم و پێم خۆشە بێن بۆ ئۆفسەکەی من و پێکەوە کاتێکمان هەبێت و قسە بکەین.
عومەر عەلی: زۆر ئاساییە من ئەم چوار شەممەیە دێمە هەولێرو پێم خۆشە ئێوە تەشریف بهێنن بۆ ئۆفیسەکەی من لە هەولێرا!
بەرپرس: تۆ ئۆفیست هەیە لە هەولێرا! ناوەکەیم پێ بڵێ؟
عومەر عەلی: سەدان ئۆفیسم هەیە لە هەولێرو لە هەرجێگەیەکی هەولێر بیت ناونیشانی نزیکترن ئۆفیست پێ دەدەم.
بەرپرس: جا ئەمینە جێگەکە کێشەی نی یە؟
عومەر عەلی: بەڵێ زۆریش ئەمینە، لەسەر قوطعەکەشی نوسراوە ئەمین (ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ آمِنِينَ) الحجر ٤٦.
بەرپرس: ئەوە ناوە؟ عەرەبیە وایە؟
عومەر عەلی: ئەوە ئایەتی قورئانە برا گیان، لە زۆربەی مزگەوتەکاندا لەسەری نوسراوە.
بەرپرس: یەعنی لە مزگەوت دابنیشین، ئەوە کەی ئۆفیسە!
عومەر عەلی: لە ئۆفیس باشترەو وە جێگەیەکی موبارەکە، ماڵی هەمو کەسێکەو منەتی تێدا نی یە، رۆژی ٤ شەممە لەوێ یەك دەبینین.
بەرپرس: بەڵام بۆ من گونجاو نی یە!
عومەر عەلی: گوێ لەمن بگرە، ئەم فکرەت پێ دەڵێم و تاقی بکەرەوە، ئەو رۆژە جلێکی کۆن یان هەر شەرواڵ و قەمیسێك بکەرە بەرت،

کڵاوێـك بكـە سـەرت و بـە تەكسـی وەرە، كـەس ناتناسـێت و سـەیری خەڵـك مەكـە ئاسـای وەرە، هەرچیـت بەسـەرهات بیخـە سـەرمن!
بەرپرس: هههە، واللەی تۆ زۆر خۆشیت لە فلیمیشدا شتی وام نەدیوە.
عومـەر عەلـی: دەبێتـە یادگاریەكـی خـۆش لـە ژیانتـا، لەوانەیـە بـۆ ئێسـتەودواش سـودی لـێ وەرگریـت.
بەرپـرس: باشـە تـەواو قبوڵمـەو تەلەفـۆن لـە بەینمانـدا دەبێـت و یـەك دەبینیـن ٤ شـەممە.
٤ شەممە
عومـەر عەلـی: لـە سـەوزە گیـای حەوشـەی مزگەوتـدا دانیشـتبوم، بەرپـرس خـۆی كـرد بـە ژوردا، سـەلام بـرام وەرە بـۆ ئێـرە.
بەرپـرس: سـڵاو كاكـی دكتـۆر، زۆر دڵخـۆش بـوم، نازانـم چـۆن هەسـتم دەربـڕم، هـەم تـرس و هـەم خۆشـی لـە ناخمـدا كۆبوەتـەوە.
عومـەر عەلـی: سـەرچاوم بـرا گیـان، جـا بـۆ دەترسـی پایتەختـەو ئەمینـە، ئەسڵەن دەبـو مـن بترسـایەم نـەك تـۆ!
بەرپرس: بۆ تۆ بترسیت؟
عومـەر عەلـی: ئاخـر كاكـە ئێـوە پێشـینەی خراپەتـان هەیـە، بـەڵام مـن ئەسـتۆپاكی ئاسایش و بەڵگـەی بەشـی بەڵگـەو تاوانیشـم هەیـە كـە هیـچ شـتێك تۆمـار نەكـراوە لەسـەرم، زیانـم بـۆ كـەس نەبـوە!
بەرپـرس: دەی لێـرەش دابـەزە سـەرمان، مـن دەمەوێـت برایانـە قسـە بكەیـن، واز لـەو رەخنانـە بهێنـە!
عومـەر عەلـی: ئەگـەر رەخنـە لـە قسـەكردن هێنرایـە دەرەوە، بەتایبـەت لەگـەڵ دەسـتەڵاتدا، ئەوسـا دەبێتـە ماسـتاو، نابێـت دەسـتەڵاتیش دڵـی بـە ماسـتاوچی خـۆش بێـت، كـوان ماسـتاوچیەكانی دەسـتەڵاتەكانی پێشـو!
بەرپـرس: ئاخـر كاكـە ئێـوە هـەر دان نانێـن بـە حكومەتـداو هـەر باسـی

خراپـەکان دەکـەن!
عومـەر عەلـی: چاکـە باسـکردنی ناوێـت، جگـە لـەوەش حکومـەت خـۆ نابێـت منـەت بەسـەر خەڵکـدا بـکات کارێکـی چـاك بـکات، ئـەوە ئەرکـی حکومەتـە نـەك منـەت.
بەرپـرس: باشـە بـا واز لـەم قسـانە بهێنیـن، مـن بـە تایبەتـی هاتـوم بـۆلای تـۆو دەمەوێـت قسـەت لەگـەڵ بکـەم.
عومـەر عەلـی: دەی ئـەوەی کـە وتمـان هەمـوی هـەر قسـە بـو، خـۆ جێگەکـەت باشـە، لەسـەر ئـەم ئـەرزە، سـادەیی راسـتی ئەمەیـە، نـەك کامیرایـەك تەسـویرت بـکات و دواتـر بـڵاوی بکەنـەوە بڵێـن سـادەیە!
بەرپرس: هههە جا فایدەی چی خەڵك ئەمە نابینێت!
عومـەر عەلـی: دەبێـت واز لـەوە بهێنـن بـۆ چاوبەسـتی خەڵـك ئیـش بکەن، بـە فعلـی مومارەسـەی سـادەیی بکـەن، تامـی دانیشـتن لـەم چیمەنـەی مزگەوتـدا هـەزار دانیشـتی کورسـی دەهێنێـت!
بەرپرس: واللە خۆشە هەست بە ئارامی دەکەم!
عومەر عەلی: مەگەر نەموت ئامینە جێگەکەو ئایەتەکەشم بۆ وتن!
بەرپرس: کورە حەیام نەبەیت دواتر بڵێی نەیزانیوە ئایەتی قورئانە!
عومـەر عەلـی: نـا خەمـت نەبێـت مـن زۆر خسوسـیات دەپارێـزم، بیشـڵێم بەشـێوەیەك دەیڵێـم کـەس نەزانێـت تۆیـت، هەرگیـز نـاوت نابـەم! دورە لـە ئەخلاقیاتـی منـەوە ئـەو شـتانە.
بەرپرس: متمانەت پێ دەکەم.
عومـەر عەلـی: ئێمـە لـە جێگـەی متمانـەی ئێوەدایـن، بـەڵام ئێـوە لـە جێگـەی متمانـەی ئێمەدانیـن!
بەرپرس: دەی ئیتر بەزمەکەت دەستپێکردەوە!
عومەر عەلی: بەزم نی یە حەقیقەتە!

بەرپرس: بەبێ پێچ و پەنا من دەمەوێت تۆ ئیش بۆ ئێمە بکەیت!
عومەر عەلی: من بە ئاسانترین شێوە هاتمە بەردەستتان بۆ ئیشکردن، ئەوەندە کێشەتان بۆ دروستکردم ناچار وازم هێنا، وە ئێستەش خۆ من هەر ئیشتان بۆ دەکەم بەڵام بەشێوەیەکی تر.
بەرپرس: کەی تۆ هاتویت بۆلای ئێمە ئیش بکەیت و ئێستە ئیشت چی یە؟
عومەر عەلی: من لە دەرەوە بوم داوایانکرد بگەڕێمەوە کوردستان و ئیش بکەم، قبوڵم کرد بە هەمو کەموکورتیەکانیشەوە، لەبری وانەی ئینگلیزی کە ئیختصاصی خۆم بو، ٥ وانەی جیاوازم دەوتەوە، لەبری نیسابی وانە وتنەوەی خۆم، حەفتانە ٣٩ کاتژمێر من وانەم دەوتەوە، هێشتاش کارێکیان لێکردم دواتر ناچار وازم هێنا، ئێستە ئیتر جارێکی تر ئێوە بە ئاسانی منتان دەست ناکەوێتەوە، چون خۆ من داشی دامەنیم هەرکات ویستان بمخۆن و هەرکات هەرکوێتان ویست دام بنێن، وە ئێستەش خۆ لەبەر خراپی ئێوە خۆم لە میللەتی خۆم دانەبڕیوە، بە کۆڕ، سیمینار، کتێب نامیلکە، رۆژنامە، هاندان، هەوڵدان ئەوەی کراوە هەرکردومە بەبێ بەرانبەریش.
بەرپرس: نا خۆت گێڵ مەکە خۆت دەزانیت من چی دەڵێم!
عومەر عەلی: من خۆم گێل ناکەم لە راستیدا ئێوە خۆتان گێل دەکەن، لەبری ئیشی سەرەکی داوای ئیشی لاوەکی لە خەڵك دەکەن، دەبێت شەرم بکەن لەم جۆرە لاوەکیانە، ئەگەر ئیوە ئیشتان دەوێت و وڵاتتان مەبەستە، من نەك هەر خۆم سەدان کەسی دڵسۆزو خاوەن بڕوانامەو بە ئەزمونتان بۆ دەهێنمەوە لە ئەمەریکاو ئەوروپا بۆ ئیشکردن، جگە لە هەزارەها قوتابی دەرچوی زانکۆکانی خۆمان کە ئێستە بێ ئیشن و دایك و باوکیان رۆژیان ژماردوە تا تەواوی بکەن،

ئێستە زیاتر بونەتە خەفەت بۆماڵەوەیان.
بەرپرس: ئەم فرسەتە بۆ تۆ هاتوەتە پێش لە دەستی خۆتی مەدە، ئێوە بنەماڵەیەکی ماندون و خاوەن شەهیدن، پێمان خۆشە موستەفیدبن.
عومەر عەلی: ئەڵبەت من شەرم دەکەم مامەڵە بە خوێنی کەسوکارمەوە بکەم، هەرچیان کردبێت ئەرکی خۆیان بوەو گەر قسوریان لە دین و ژینیش کردبێت خۆیان تاوانبار کردوە، لە هەرجێگەیەك کاربکەم دەمەوێت مومارەسەی پسپۆڕی خۆم بکەم نەك بێتوانای خۆم لە ژێر توانای شەهید و کەسەکانما بشارمەوە، دوای ئەوەش موستەفیدی چی! گریمان وا زەویەکی روکنیش و موچەیەکی بندیواریشتان بۆ بڕیمەوە، ئەو زەویە ببێتە گۆڕەکەم ئەگەر دڵی پێ خۆش بکەم، ئەو پارەش ببێتە قوڵزەقورتم کەوا بە بەلاش بێتە گیرفانم.
بەرپرس: بەخوا وا دیارە لەگەڵ تۆدا بێ فایدەیە.
عومەر عەلی: من دەمەوێت لەگەڵ تۆدا بە فایدە بم، واز لەم جۆرە کارە نهێنیانە بهێنن، سەدان کەسی پاکتان پیس کردا!
بەرپرس: ئێوارە دەعوەتی من بە، دەچین بۆ (......) قسەی زیاتر دەکەین.
عومەر عەلی: تۆ دەعواتی من بە، دەچین لە بەردەم قەڵا وەك ئەو هەژارانە لەسەر شۆستەکە دادەنیشن و یەك نۆکاوێکی گەرمی بۆ دەخۆین بە دوو سەمونی حەجەریەوە هەمو دونیا دەهێنێت!
بەرپرس: هههە دەی دەی بەمە لێم رازی نابن لەسەر ئەم زەویە، بمبەن بۆ ئەوێش تا بە سەلامەتی دەرنەچم.
عومەر عەلی: لەمەشدا بە قسەم بکە زەرەرناکەیت، من چێژەکەیم دیوە، بۆیە لە کورسی و چێشتخانە راقیەکانیش پێم خۆشترە، جگە

لەوە چەند خۆشە تۆ خۆت نان دەخۆیت و چێژیشی لێ وەردەگریت لەو سادەییە، بەڵام ئەو پارە کەمە دەبێتە ئاوەدانکردنەوەیماڵێکی هەژار، چون ئەوان بەخوا زۆر گوناحن، پارەی دوکانیان نی یە، نایانەوێت سواڵ بکەن، ئیشێکی شەرەفمەندانەیان هەڵبژاردوە دەبێت ئێمەش یارمەتیان بدەین، من خۆم وادەکەم، کە دەڕۆم نۆکاو و ئاوێك دەخۆم و پێنج هەزاری دەدەمێ دەڵێم باقیەکەشی هەڵگرە بۆ منداڵەکان، ئەی بۆ دەوڵەمەندەکان و مەسولەکان دەچنە مەتعەمە راقیەکان باقیەکەی وەرناگرنەوە لە کاتێکدا ئەوان دەوڵەمەندیشن و منەتیشی لێ نازانن، ئەی بۆ ئێمە ئەوە لەگەڵ هەژارەکاندا نەکەین، جاری وا هەیە من دەچم لەسەر دە عەرەبانەی جیاواز شت دەکڕم، ناچم بۆ مارکێتەکان بۆ ئەوەی هەژارەکان سود وەرگرن، قەینا خۆشە مارکێت و بە عەرەبانەیەکەوە ئاسانترە، بەڵام بەخوا من ئەوەم زۆر پێ باشترە.

بەرپرس: باشە کاکە مەبەرە مامە خەمەی ئەو خەڵکە!

عومەر عەلی: دەبو تۆ مامە خەمە بوایەیت نەك من! چون من نە دەستەڵاتی حیزبی نە حکومیم نی یە!

بەرپرس: دەی ئەوەتا ئێمە دەستەڵاتت دەدەینێ تۆ خۆت قبوڵی ناکەیت!

عومەر عەلی: دەی باشە قبوڵی دەکەم! بەڵام نەك بەو شێوەی تۆ دەیڵێیت بەو شێوەی کە من دەمەوێت!

بەرپرس: تۆ چۆن دەتەوێت؟

عومەر عەلی: پۆستەکانی زانکۆ با بە سیقی و بە توانا بێت، منیش وەك ئەو خەڵکە تەقدیمی دەکەم ئەگەر لە تواناسازیدا دەرچوم بە شەفافی پێمی بدەن، گەر دەرنەچوم پیرۆزبای لەوە دەکەم کە بە

توانا جێگەکەی پێ بدرێت.
بەرپرس: تۆ گەر قبوڵی بکەیت بەبێ ئەو سەر ئێشە پۆستی بە دڵی خۆشت پێ دەدەین.
عومەر عەلی: نایدەن، من چەند جارێك تەقدمی چەند پۆستێکم کرد لە زانکۆی سەلاحەدین و زانکۆی سلێمانیش، کە رایانگەیاند سیڤی بنێرن منیش ناردم، بەڵام هیچ وەڵامێکی نەبو، حەزم دەکرد موقابەلە بکرایەم و دەرنەچوبام، یان ئەسڵەن بمزانیبا ئەوەی پۆستەکەی پێدرا بە سی ڤی بو یان بە میڤی بو!
بەرپرس: من دەبێت بڕۆم کاتم زۆر درەنگ کردا!
عومەر عەلی: خۆم دەتانگەیەنم و دواتر دەچم بۆ لای قەڵاو لە کن مافور فرۆشانی مەوعیدم لەگەڵ مامۆستایەکی هاوڕێم هەیە دوای عەسر لەوێ یەك ببینین.
بەرپرس: نا بەس هەندێك لێرە دورم بخەرەوە خۆم تەلەفۆن دەکەم بێن بە شوێنمدا!
عومەر عەلی: بڕۆین، فەرمو تۆ سەیارەکەی من لێخوڕە با کەمێك چێژی لێخوڕینی سەیارەش ببینن!
بەرپرس: سەیارەکەشت خراپ نی یە رەقمی کاتیە نوێ یە!
عومەر عەلی: ئێوە حەزتان هەر لە شتی کاتیە بەڵێ نوێیە هەهە.
بەرپرس: لێخوڕین خۆشە، بەس تۆ فێڵبازیت منت کرد بە سایەقی خۆت هههە.
عومەر عەلی: ئیتر ئێستەدوا دەتوانیت سایەقی خۆت بیت و کەس سایەقیت بۆ نەکات.
بەرپرس: دەبێت هەر ئەم زەرفەم لێ وەرگریت!
عومەر عەلی: ئیمامی من لەمەدا ئیمامی طەبەریە کە هەدیەی لە

بەرپـرس وەرنەگرتـوە، هەرچـی بێـت ناتوانـم قبوڵـی بکـەم، چـون مـن ژیاننامـە ئیمامـی طەبەریـم نوسـیوەو تەئسـیری لـێ کـردوم.
بەرپـرس: ئـەوە باشـە کەوتـەوە بیـرم، مەوزوعـی کۆڕەکەشـتان و باسـی ئیسـلام، کاکـە یاسـای ئیسـلام قورسـە دەڵـێ دز دەبێـت دەسـتی ببـڕن! دونیـا دونیـای دویموکراسـیە!
عومـەر عەلـی: کۆڕەکـەی مـن باسـی دەسـتی دز بڕیـن نەبـو، بـۆ هـەر نـاوی ئیسـلام هێنـرا ئیتـر ئێـوە دەترسـن لـە دەسـتی خۆتـان، مـن باسـی ستەمەکانی سـەدامم کـرد لـە گەلـی کـورد، کردومـە بـە کتێبێکیـش باسـی سـتەمەکانی هاوشێوەشـم کـردوە چ بەنـاوی دینـەوە بێـت یـان غەیـری دیـن، لـە ئیسلامیشـدا مەوزوعـی دەسـتبڕین تەفاسـیلی تێدایـە.
بەرپرس: تەفاسیلەکەی چی یەو چۆنە؟
عومەر عەلی: بە کورتی لە ئیسلامدا ٣ جۆر دەست هەیە.
١-دەسـتی مانـدو واتـە ئیشـکەر، ئـەم دەسـتە دەستخۆشـی لـێ دەکرێـت، پێغەمبـەر درودی خـوای لەسـەر بێـت ماچـی کـردوەو بـەرزی کردوەتـەوەو فەرمویەتـی ئـەم دەسـتە ئـەو دەسـتەیە کـە خـوای گـەورە خۆشـی دەوێـت.
٢-دەسـتی بەتـاڵ، ئیسـلام ئیـش بـۆ ئـەم دەسـتە دەدۆزێتـەوەو ناهێڵێـت بەتـاڵ بێـت، گـەر نەیتوانـی تێـری بـکات و دزیـش بـکات دەسـتی نابڕێـت، وەك لەسـەردەمی ئیمامـی عومـەردا سـاڵێکی برسـیەتی هەبـو، بـەلام لەسـەردەمی عومـەری کـوڕی عەبـدول عەزیـزدا ئەوەنـدە سـەروەت هەبـو گەنمیـان لەسـەر شـاخەکانیش دەڕژان بـۆ ئاژەڵـەکان.
٣-دەسـتی خیانەتـکار هەیـە، ئیسـلام ئـەم دەسـتە دەبڕێـت بـۆ ئـەوەی خیانەتـی میللـەت برسـی کـردن نەبێـت.
بەرپـرس: مـن لێـرە دەوەسـتم و دێن بـە شـوێنمدا خـۆم دەڕۆم، حەزدەکەم

هەدیەکەم لێ وەرگرن.
عومەر عەلی: ئەو هەدیەی بۆمن داتناوە بیدە بە هەژارەکان، زۆر خۆشە کە بە دەستی خۆت پارە دەدەیت بەهەژار، بەڵام تەسویری نەکەیت ها، خوات لەگەڵ بێت ئومێد دەکەم بەخۆتاندا بچنەوە تا دەستەڵاتتان هەیە، نەك کە تەقاعود بون ئەوسا قسە بکەن.
بەرپرس: خەمت نەبێت ئیش دەکەین و زۆریشمان کردوە!
عومەر عەلی: دەستخۆشی چاکەکانتان لێ دەکەم.

===

دەڵێ پێم بۆ بەراز حەرامە؟
مەسولێك لەمانەی خۆمان کە پۆستێکی باڵای هەیە بۆی نوسیوم دکتۆر گیان بۆچی بەراز حەرامە؟
وتم: برا والله ئێوە ئەبێت زۆر شوکری خوا بکەن کە خوا بەرازی حەرام کردووە؟
وتی بۆ؟
وتم: ئێوە مریشکتان پێ دابین ناکرێت نە خوازەڵا بەراز!
جا شتێکی تریش، ئەو میللەتە مریشك ئەخوا بۆیە وا فەقیرن، ئەگەر بێت و بەراز بخۆن هار ئەبن لێتان و وە دوو ڕۆژ ئەتان روخێنن.
دەستی نا بە عەلامەتی دڵ و پێکەنینەکەدا یەك ریزی بۆ ناردم..

===

بە بوێری و کرانەوە
پێی چەپم دومبەڵێکی گەورەی لە لاتەنیشتەوە دەرکردبو، نەدەگونجا لەگەڵ پێڵاودا، هەم ئازاری هەبو، هەمیش دەشەلیم، هەرکەسەو قسەیەکی لەبارەوە دەکرد، یەکێ دەیگوت وازی لێ بهێنە دواتر خۆی

باش دەبێت، یەکێ دەیگوت نێوەنمەکی تێبگرەو بۆ بەیانیەکەی خۆی دەتەقێت، یەکێ دەیگوت عەیب ناکەیت لە خۆت ئەوە چی یە! پیاو فیشەکی بەردەکەوێت قسە ناکات، ئەم نوکە نوکە چی یە، بۆ ئەو تۆزە دومبەڵە، ڕۆژێك کابرایەك گوتی: کاکە والله ئەمە کێشەیەکی گەورەیە، دەبێت بچیت بۆ دکتۆر، داوا بکەیت نەشتەرگەریت بۆ بکەن، منیش گەشتمە بەریتانیاو رۆشتم بۆ دکتۆر، زمانم نەدەزانی، پێڵاوەکانم داکەندو نام بە لوتی دکتۆرەکەوە! وتم ئەوەتا سەیر بکەو من هیچ ناڵێم.
دکتۆر یەکسەر دەستکێشێکی کردە دەستی، بە موسێك هەندێکی لێ تاشی، وتی بڕۆرەوە حەفتەی داهاتو وەرەوە، بەو شێوەیە ٤ حەفتە بەردەوام بو، من هەربیرم لای نەشتەرگەری بو، کە کۆتا جار تەواوی کرد، وتم دکتۆر گیان کەی نەشتەرگەریم بۆ دەکەن؟ وتی تەواو ئیتر هەر ئەوە بو، جەلسەی ترمان پێویست نی یە! کە دەستم هێنا بە پێمدا سەیر دەکەم ساف و جوان! هیچ کێشەی نەماوە، چون هەربیرم لای نەشتەرگەری بو، ئەو جەلسانەم بە عیلاج دانەدەنا، کەچی بە ئاسانی چارەسەر کرام، زۆرجار بەسادەی کێشەکان چارەسەر دەبن.

ئەو کۆمپانیانەی کە ئێستە پێیان دەوترێت مارکە، شتومەکەکان کە زۆر گرانە، هۆکارەکەی ٢ شتە، یەکەم: کوالەتیەکەیان چاکە، دوهەم: ئەوەندە ڕیکلامیان بۆ کردوە بە زوبانی جیاوازو شێوەی پرۆفیشناڵانە، لە زهنی خەڵکدا چەسپیوە، گەرنا من بە نمونە لامە زۆر جێگەی تر هیچ ناوبانگیان نی یە، هەمان کوالەتی یان زۆرجار بگرە باشترین بەکار دەهێنن بەڵام کاڵاکانیان زۆر زۆر بە کەمتر دەفرۆشرێت.

لـه ئەڵمانیـا شـیعەیەك و سـونەیەك دەبێـت بـە شـەڕیان، شیعەکە جوێـن دەدات بـە ئیمامـی عومـەر، سـونەکەش وەك کاردانـەوە جوێـن دەدات بـە ئیمامـی عەلـی، چنـگ دەدەن و کێشـەکەیان دەچێتـە مەحکەمـە، حاکـم نازانێـت شیعەو سـونەو عەلـی و عومـەر کـێ یە، پرسـیاریان لـێ دەکات بۆ شـەڕتان کـردوە؟ سـونە دەڵـێ جوێنـی بـە ئیمامـی عومـەر داوە، شـیعەش تورەتـر لـەو دەڵـێ جوێنـی بـە ئیمامـی عەلـی داوە، حاکـم دەڵـێ: باشـە مـادام کەیسـەکە پەیوەسـتە بـە دوکەسـی تـرەوە ئەوانیـش بـۆ جەلسـەی داهاتـو بانـگ دەکەیـن تـا وتـەی ئەوانیـش وەرگریـن! ئەوانیـش دەڵێـن جەنابـی حاکـم تـۆ سـاغیت، عەلـی و عومـەر هـەی هـو ١٠٠٠ سـاڵە زیاتـرە مـردون! حاکمیـش دەڵـێ دەی ئـەم دو کەسـە ببـەن بـۆ نەخۆشـخانەی نەفسـی، دوکـەس زیاتـر لـە هـەزار سـاڵە مـردون ئێسـتە ئێـوە بـۆ شـەڕی لەسـەر دەکـەن.

لـە وێنـان بویـن خەڵـك لەنـاو خێمـەو لـە بنـی بـەردەدا ڕۆژی دەکـردەوە، ڕۆژ تـا ئێـوارە لەسـەر ئـەو جادانـە بـەدوای کرێکاریـدا خەڵکـی وێـڵ بـو، ئـەوەی زۆر جەنسـی هەبوایـە دەیانبـرد بـۆ ئیشـی غەباتـە، ئـەو ڕۆژەی جـەژن دەبـو، چـون ڕۆژانەیەکـی وەردەگـرت، زۆرکـەس هەبـو، تـا ئیـوارە لەسـەر شـەقامی دافنـی هـەزار سـەیارەی دەژمـاردو بەچاوێکـی کزۆڵیـەوە سـەیری دەکـرد تـا بەڵکـو بیبـەن بـۆ ئیـش، ئـا لـەو کاتـەدا کـوردەکان لەنـاو خۆیانـدا بـو بـە شـەڕ، شـەڕی یەکیەتـی و پارتـی، کـوردەواری دەڵـێ کلکـی کـەری تێـدا دەقرتـا!

بوێـری سـیفەتێکی زۆر گرنگـە لـە تاکـەوە بیگـرە تـا دەگاتـە کۆمەڵـگا، بینیومـە مشـك پشـیلەی فڕانـدوە، چـون مشـکەکە بوێـر بـو، خـۆی گیـڤ

کـردەوەو هەڵدەبەزیـەوە، پشـیلە کونـی دەسـت نەدەکـەوت خـۆی پێـدا بـکات!

کرانـەوە ئێجـگار گرنگـە، بکرێینـەوە بەڕوی دونیـای دەرەوەدا، سـەیربکەین و بزانیـن بـۆ شـتگەلێك لـە ڕابـردودا پێمـان نەکـراوە سـابەڵکو ئەمـڕۆ بتوانیـن بیکەیـن، ئەسـڵەن بـۆ دوربڕۆیـن جـارێ بـا بکرێینـەوە بـەڕوی میللەتـی خۆمانـدا، مەعقولـە ئـەوە چەنـد ساڵە شـەڕی نیـوان یەکیەتـی و پارتـی وەسـتاوەو دەسـتیان لـە ملـی یەکـە، بـەڵام هێشـتا هەیـە یەکیەتـی یـە ناوێرێـت بچێـت بـۆ زۆنـی زەرد، تاوانێـك دەکات لـە زۆنـی سـەوز ڕادەکات لـە زۆنـی زەرد ئیقامـەی دائیمـی پـێ دەدەن، لـە زۆنـی زەردیـش بـە هەمـان شـێوە، کرانـەوە بەڵـی ئـەو ئافرەتانـەی دڵیـان وەك کەبـاب بـۆ مێـردە کوژراوەکانیـان یـان ونبـوەکان دەسـوتێت لەلایـەك و لەلایـەك بـۆ منداڵـەکان، ئـەوان هەمـو ڕۆژێکیـان لـە عەزابـی قەبـر سـەختترە، چ ئیشـی بەوەیـە عەزابـی قەبـر هەبێـت یـان نەبێـت؟! ئەسـڵەن عەزابـی جەهەنەمیشـی دیـوە، باسـی مافـی ئافـرەت دەکـەن ئـێ دە بکرێنـەوە لەگـەڵ ئـەم ئافرەتانـەدا، هەناسـەی زام و سـۆزی لەبیـر بنـەوە.

ڕۆشـتم بـۆ نوێنەرایەتـی حکومەتـی هەرێـم لـە لەنـدەن بـۆ ئـەوەی بڕوانامـەی دکتۆراکـەم تەسـدیق بکـەم، لـە جەڕەسـم دەدا نەیـان دەکـردەوە، دام لـە جەڕەسـی قاتـی یەکـەم و کردیـەوەو ڕۆشـتمە ژورەوە، لـە پێشـوازی وتـم مـن ئیشـم بـە نوێنەرایەتـی حکومەتـی هەرێـم هەیـە تـۆ دەیانناسـیت؟ وە لـە چ قاتێکـن؟ وتـی بەڵـێ لـە قاتـی سـێهەمە، باشـیش دەیانناسـم، هەموجارێـك کـوردەکان دێـت پەلاماریـان دەدەن و ئـەوان ڕادەکەنـە ژورەوە دەرگاکـە لـە خۆیـان دادەخـەن.

کە بەرنامەی بە بوێری ڕیکلامی بۆکرا زۆر دڵخۆش بوم، لە دڵی خۆمدا وتم ئافەرین بوێری سیفەتی کوردە، کاتی خۆی ستەمی ڕژێمەکانی ڕابردوی قبوڵ نەکردوە، ئێستەش چیتر ستەمەکانی ئێستە قبوڵ ناکات، حەتمەن کارێك دەکەن حکومەت بترسێنن و با دەستەلاتیش نەبێت ئەوان ناچار بکەن بەخۆیاندا بچنەوە، وەك لەسەرەوە باسمکرد غیرەت بە گەورەیی و بچوکی نی یە! چاوەڕێم دەکرد هەرجارەو بەرپرسێك بهێنن و بە بوێری هەرچی گەندەڵی کردوە لەو بەرنامەدا بەبەرچاوی خەڵکەوە شین و مۆری بکەنەوە ئەوەندە پرسیاری لێ بکەن، نەخێر جامانە بەسەرێکم بینی! وتم پێدەچێت ئەم مامۆستا بەرێزەیان هێنابێت تا لە پێشدا ئەحکامەکان شی بکاتەوە، تا کۆتای گوێملێگرت نەخێر هیچ پەیوەندی بە مەوزوعەوە نەبو، حەفتەی داهاتو عەمامە سپیەکیان هێنا، وتم ئەمجارە تەواوە، نەخێر ئەمجارەش هیچ پەیوەندی بە مەوزوعەوە نەبو، ئیتر دوای ئەوە من سەیری بەرنامەی بە بوێریم نەکرد، چون ناوەکە بوێری بو بەڵام کردارەکە ترسنۆکانە بو، ئەگەر حاکمێکی عادل هەبوایە، وەك شیعەو سونەکەی ئەڵمانیا لە پێشدا پێشکەشکارەکەی دەنارد بۆ نەخۆشخانەو دوات میوانەکەش!

کە بەرنامەی کرانەوە دەستی پێکرد، وتم ئەمە تەواوە، تاکەی نەکرێینەوە، مەعقولە هێشتا سنوری زۆنی سەوزو زەرد لە زهنی خەڵدا ماوە، دەبێت بکرێینەوە، نەك دێگەڵە بسڕینەوە دەبێت ڕازی نەبین بە سنوەکانی ئێران و تورکیاو سوریا، حەتمەن دەبێت هەموی تێك بشکێنرێت، دو دانە دو دەکات بە یەك ناکات بەچوار، وتم حەتمەن فکریەن ئێستە زەمینەی سازی دەکرێت لە ڕوی فکریەوە بۆ

کرانـەوەو سـڕینەوەی جیاوازیـەکان، ئێسـتە لـەم شاشـە ڕونـەوە گشـت بەرپرسـەکان دێنـە سەرشاشـەوە لاپەڕەیەکـی نـوێ هـەڵ دەدەنـەوە لەگـەڵ میللەتـدا، هەرباشـە لـە ئاخیـری پیریشـیاندا بەخۆیانـدا بچنـەوە، کـە پێشـکەش کارەکـەم دی سـواری سـەیارە بـو، وتـم دیـارە مەسـولەکان نایـەن بـۆ سـتۆدیۆ دەبێـت بچـن بـۆ مالیـان، هێشـتا نەگەشـتبو، وتـم دەبـو مەسـولەکان بڕۆشـتایەن بـۆ سـتۆدیۆ، کەسـێك بیەوێـت بکرێتـەوە نابێـت لەمـاڵ نەیەتـە دەر، دەبێـت بچێتـە نـاو میللـەت ئەسـڵەن پێـش سـتۆدیۆ، کـە رۆشـتە بـەردەم دەرگا، وتـم خـوا گیـان دونیـا گـۆڕاوە ئەمـە چ مەسـولێکە لـەم خانـوە شـڕەدایە هێشـتا، کەچـی عەمامـە بەسـەرێك کردیـەوە! هـەی لـەوە! دەبێت باسـی چـی بکـەن! کاکـە بـە جـدی دانیشـتبو فـوی دەکـردە خـۆی و دەچـو بـە قـولا بـۆی لـەوەی عەزابـی قەبـر هەیـە یـان نـی یـە!

گـەر موقابەلـەی منیـان بکردایـە بـۆم دەسـەلماندن کـە عەزابی قەبـر هەیە! دەمگـوت فـلان بێـوەژن کـە پیاوەکـەی سـەرنگونە لـە شـەڕی ناوخـۆدا، ئێسـە هەمـو رۆژێکـی عەزابـی قەبـرە، یـەك دونیـا بـێ بـاوك دەناسـم، هـەر کـە نـاوی بـاوك دەبیسـتن عەزابـی قەبـرە، خزمێکمـان کوڕەکەیـان لـە شـەڕی ناوخـۆدا ون بـو، دوای ماوەیـەك مەیتەکەیـان بـۆ هێنانـەوەو وتیـان سـەیری مەکـەن کەڵکـی نـی یـە، خسـتیانە قەبـرو دواتـر هاتنـەوە بـۆی وتیـان بـە هەڵـە هێناومانـە ئەمـە خـۆی نـی یـە! دەریانهێنایـەوە سـەیر دەکـەن فعلـەن ئـەو نەبـو، دایکەکـەی کـە کوڕەکەیـان دەرهێنـا لـە قەبرەکـەو سـەیریکرد ئـەو نەبـو! لـە تەنیشـت قەبرەکـەدا بەبەرچـاوی ئـەو خەڵکـەوە عەزابـی قەبـری دەچەشـت.

چ لەو میللەتە دەکەن، بەشێوەیەك فکریان تێکداوە لە یۆناندا کرێکاری دەست ناکەوێت شەڕی یەکیەتی و پارتی دەکات.

چ لە خۆشیان دەکەن لە لەندەنیشدا ناتوانن بە ئاسودەی لە ئۆفیسەکانیاندا کاربکەن.

کێ لەم پشێویە براوەیە؟! هەمووی دۆڕاوە تێیدا، ئەوە دۆڕان نی یە بەرپرس باسی ئازادی بکات نەوێرێت لە سەرای ئازادیدا بەبێ پاسەوان پیاسەیەك بکات، نەوێرێت لە لەندەندا بەبێ بۆدی گارد بسوڕێتەوە، ئەوە دۆڕان نی یە منداڵێك دوای ٢٠٠٣ لە دایك بوە جوێن هەتا بەسەرۆکی وڵاتەکەی خۆشی دەدات!

ئەوە دۆڕان نی یە لە بێ نانی و بێ ئاوی و بێ کارەبای و بێ خزمەتگوزاری سەری خۆی هەڵگرتوەو گەشتوەتە ئەوروپا لێرەش بەردەبنە گیانی یەکتری.

بەدوای ڕاستیەکانی ئیسلامدا دەگەڕێن، تا من کۆمەڵێك سەرباس بخەمە بەردەستتان کە کاری لەسەر بکەن، بە بوێری و بە کرانەوەیەکی فراوان خۆتان و میللەتی پێ ئاشت بکەنەوە، گەر بتانەوێت دەتوانن، نەشتەرگری ناوێت، بە کۆمەڵێك جەلسە کۆتای پێ دێت، وەك پێیەکانی من.

ئەم چەمکانە هیچ خیلافێکی تێدا نی یە لە شەرعدا بیکەن بە سەدان بەرنامەی تەلەفزیۆن، بۆ هەردەم بەدوای ناکۆکیدا دەگەڕێن،

چ سـودمان لـە ناكۆكـی وەرگرتـوە، وەرن لەسـەر چەمكـە سـابتەكان ئیـش بكـەن.

دەستپاكی...

بۆچـی بەرپـرس دزی دەكات، هـۆكاری بنبڕكردنـی، بـۆ ئـەم دەستپیسـیە دابەزیـوە بـۆ ئاسـتی كەسـانی سـادەی خـوارەوە هەتـا بەقاڵێـك ئەمیـن نەبێـت و پـارەی تەماتـەو خەیارەكەشـی لـێ دەدزن و دواتـر دەشـی كـوژن، بـا پێشـكەش كارەكـە سـەدان پرسـیاری تـر دەربهێنێـت بـۆ رۆشـتنمان بـۆ دەسـتپاكی.

خەڵك نەكوشتن...

بـا ئـەو ئایەتـە بكرێتـە دەسـتپێكی بەرنامەكـە كـە كوشـتنی تاكـە كەسێك وەك كوشـتنی هەمـو سـەر ئـەرز وایـە (مَـن قَتَـلَ نَفْسًـا بِغَيْـرِ نَفْـسٍ أَوْ فَسَـادٍ فِـي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَـلَ النَّـاسَ جَمِيعًـا) المائـدي ٣٢.

ئیتـر لـەو كەیسـە گەورانـەوە پێیـدا بێـن، تـا دەگاتـە ئـەوەی چـۆن سـود لـەم ئیسـلامە وەرگریـن، هەتـا ئۆفێكیـش بەرانبـەر بـاوك و دایـك نەكرێـت.

كـە كار لەسـەر ئـەو ئیسـلامە حەقیقیـەو سـەوابیتەكان ناكریـت، ئـەوە ئەنجامـی پەروەردەكەمانـە ئێسـتە، لـە هەمـو مێـژوی كـورددا موعتـادی تێـدا نەبـوە، ئێسـتە لـە زیندانیشـدا مـەوادی موغـەدەر خۆیـان دانـی پێـدا دەنێـن كـە بازرگانـی پێـوە دەكرێـت.

بـەڵام بەداخــەوە دەیڵێـم ئێــوە نــە بوێــرن و دەوێــرن دەســت بــۆ ئــەو کەیســانە ببــەن کــە بوێــری دەوێــت، نــە دەتانەوێــت بکرێنــەوە لەگــەڵ میللەتــدا، بەنــاوی بوێریــەوە منداڵێــك فێــر دەکــەن لــە ڕوی دایــك و باوکیــەوە بوەســتێتەوە کــە ١٣٠٠ ســاڵ پێــش ئێســە کەسێکی مســوڵمان وایکـردوە توخـوا ئیتـر تـۆ خەریکـی چیـت! بەنـاوی کرانـەوە سـەدان بـاڕو قومارخانەتـان کردوەتـەوە کـە دانـی پێـدا دەنێـن بکوژەکـە لـە خواردنـەوە بـوە.

دەبێـت سـود لـە ئەزمونـی کۆمپانیـاکان وەرگریـن، لەبـری ئـەوەی دەیـان تەلەفزیۆنـی بـێ کەڵـك بکەینـەوە، بـا چەنـد تەلەفزیۆنێکمـان بـە زمانـی بێگانـە ببێـت، بـا لەبـری کەناڵـی (خـۆت داینـێ) کەناڵێکـی تورکـی بێـت، نـەك موسەلسـەلە تورکیـەکان نقـڵ بـکات، بـا کەسـانی زمـان زانـی تورکـی بهێننـە شاشـەو بـە زمانـی خۆیـان حاڵـی خۆمانیـان تێبگەیەنـن، بـا لەبـری کەناڵـی (خـۆت داینـێ) کەناڵێـی فارسـیمان هەبێـت، کەناڵێکـی عەرەبـی، ئینگلیـزی، بـەڵام کوالەتـی ئیشـەکان پێـش ڕیکلامەکـەش چـاك بکـەن، تـا کـە بێگانەیـەك تاقـی کردنـەوە بڵێـت فعلـەن شایسـتەن.

بەرپرسـێك هاتبـوە هۆڵەنـداو کەیسـی تەقدیـم کردبـو، پێیـان وتبـو چەندیـن کـەس لەسـەر تـۆ ئیقامـەی وەرگرتـوە لێـرە، ئێسـتە تـۆش مەزڵومیـت! وەرن لەسـەر ئـەم کەیسـانە کار بکـەن.

فعلەن هەموشمان مەزڵومین، هەریەکەو بەجۆرێك...

کۆتایـی پێدەهێنـم بـەوەی، سـەدان چەمکـی گرنـگ هەیـە لـەم ئیسـلامەداو دەکرێـت سـەدان بەرنامـەی لەسـەر بکرێـت بـە ئامادەبونـی شـارەزاو پسـپۆڕان و خـاوەن ئەزمونـەکان، ئەوانـە بـرەو پـێ بدەیـن تـا گەنجێـك کاریگـەر بێـت بـە دکتـۆر کەریـم شـەریف قەرەچەتانـی و گـوێ لـە وتارەکانـی بگرێـت، نـەك بـۆ تلّپـە تەمانـە هەڵپەرێـت!

عەزابی قەبر لێگەڕێن بۆ خوا، چیتر ئێوە عەزابی خەڵکی مەدەن.

هـەرکات پەکتـان کـەوت بـۆ ناونیشـانی بەرنامـە، مـن دەیـان تایتڵتـان دەدەمـێ، دەیـان تایتـڵ کـە گرنگـە کاری لەسـەر بکرێـت، هـەرکات کێشـە فیزیکیـەکان چارەسـەرکرا ئەوتـا دەیـان تایتڵـی دەرونیشـتان دەدەمـێ.

ئەڵبـەت دەتوانـم بەقـەدەر دکتۆرانامەیـەك لەسـەر ئـەم مەوزوعـە بوسـم، بـەڵام بەمـە تێنەگەیـن بـەم زمانـە سـادەو ئاسـاییە، ئەوسـا بـە دکتـۆراو زمانێکـی وشـکی ئەکادیمـی هەرگیـز تێناگەیـن.

کۆتایی

گەر ٥ فەرزە لە مزگەوت نوێژ بکەیت، ٢ بست ڕیشت درێژ بێت، شوێنی سوجدە بەناو چاوتەوە دیار بێت، مافی کەسێکت پێشل کرد دەبێت مافەکە بگەڕێنیتەوە یان باجەکەی بدەیت.

سزای تاوانەکان لە ئیسلامدا هەموی دەگرێتەوە، دەکرێت مسوڵمان بیت و بە ناحەق کەسێکیش بکوژیت، دەکرێت مسوڵمان بیت و زیناش بکەیت، دەکرێت هەرچی تاوانە ئەنجامی بدەیت، بەڵام هیچێك لەو تاوانانە مسوڵمان بونت نابێت بە پاساو بۆی.

===

هیچ یاسایەك وەك ئیسلام نەیتوانیوە جیاوازی نەکات لە نیوان ستەمکاراندا.

ستەم بە دەقی قورئانی دیاری کراوە، پەرلەمانیش مافی تەداخولی نی یە تێیدا!

===

وریابن...خوا بە ڕەحمە بەڵام

خوا بە ڕەحمە، تاوانێکت کرد بە نهێنی، هەر بە نهێنی بیهێڵەوە، داوای لێخۆشبون بکە لە خوای گەورە. خواش بە ڕەحمە لێت خۆش دەبێت.

بە ئاشکرا دژایەتی خواو پێغەمبەرو قورئان بکەیت! چاوەڕێ مەکە خوای گەورە لێت خۆش ببێت، چون تۆ خۆت ئاشکرات کردوە! ئەو چۆن بیشارێتەوە بۆت.

===

کـۆی ئـەم گفتوگـۆو باسـانە بـە گونجاومـان زانـی پێکـەوە بکرێـن بـەم پەرتوکـەی کـە لـە بەردەسـتدایە، وەك هونەرێکـی ڕوبەڕوبونـەوەو ئاخافتـن و چاندنـی ئیمانـی دروسـت لەناخـی مرۆڤەکانـدا.

کۆی ئەم گفتوگۆو باسانە بە گونجاومان زانی پێکەوە بکرێن بەم پەرتوکەی کە لە بەردەستدایە، وەك هونەرێکی ڕوبەڕوبونەوەو ئاخافتن و چاندنی ئیمانی دروست لەناخی مرۆڤەکاندا.

هونەری گفتوگۆو ڕوبەڕوبونەوە

ئەزمونی تاک و پەیام بۆ کۆمەڵ

پەیامی ئیسلام (٢)

د.عومەر عەلی

٢٠١٩

ISBN 978-168454167-6